

ОТГОВОРНИ ДНЕС. СИГУРНИ ЗА УТРЕ.

НАЦИОНАЛНА АГЕНЦИЯ
ЗА ПРИХОДИТЕ

ГОДИШЕН ОТЧЕТ

ЗА ДЕЙНОСТТА НА
НАЦИОНАЛНА АГЕНЦИЯ ЗА
ПРИХОДИТЕ
ЗА 2021 Г.

София, 2022 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

1.	МИСИЯ, ВИЗИЯ, СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ НА НАП	5
2.	АНАЛИЗ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРИХОДИТЕ, АДМИНИСТРИРАНИ ОТ НАП ПРЕЗ 2021 ГОДИНА.....	7
3.	КЛЮЧОВИ РЕЗУЛТАТИ ПО ОСНОВНИ НАПРАВЛЕНИЯ НА ДЕЙНОСТТА	23
3.1.	Обслужване на клиенти.....	23
3.2.	Предоставяне на услуги чрез Информационен център на НАП.....	28
3.3.	Данъчно-осигурителен контрол.....	31
3.4.	Фискален контрол върху движението на стоки с висок фискален риск	42
3.5.	Управление на риска от неспазване на данъчното и осигурителното законодателство.....	45
3.6.	Събиране на просрочени публични вземания	48
3.7.	Държавни вземания	52
3.8.	Спогодби за избягване на двойното данъчно облагане	57
3.9.	Допълнително задължително пенсионно осигуряване.....	59
3.10.	Функциониране на система Интрастат.....	61
3.11.	Данъчно-осигурителна методология и практика.....	62
3.12.	Административно сътрудничество с държавите-членки на ЕС.....	65
3.13.	Надзор върху хазарта и хазартните дейности	70
4.	РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБЩО ОРГАНИЗАЦИОННИ ДЕЙНОСТИ.....	71
4.1.	Информационни системи и моделиране на бизнес процеси.....	71
4.2.	Управление на човешките ресурси	75
4.3.	Бюджет и финанси	78
4.4.	Обществени поръчки, правно обслужване, достъп до обществена информация.....	80
4.5.	Стратегическо планиране и управление на промяната.....	82
4.6.	Анализи и прогнози.....	83
4.7.	Координация на проекти и международни дейности	85
4.8.	Вътрешни и външни комуникации.....	89
4.9.	Инспекторат на НАП	91
4.11.	Вътрешен одит.....	95
4.12.	Сигурност	96
4.13.	Логистика.....	98
4.14.	Мрежова и информационна сигурност на системите	99
4.15.	Длъжностно лице по защита на данните.....	100
5.	ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА ДЕЙНОСТТА НА НАП ЗА 2021 ГОДИНА.....	102

Използвани съкращения:

АПК	Административнопроцесуален кодекс
АУАН	Акт за установяване на административно нарушение
БНБ	Българска народна банка
ВОД	Вътреобщностни доставки
ВОП	Вътреобщностно придобиване
ГДД	Годишна данъчна декларация
ГДО	Големи данъкоплатци и осигурители
ГДБОП	Главна дирекция „Борба с организираната престъпност“
ГДФК	Главна дирекция „Фискален контрол“
ГКПП	Граничен контролно-пропускателен пункт
ГПО	Годишен план за обучение
ДАЕУ	Държавна агенция „Електронно управление“
ДАНС	Държавна агенция „Национална сигурност“
ДДС	Данък върху добавената стойност
ДДФЛ	Данък върху доходите на физическите лица
ДЗПО	Допълнително задължително пенсионно осигуряване
ДКХ	Държавна комисия по хазарта
ДОО	Държавно обществено осигуряване
ДОПК	Данъчно-осигурителен процесуален кодекс
ДФЕР	Държавен фонд „Енергийни ресурси“
ДФЗ	Държавен фонд „Земеделие“
ДФРР	Държавен фонд за реконструкция и развитие
ЕК	Европейска комисия
ЕС	Европейски съюз
ЕСФП	Електронна система с фискална памет
ЗДБРБ	Закон за държавния бюджет на Република България
ЗДДС	Закон за данък върху добавената стойност
ЗДДФЛ	Закон за данък върху доходите на физическите лица
ЗДС	Закон за държавната собственост
ЗЕУ	Закон за електронното управление
ЗЗД	Закон за задълженията и договорите
ЗЗО	Закон за здравно осигуряване
ЗИД	Закон за изменение и допълнение
ЗКПО	Закон за корпоративно подоходно облагане
ЗМДТ	Закон за местните данъци и такси
ЗНАП	Закон за Националната агенция за приходите
ЗОП	Закон за обществени поръчки
ЗХ	Закон за хазарта
ИС	Информационна система
ИЦ	Информационен център
КЕП	Квалифициран електронен подпис
КПКОНПИ	Комисия за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобито имущество
КСО	Кодекс за социално осигуряване
КТ	Кодекс на труда
МВР	Министерство на вътрешните работи
МПО	Местен план за обучение
МПС	Моторно превозно средство
МСП	Малки и средни предприятия
МФ	Министерство на финансите
НАП	Национална агенция за приходите
НБПП	Националното бюро за правна помощ
НЗОК	Национална здравно-осигурителна каса

НМИМИС	Наредба за минималните изисквания за мрежова и информационна сигурност
НОИ	Национален осигурителен институт
НПО	Национален план за обучение
НСИ	Национален статистически институт
ОДОИ	Организираны данъчни и осигурителни измами
ОДОП	Обжалване и данъчно-осигурителна практика
ОИСР	Организация за икономическо сътрудничество и развитие
ОП	Оперативна програма
ОПДУ	Оперативна програма „Добро управление“
ОПРР	Оперативна програма „Региони в растеж“
ПАМЗО	Принудителна административна мярка „Запечатване на обект“
ПОД	Пенсионно-осигурително дружество
ПИК	Персонален идентификационен код
ПМС	Постановление на Министерски съвет
ПНСРС	План за национални съвещания и работни срещи
ППВ	Проверки по прихващане и възстановяване
ППФ	Професионален пенсионен фонд
ПСИДФЛ	Проверка за съпоставка на имущество и доходи на физически лица
ПУФО	Проверка за установяване на факти и обстоятелства
РА	Ревизионен акт
РМС	Решение на Министерски съвет
СВФР	Стока с висок фискален риск
СДЕО	Система за дистанционно електронно обучение
СИДДО	Спогодби за избягване на двойно данъчно облагане
СДО	Средни данъкоплатци и осигурители
СУП	Софтуер за управление на приходите
СУПТО	Софтуер за управление на продажбите в търговски обект
ТД	Териториална дирекция
ТЗ	Търговски закон
УПФ	Универсален пенсионен фонд
УчПФ	Учителски пенсионен фонд
ФГВРС	Фонд „Гарантиране на вземанията на работници и служители“
ФКП	Фискален контролен пункт
ЦБ	Централен бюджет
ЦУ	Централно управление
ЧДВ	Частни държавни вземания

1. МИСИЯ, ВИЗИЯ, СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ НА НАП

Националната агенция за приходите е специализиран държавен орган към министъра на финансите за установяване, обезпечаване и събиране на публични вземания и определени със закон частни държавни вземания.

Националната агенция за приходите е юридическо лице на бюджетна издръжка, със седалище гр. София, има шест териториални дирекции, които администрират плащането на републиканските данъци и задължителните осигурителни вноски.

МИСИЯ:

Националната агенция за приходите администрира плащането на данъците и осигурителните вноски, като насърчава доброволното спазване на задълженията и изисква от всеки дължимото по закон

ВИЗИЯ:

Модерна и ефективна приходна администрация в услуга на обществото

Националната агенция за приходите се стреми към високо обществено доверие, изгражда и поддържа организационна култура на основата на следните принципи:

- **Законност, равнопоставеност и справедливост**
- **Отговорност, честност, прозрачност**
- **Ефективност, ефикасност, достъпност, надеждност**

При прилагането на закона и правилата Националната агенция за приходите спазва високи стандарти на поведение и фундаментални ценности, като:

- **Качествено обслужване и активна комуникация**
- **Партньорство и доверие**
- **Мотивация и развитие на човешкия потенциал**
- **Екипно начало и корпоративен дух**

СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ НА НАЦИОНАЛНАТА АГЕНЦИЯ ЗА ПРИХОДИТЕ, ЗАЛОЖЕНИ В СТРАТЕГИЧЕСКИ ПЛАН НА НАП ЗА ПЕРИОДА 2021 – 2025 ГОДИНА:

- 1. Подпомагане на клиентите при изпълнение на задълженията**
- 2. Развитие на организацията и мотивиране на служителите**
- 3. Развитие на информационните и комуникационните технологии, управление и споделяне на данни и постигане на високо ниво на мрежовата и информационната сигурност**

**ПРИОРИТЕТИ НА
НАЦИОНАЛНАТА АГЕНЦИЯ ЗА ПРИХОДИТЕ ЗА 2021 ГОДИНА:**

- 1. Осигуряване на качествено обслужване, намаляване на административната тежест и улесняване на клиентите при изпълнение на задълженията им**
- 2. Ефективен контрол и засилено институционално сътрудничество за противодействие на данъчните и осигурителни измами**
- 3. Развитие на принудителното събиране на просрочени задължения**
- 4. Развитие на системата за управление на риска от неспазване на данъчното и осигурително законодателство в НАП**
- 5. Мотивация и развитие на служителите в НАП**
- 6. Организационно развитие**
- 7. Развитие на информационните и комуникационните технологии, електронното управление и нивата на мрежовата и информационната сигурност в НАП**

2. АНАЛИЗ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРИХОДИТЕ, АДМИНИСТРИРАНИ ОТ НАП ПРЕЗ 2021 ГОДИНА

Приходите, събрани от Национална агенция за приходите (НАП) към 31.12.2021 г., са в размер на 28 193,4 млн. лв., което е увеличение с 3 198,4 млн. лв. (12,8%) спрямо предходната година. В сравнение с 2020 г. е отчетен ръст, както на приходите за централен бюджет (ЦБ) в размер на 2 119,8 млн. лв. (14,7%), така и на приходите от задължителни осигурителни вноски (ЗОВ) със 1 078,6 млн. лева (10,2%). Годишният план е изпълнен на 102,8%.

Изпълнението на приходите през 2021 г. и 2020 г. по месеци е представено на следващата графика:

Графика № 1: Изпълнение на приходите

Таблица № 1: Изпълнение на приходите по териториални дирекции (ТД)

Всичко приходи	План	Изпълнение	
31.12.2021 г.	(млн. лева)	(млн. лева)	%
ТД Бургас	1 169,9	1 214,6	103,8%
ТД Варна	2 521,1	2 521,1	100,0%
ТД Велико Търново	1 484,1	1 496,7	100,8%
ТД Пловдив	3 268,2	3 303,1	101,1%
ТД София	9 364,7	9 779,5	104,4%
ТД ГДО	9 607,4	9 878,4	102,8%
НАП	27 415,4	28 193,4	102,8%

I. Приходи за централния бюджет, администрирани от НАП (сметка 7301)

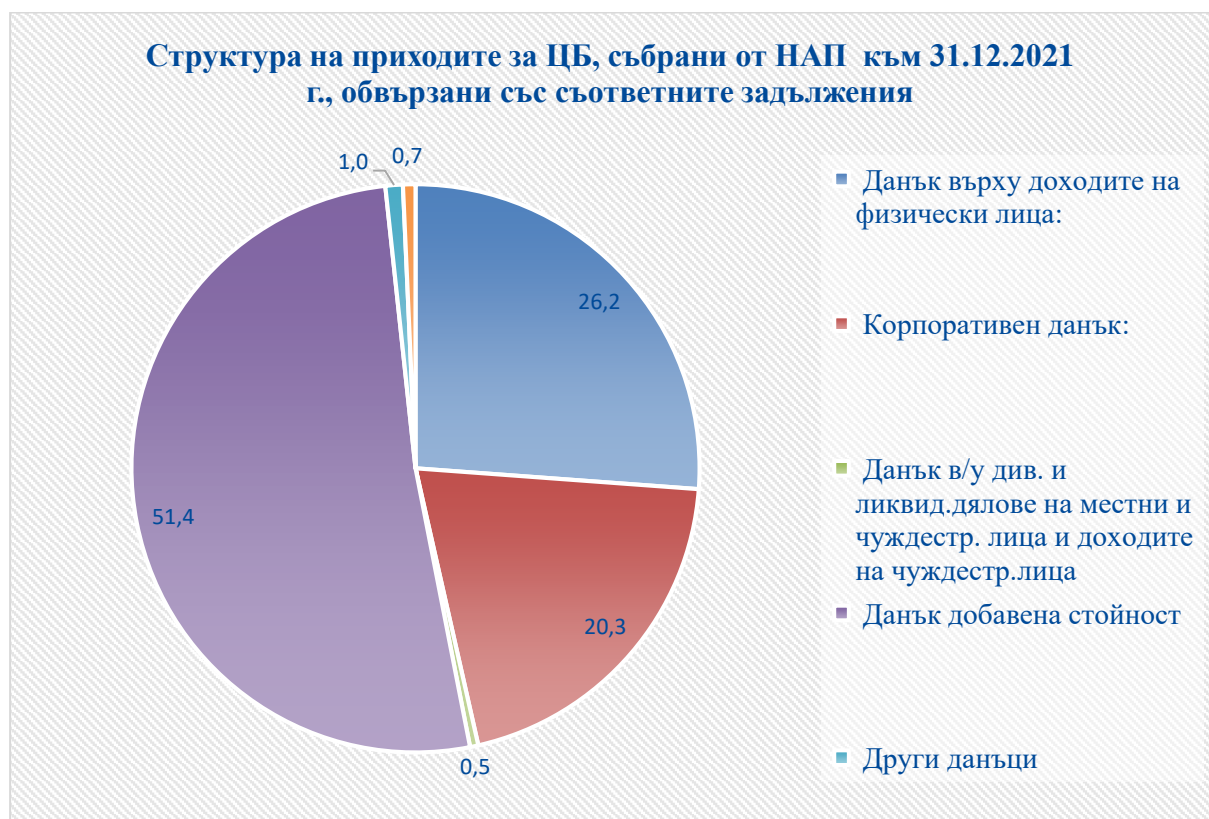
Приходите за ЦБ през 2021 г. са 16 500,5 млн. лв., което е увеличение с 2 119,8 млн. лв. (14,7%) спрямо предходната година. Годишният план е изпълнен на 105,9%. Ръст се наблюдава при корпоративен данък (26,5%) - 685,3 млн. лв., данък върху доходите на физическите лица (15,7%) - 571,0 млн. лв. и данък върху добавената стойност (12,3%) - 903,8 млн. лева. Намаление е отчетено при другите данъци по ЗКПО (22,4%) - 32,5 млн. лв., както и при неданъчните приходи (23,2%) - 34,5 млн. лева.

Таблица № 2: Приходи за централен бюджет (ЦБ)

П Р И Х О Д И	Отчет	П л а н	Приходи към		изп. на плана 2021 г. (с неуточнени приходи)	Ръст/ спад 2021/2020 (с неуточнени приходи)	
	31.12.2020 г.		2021 г.	31.12.2021 г.			
	с неуточнени приходи		с неуточнен и приходи	без неуточнени приходи			
	млн. лв.	млн. лв.	млн. лв.	млн. лв.	%	млн. лв.	%
1	2	3	4	5	6	7	8
I. Д А Н Ъ Ч Н И П Р И Х О Д И	13 882,2	15 390,9	16 000,6	16 386,4	104,0%	2 118,4	15,3%
Данък върху доходите на физически лица	3 646,1	4 162,6	4 217,1	4 318,8	101,3%	571,0	15,7%
Корпоративен данък	2 583,1	2 888,9	3 268,5	3 347,3	113,1%	685,3	26,5%
Данък в/у дивидентите и ликвид. дялове на местни и чуждестр. лица и доходите на ЧЛ	85,5	86,1	75,7	77,5	88,0%	-9,7	-11,4%
Данък добавена стойност	7 376,0	8 087,5	8 279,8	8 479,5	102,4%	903,8	12,3%
Други данъци	191,6	165,8	159,5	163,3	96,2%	-32,1	-16,8%
П. НЕДАНЪЧНИ ПРИХОДИ АДМИНИСТРИРАНИ ОТ НАП	148,9	184,3	114,3	114,1	62,0%	-34,5	-23,2%
Ш. НЕУТОЧНЕНИ ПРИХОДИ	349,6	0,0	385,6	0,00		35,9	10,3%
В С И Ч К О: /I+II+III/	14 380,8	15 575,2	16 500,5	16 500,5	105,9%	2 119,8	14,7%

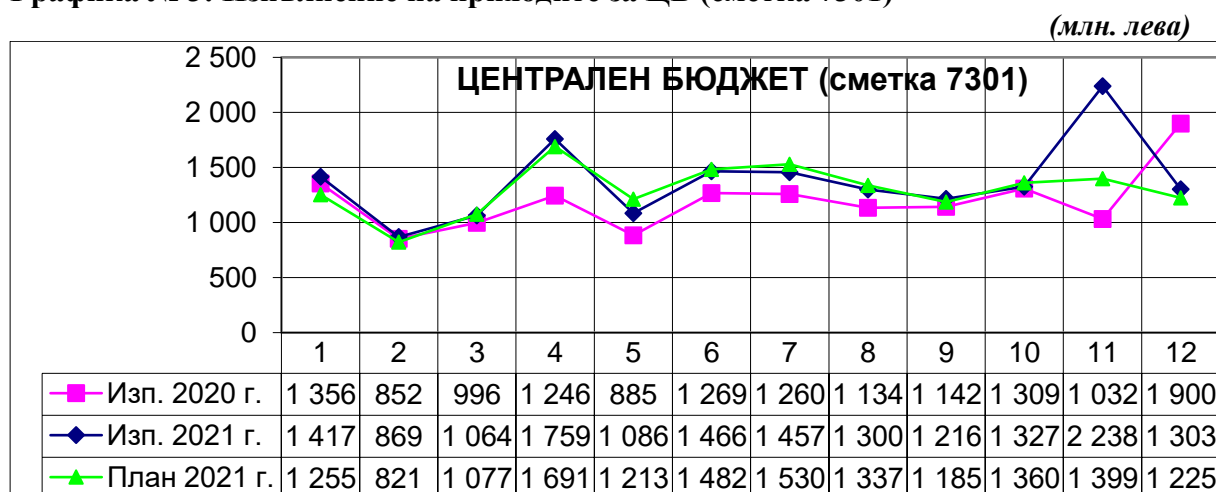
Забележка: Данъците по ЗКПО, различни от корпоративния данък (вкл. и от данък в/у застрахователните премии), са включени в „Други данъци“.

Графика № 2: Структура на приходите за ЦБ

Изпълнението на приходите за ЦБ през 2021 г. и през 2020 г. е представено на следващата графика:

Графика № 3: Изпълнение на приходите за ЦБ (сметка 7301)

I. 1. Корпоративен данък

Отчетените приходи от корпоративен данък към 31.12.2021 г. са в размер на 3 268,5 млн. лв. или 113,1% спрямо заложените в разчета за годината. Съпоставени със същия период на предходната година, постъпленията от данъка са с 685,3 млн. лв. (26,5%) повече. През 2021 г. относителният дял на приходите от корпоративен данък е 19,8% в общите приходи по централния бюджет.

Приходите от корпоративен данък се формират от:

- Годишните изравнителни вноски по годишни данъчни декларации.

- Авансовите вноски от данъчно задължените лица, които са подали през текущата година, декларация по чл. 88 и чл. 87а от ЗКПО.
- Възстановените суми за надвнесен корпоративен данък по годишни данъчни декларации.
- Вноски по ревизионни актове.
- Вноски за минали години.

Приходите от корпоративен данък към 31.12.2021 година са в пряка зависимост и от следните показатели:

- Декларираната облагаема печалба за финансовата 2020 г. е 27 175,7 млн. лв., което е увеличение с 698,7 млн. лв. (2,6%) спрямо финансовата 2019 година.
- Декларираната загуба за финансовата 2020 г. е 6 506,6 млн. лв. и е с 1 560,1 млн. лв. (31,5%) повече от тази за финансовата 2019 година.
- Общият размер на изравнителните вноски по годишни данъчни декларации за финансовата 2020 г. е 1 073,2 млн. лв. или увеличение от 108,1 млн. лв. (11,2%) в сравнение с предходната година.
- Надвнесеният корпоративен данък е 109,1 млн. лв., което е с 18,3 млн. лева (-14,4%) по-малко в сравнение с 2020 година.
- Декларираните авансови вноски за 2021 година.

Таблица № 3: Разпределение на авансовите вноски към 31.12.2021 г.

(млн. лева)

	м.01	м.02	м.03	м.04	м.05	м.06	м.07	м.08	м.09	м.10	м.11	м.12	2021 г.
месечни	72,4	72,4	72,4	72,4	71,3	73,5	79,5	87,2	99,6	120,0	398,3	678,3	1 897,3
тримесечни	80,1			67,9			246,5			0			394,5
общо	297,3			285,1			512,8			1 196,6			2 291,8

В сравнение с 2020 г. общият размер на авансовите вноски към 31.12.2021 г. се увеличава с 536,4 млн. лв. (30,6%), като месечните авансови вноски нарастват общо с 469,7 млн. лв. (32,9%), а в тримесечните авансови вноски завишението е общо с 66,8 млн. лева (20,4%).

Данни от подадените и обработени към 31.12.2021 г. годишни данъчни декларации по чл. 92 от ЗКПО за финансовата 2020 г., сравнени с тези за финансовата 2019 г., са представени в следващата таблица:

Таблица № 4: Данни от подадените и обработени към 31.12.2021 г. годишни данъчни декларации по чл. 92 от ЗКПО за финансовата 2020 г., сравнени с тези за финансовата 2019 г

ГДД чл. 92 от ЗКПО	2019 г.	2020 г.	2020/ 2019	
31.12.2021 г.	(млн. лева)	(млн. лева)	%	(млн. лева)
Общо приходи	383 038,4	396 563,1	3,5	13 524,7
Общо разходи	358 060,6	372 983,9	4,2	14 923,3
Финансов резултат				
положителен	30 529,3	30 579,4	0,2	50,1
отрицателен	6 792,4	7 786,7	14,6	994,3

Счетоводна печалба	31 790,9	31 407,2	-1,2	-383,7
Данъчна печалба	26 477,0	27 175,7	2,6	698,7
Данъчна загуба	4 946,5	6 506,6	31,5	1 560,1
Полагащ се КД	2 647,7	2 717,6	2,6	69,9
Разлика за внасяне	965,0	1 073,2	11,2	108,1
Надвнесен данък	127,4	109,1	-14,4	-18,3
Брой декларации	362 589	358 209	-1,2	-4 380

В следващите таблици е представено разпределението на декларираната данъчна печалба и декларираната данъчна загуба по отрасли за финансова 2020 г., сравнено с това за финансовата 2019 г.

Таблица № 5: Декларирана данъчна печалба по отрасли

2019 г.	2020 г.	Изменение 2020/ 2019		ОТРАСЪЛ
(млн. лева)	(млн. лева)	%	(млн. лева)	
879,2	877,3	-0,2	-1,8	А Селско, горско и рибно стопанство
527,4	785,0	48,9	257,6	В Добивна промишленост
4 966,9	5 208,3	4,9	241,4	С Преработваща промишленост
1 305,0	1 291,1	-1,1	-13,9	Д Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива
230,0	265,2	15,3	35,2	Е Доставка на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване
1 756,5	2 567,4	46,2	810,9	Ф Строителство
5 615,4	5 907,1	5,2	291,7	Г Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети
1 450,4	1 411,7	-2,7	-38,7	Н Транспорт, складиране и пощи
533,8	390,8	-26,8	-143,0	И Хотелиерство и ресторантьорство
2 010,9	2 344,3	16,6	333,4	Ж Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения
2 951,6	1 973,1	-33,2	-978,5	К Финансови и застрахователни дейности
1 035,6	995,6	-3,9	-40,0	Л Операции с недвижими имоти
1 867,8	1 758,7	-5,8	-109,1	М Професионални дейности и научни изследвания
542,5	525,9	-3,1	-16,6	Н Административни и спомагателни дейности
0,9	0,6	-36,4	-0,3	О Държавно управление
57,7	57,5	-0,3	-0,2	Р Образование
451,7	573,5	27,0	121,8	Q Хуманно здравеопазване и социална работа
143,2	100,9	-29,6	-42,3	Р Култура, спорт и развлечения
150,0	141,2	-5,9	-8,8	С Други дейности
0,2	0,4	124,9	0,2	Т Дейности на домакинства като работодатели; Недиференцирани дейности на домакинства по производство на стоки и услуги за собствено потребление
0,3	0,0	-100,0	-0,3	Не е посочена икономическа дейност
26 477,0	27 175,7	2,6	698,7	ОБЩО

Най-голям ръст на декларираната данъчна печалба в абсолютна сума има в следните отрасли: F Строителство (810,9 млн. лв.), J Създаване и разпространение на

информация; далекосъобщения (333,4 млн. лв.), G Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети (291,7 млн. лв.), В Добивна промишленост (257,6 млн. лв.), С Преработваща промишленост (241,4 млн. лв.), Q Хуманно здравеопазване и социална работа (121,8 млн. лева). Най-голямо намаление в декларираната печалба в абсолютна сума е отчетено в отраслите: К Финансови и застрахователни дейности (-978,5 млн. лв.), I Хотелиерство и ресторантьорство (-143,0 млн. лв.), M Професионални дейности и научни изследвания (-109,1 млн. лева).

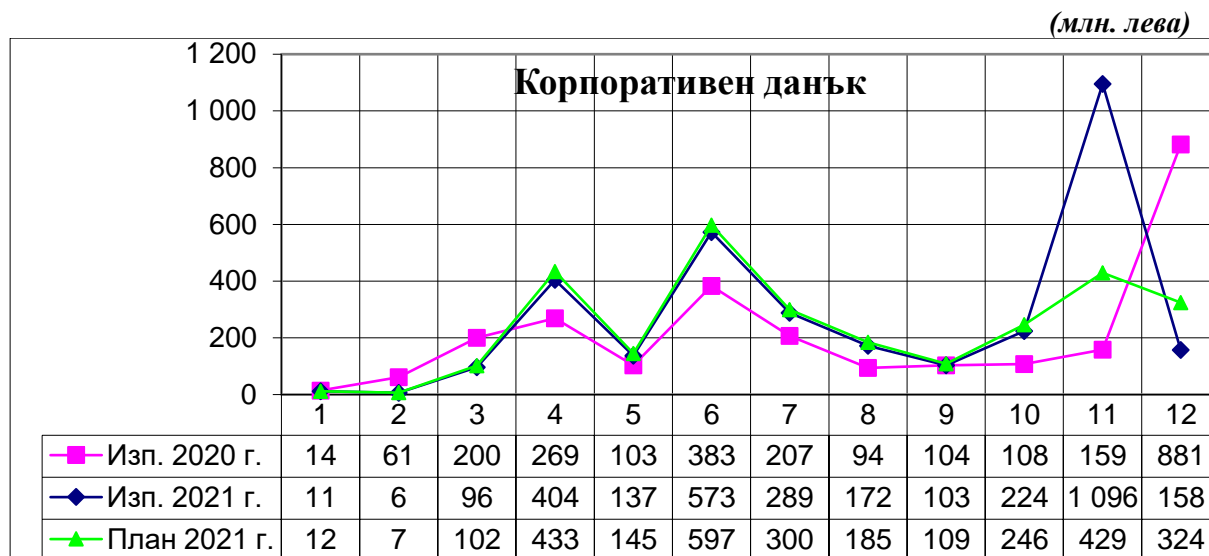
Таблица № 6: Декларирана данъчна загуба по отрасли

2019 г.	2020 г.	Изменение 2020/ 2019		ОТРАСЪЛ
(млн. лева)	(млн. лева)	%	(млн. лева)	
177,3	203,9	15,0	26,5	A Селско, горско и рибно стопанство
135,4	43,9	-67,6	-91,5	B Добивна промишленост
645,0	1 105,5	71,4	460,5	C Преработваща промишленост
288,4	582,5	102,0	294,1	D Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива
30,7	55,6	81,0	24,9	E Доставка на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване
374,3	327,8	-12,4	-46,5	F Строителство
665,3	670,6	0,8	5,3	G Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети
200,6	436,0	117,4	235,5	H Транспорт, складиране и пощи
251,1	371,2	47,8	120,1	I Хотелиерство и ресторантьорство
335,5	257,9	-23,1	-77,6	J Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения
224,7	549,7	144,7	325,0	K Финансови и застрахователни дейности
928,6	1 073,8	15,6	145,2	L Операции с недвижими имоти
320,5	386,6	20,6	66,1	M Професионални дейности и научни изследвания
138,1	166,4	20,5	28,3	N Административни и спомагателни дейности
0,0	0,0	0,0	0,0	O Държавно управление
20,9	20,7	-1,0	-0,2	P Образование
71,1	74,6	5,0	3,5	Q Хуманно здравеопазване и социална работа
93,7	86,5	-7,7	-7,2	R Култура, спорт и развлечения
45,1	93,3	106,9	48,2	S Други дейности
0,1	0,0	0,0	0,0	T Дейности на домакинства като работодатели; Недиференцирани дейности на домакинства по производство на стоки и услуги за собствено потребление
4 946,5	6 506,6	31,5	1 560,1	ОБЩО

Най-голямо увеличение на декларираната данъчна загуба в абсолютна сума е отчетено в следните отрасли: С Преработваща промишленост (460,5 млн. лв.), К Финансови и застрахователни дейности (325,0 млн. лв.), D Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива (294,1 млн.

лв.), Н Транспорт, складиране и пощи (235,5 млн. лв.), L Операции с недвижими имоти (145,2 млн. лв.), I Хотелиерство и ресторантьорство (120,1 млн. лева). Най-голямо намаление в декларираната данъчна загуба в абсолютна сума има в следните отрасли: В Добивна промишленост (-91,5 млн. лв.), J Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения (-77,6 млн. лв.), F Строителство (-46,5 млн. лв.)

Графика № 4: Изпълнение на приходите от корпоративен данък

I.2. Данък върху доходите на физическите лица (ДДФЛ)

Приходите от ДДФЛ към 31.12.2021 г. са 4 217,1 млн. лв. или с 571,0 млн. лв. (15,7%) повече в сравнение с тези през 2020 година. Годишният план за данък върху доходите на физически лица е изпълнен на 101,3%.

Ръст на приходите през отчетния период. в сравнение с тези през предходната година се наблюдава при всички данъци върху доходите на физическите лица с изключение на данъка върху приходите от лихви по депозитни сметки на граждани.

Приходите от данък върху доходите на физически лица се формират от:

- данък върху доходите по трудови правоотношения;
- авансови вноски от данък върху доходите на физически лица по извънтрудови правоотношения;
- изравнителни вноски по годишни данъчни декларации;
- възстановени суми за надвнесен данък по годишни данъчни декларации;
- внесен данък по ревизионни актове и за минали години;
- окончателен данък на физически лица по чл. 37 и чл. 38 от ЗДФЛ;
- данък върху дивидентите и ликвидационните дялове на местни и чуждестранни физически лица;
- окончателен данък върху приходите от лихви по депозити на граждани.

Факторите, които оказват влияние върху приходите от данъци върху доходите на физически лица са:

- ръст на минималната и средната работна заплата (СРЗ); - минималната работна заплата за 2021 е увеличена на 650 лв. (6,5 %);
- нивото на безработица в страната;
- резултатите по годишни данъчни декларации за предходната година на

физическите лица (данък за внасяне, надвнесен данък и декларирани авансови вноски за текущата година);

- лихвите по депозитни сметки на граждани.

Данък върху дохода на физическите лица от трудови правоотношения

Към 31.12.2021 г. от ДДФЛ от трудови правоотношения са постъпили 3 343,3 млн. лв., което е с 384,8 млн. лв. или 13% повече в сравнение със събраните през предходната година.

Таблица № 7: Структура на приходите от ДДФЛ от трудови правоотношения според вида на плащанията

Вид плащане	31.12.2020 г. (млн. лева)	31.12.2021 г. (млн. лева)	Изменение (%)	Изменение (млн. лева)
Плащане по декларация	2 895,1	3 277,4	13,2%	382,3
Плащане по РА	2,9	3,9	34,5%	1,0
Плащане на лихви за ДДФЛ	7,1	7,7	8,5%	0,6
Плащане на ДДФЛ за минали години	55,3	59,1	6,9%	3,8
Възстановен и прихванат данък	1,9	4,8	152,6%	2,9
Общо ДДФЛ	2 958,5	3 343,3	13,0%	384,8

С най-висок относителен дял са приходите от данък върху доходите по трудови правоотношения, плащани по декларация (98%), като същите бележат ръст от 13,2% спрямо тези през предходната година.

Най-големите платци на данък върху дохода на физическите лица от трудови правоотношения са регистрирани в ТД ГДО и ТД София и са от следните икономически дейности:

- създаване и разпространение на информационни творчески продукти;
- далекосъобщения;
- добивна и преработваща промишленост;
- болнична дейност;
- търговия;
- комуникации и съобщения.

Данък върху дохода на физическите лица от извънтрудови правоотношения (ЕТ, свободни професии, граждански договори, годишен и авансов данък и др.)

Постъпленията към 31.12.2021 г. от извънтрудови правоотношения (ЕТ, свободни професии, граждански договори, годишен и авансов данък и др.) са в размер на 405,0 млн. лева. При съпоставяне с тези през 2020 г. е отчетено увеличение с 59,9 млн. лв. (17,4%). Основно влияние върху тези приходи оказват резултатите от годишните данъчни декларации по чл. 50 от ЗДФЛ (дължим данък за донасяне или надвнесен данък) и дължимите авансови вноски.

Постъпленията по ГДД към 31.12.2021 г. са в размер на 222,0 млн. лв. и са повече с 39,4 млн. лв. (21,6%) спрямо тези за миналата година. Авансовите вноски през 2021 година са 75,7 млн. лв. и са повече с 15,8 млн. лв. (26,4%) от тези през 2020 година.

Таблица № 8: Структура на приходите от ДДФЛ от извънтрудови правоотношения

Вид плащане	31.12.2020г.	31.12.2021 г.	Изменение	
	(млн. лева)	(млн. лева)	(%)	(млн. лева)
Плащане по декларация	182,6	222,0	21,6%	39,4
Плащане на авансови вноски	59,9	75,7	26,4%	15,8
Плащане по РА	6,5	6,0	-7,7%	-0,5
Плащане на лихви за ДДФЛ	6,3	6,9	9,5%	0,6
Плащане за минали години	104,7	108,0	3,2%	3,3
Възстановен и прихванат данък	14,9	13,6	-8,7%	-1,3
Общо:	345,1	405,0	17,4%	59,9

Основен дял в общите приходи от ДДФЛ от извънтрудови правоотношения имат постъпленията по годишни данъчни декларации по чл. 50 от ЗДФЛ (54,8%). Авансовите вноски са 18,7% от приходите за ДДФЛ по извънтрудови правоотношения.

Окончателен данък на физически лица по чл. 37 и чл. 38 от ЗДФЛ и данък върху дивидентите и ликвидационните дялове на местни и чуждестранни физически и юридически лица

Този данък формира 11% от всички приходи от данъци върху доходите на физически лица. Постъпленията към 31.12.2021 г. са в размер на 464,5 млн. лв. като в сравнение с тези през 2020 г. се наблюдава ръст от 127,7 млн. лв. или 37,9%. Този ръст се дължи основно на по-високият размер на внесения данък върху дивидентите и ликвидационните дялове на местни и чуждестранни физически и юридически лица (117,5 млн. лв.) – 37,6%.

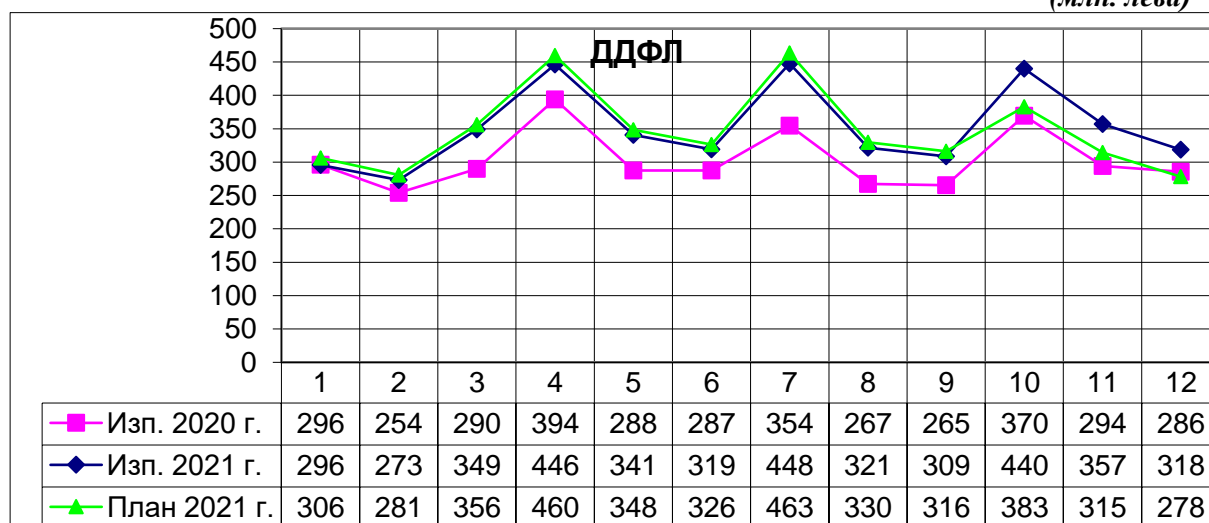
Приходите от тези данъци са в пряка зависимост от състоянието на икономиката и осъществяващите се процеси по покупко-продажба на фирмена собственост в страната.

Основен източник на приходи по този вид данък са продажбите на дялове, процес който протича непрекъснато, но в условията на криза се засилва.

Окончателен данък върху приходите от лихви по депозити на граждани

Данъкът върху лихвите по депозитни сметки на граждани формира 0,1% от общите приходи от данъци върху доходите на физически лица. Към 31.12.2021 г. постъпленията по този данък са 4,2 млн. лв. или с 1,4 млн. лв. (24,9%) по-малко от същите през предходната година. Внесени са от 18 търговски банки, лицензирани в България, и 2 клона на чужди банки, като 10 от тях са внесли 79,7% от общо внесените за годината данък и намалението при тях спрямо 2020 година е 20%. Основната причина за спада, независимо от запазената ставка за облагане от 8%, са ниските лихви, които се изплащат по сметки на гражданите.

Графика № 5: Изпълнението на приходите за ДДФЛ през 2020 г., разпределението на годишния план по месеци и изпълнението по месеци през предходната година (млн. лева)

І.3. Към 31.12.2021 г. нетният размер на приходите от ДДС в НАП е 8 279,8 млн. лв., което представлява 102,4% изпълнение на годишния план. Съпоставени с предходната година, те нарастват с 903,8 млн. лв. (12,3%). През отчетния период приходите от ДДС формират 50,2% от общите постъпления по централния бюджет.

Таблица № 9: Приходи от ДДС в НАП към 31.12.2020 и 2021 година

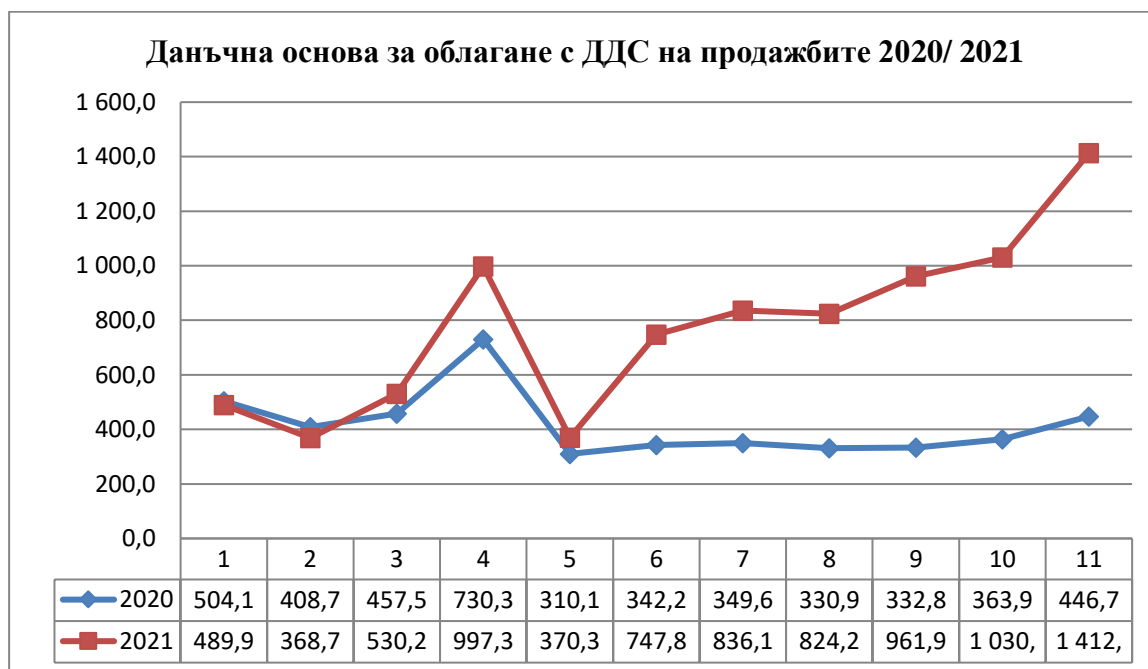
	2020 г.	2021 г.	2021/ 2020 г.	
	млн. лв.	млн. лв.	%	млн. лв.
Брутни постъпления от “ДДС от сделки в страната”	13 921,2	15 971,2	14,7	2 050,0
Възстановен ДДС (за сделки в страната и износ)	6 544,1	7 689,8	17,5	1 145,7
Възстановен ДДС от НАП по разпореждания на АМ	1,1	1,6	45,5	0,5
Нетни приходи от ДДС	7 376,0	8 279,8	12,3	903,8

Основните причини за отчетения ръст на приходите от ДДС през 2021 година са:

- Пълно отваряне на икономиката през летните месеци на 2021 г. не само у нас, но и в повечето страни в Европа. Това допринесе до рязко повишаване на потреблението и на производството и доведе до поскъпването на всички основни вносни суровини за България и до скок на цените на значителна част от стоките и услугите в страната ни.
- Значителен скок на цените на електроенергията през есента на 2021 година.

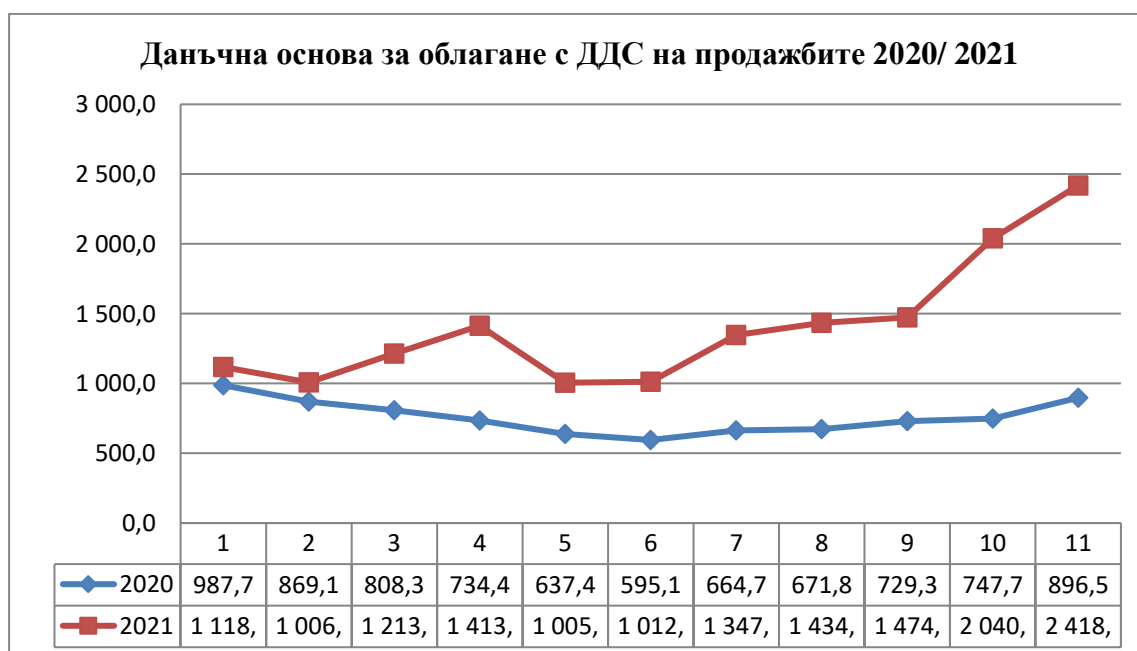
В Графика № 6 е показан общият размер на декларираната данъчна основа за облагане с ДДС на продажбите за данъчни периоди от м. януари до м. ноември на задължените лица с основна икономическа дейност „Производство на електрическа енергия“. За отчетния период тези лица са увеличили с 4,0 млрд. лв. (87,2%) продажбите си в сравнение с 2020 година. Анализът показва, че относителният дял на декларирания през 2021 г. общ размер на продажбите на топ 10 задължените лица от тази икономическа дейност е 89,0%, като нетният остатък по ДДС е завишен с 470,4 млн. лв. в сравнение с 2020 година.

Графика № 6: Данъчна основа за облагане с ДДС на продажбите, основна икономическа дейност „Производство на електрическа енергия“ (млн. лева)

В Графика № 7 са показани декларираните данъчни основи за облагане с ДДС на продажбите за данъчни периоди от м. януари до м. ноември на задължените лица с основна икономическа дейност „Търговия с електрическа енергия“. За отчетния период тези лица са с увеличение от 7,1 млрд. лв. (85,6%) на продажбите в сравнение с 2020 година. Анализът показва, че относителният дял на декларираният общи размер през 2021 г. на продажбите на топ 10 задължените лица от тази икономическа дейност е 82,3 %, като нетният остатък по ДДС е с намаление от 109,1 млн. лв. в сравнение с 2020 година.

Графика № 7: Данъчна основа за облагане с ДДС на продажбите, основна икономическа дейност „Търговия с електрическа енергия“ (млн. лева)

Фирми с увеличение на салдото по ДДС

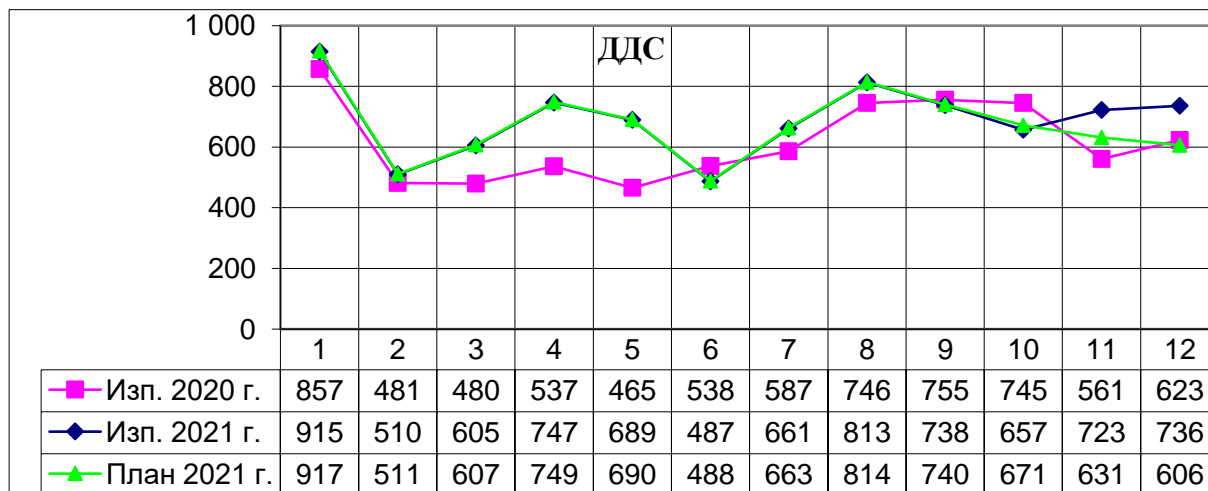
Към 31.12.2021 г. нетните приходи от ДДС на 298 задължени лица са с увеличение над 2 млн. лв. спрямо същия период на предходната година. Общият размер на нетните приходи от тези дружества е с 3 071,4 млн. лв. повече спрямо 2020 година. Най-голям принос в увеличението на нетните приходи от ДДС през 2021 г. имат задължени лица от следните икономически дейности: „Нефтепреработване и доставка на горива“, „Производство на електрическа енергия“, „Изграждане на газопроводи“, „Търговия с природен газ“, „Органи на държавната власт“, „Металургия“, „Добивна промишленост“, „Строителство на кораби“, „Търговия на дребно с разнообразни стоки“, „Преработваща промишленост“, „Търговия на дребно с горива и масла“, „Покупка, развитие, изграждане и строителство, отдаване под наем на недвижими имоти“, „Продажба, поддръжка и сервизно обслужване на земеделска, строителна, горска, голф и градинска техника“, „Далекосъобщения“, „Електронна търговия“, „Търговия на едро с цигари“, „Производство и търговия с метални изделия“, „Проучване, проектиране, строителство, управление, използване, поддръжка на всякакъв вид строителни обекти“, „Търговия с медицинска техника“ и други.

Фирми с намаление на салдото по ДДС

Към 31.12.2021 г. нетните приходи от ДДС на 273 дружества са с намаление над 2 млн. лв. спрямо същия период на 2020 година. Общият размер на нетните приходи от тези дружества е с 2 417,5 млн. лв. по-малко спрямо същия период на предходната година.

С най-голямо намаление на нетните приходи от ДДС през 2021 г. са задължени лица от следните икономически дейности: „Търговия на едро с преработен нефт за производство на горива и масла“, „Пренос и съхранение на природен газ“, „Оператор на летище“, „Организиране на борсов пазар на електрическа енергия“, „Металургия“, „Производство на велосипеди“, „Строителство на пътища“, „Производство и търговия с фармацевтични препарати“, „Търговия с електрическа енергия“, „Добивна промишленост“, „Търговия на дребно с нехранителни стоки“, „Търговия на дребно с горива и масла“, „Производство на температурни сензори“, „Съхранение и складиране на течни или газообразни стоки“, „Производство, внос, износ, търговия на всякакви текстилни продукти“, „Дейности във връзка с всякакви метални конструкции-заварки, монтаж и др.“, „Оперативна дейност по зареждане на въздухоплавателни средства“, „Доставяне на питейна вода; отвеждане на отпадни и дъждовни води“ и други.

Графика № 8: Приходи от ДДС по месеци (млн. лева)

I.4. Неданъчни приходи за централен бюджет

Неданъчните приходи, администрирани от НАП, към 31.12.2021 г. са 114,3 млн. лв. и сравнени с тези през предходната година се наблюдава спад от 34,5 млн. лв. (23,2%). През годината 6 държавни дружества са внесли 83% от общо внесените дивидент.

Таблица № 10: Структура на неданъчните приходи, администрирани от НАП към 31.12.2021 г.

Вид плащане	31.12.2020 г.	31.12.2021 г.	Изменение	
	(млн. лева)	(млн. лева)	(%)	(млн. лева)
Приходи от дивидент за държавата	66,0	53,9	-18,4%	-12,1
Приходи от наем за дружества с държавно участие	7,0	6,5	-7,4%	-0,5
Приходи от сметки на НАП за принудително събиране на вземания	84,7	62,6	-26,1%	-22,1
Глоби, санкции, лихви-вземания и възстановяване на лихви	-8,8	-8,7	-1,7%	0,1
Общо:	148,9	114,3	-23,2%	-34,5

Графика № 9: Изпълнение на неданъчните приходи и разпределение на годишния план по месеци (млн. лева)

II. Приходи за ДЗПО и по бюджетите на ДОО и НЗОК

Приходите от задължителни осигурителни вноски (ЗОВ), събрани от НАП през 2021 г. са 11 692,9 млн. лв., което е с 1 078,6 млн. лв. (10,2 %) повече от тези през предходната година. Годишният план е изпълнен на 98,8 %.

Таблица № 11: Приходите от задължителни осигурителни вноски

ПРИХОДИ	Отчет 31.12.2020 г.	План 2021 г.	Отчет 31.12.2021 г.	Изпълнени е на плана за 2021 г.	Ръст	
	(млн. лв.)	(млн. лв.)	(млн. лв.)		(%)	(млн. лв.)
1	2	3	4	4/3	4-2	4/2
Всичко приходи:	10 614,3	11 840,2	11 692,9	98,8	1 078,6	10,2
ДОО (сметка 7315)	6 340,6	7 157,4	6 954,9	97,2	614,4	9,7
НЗОК(сметка 7316)	2 697,9	2 938,6	2 975,6	101,3	277,7	10,3
ФГВРС(сметка 7315)	0,0	0,0	0,0	x	0,0	-19,3
ДЗПО (сметка 7318)	1 513,6	1 675,0	1 690,6	100,9	177,1	11,7
УчПФ (сметка 7315)	62,2	69,2	71,7	103,5	9,5	15,2

Отчетеното увеличение на събраните приходи от НАП за ДЗПО и по бюджетите на НОИ и НЗОК спрямо предходната година е в следствие на:

- ръст на средния осигурителен доход;
- ръст на минималната работна заплата от 610 лв. на 650 лева. Това се отразява на минималния месечен размер на осигурителния доход за 2021 година на самоосигуряващите се лица;
- От 1 януари 2021 г. допълнителното възнаграждение за положен нощен труд вече е обвързвано с минималната работна заплата (МРЗ) и става 0,15% от МРЗ за всеки отработен нощен час или за част от него;
- За 2021 г. не са договорени минимални осигурителни доходи (МОД) по икономически дейности и квалификационни групи професии. Без налагане на административно увеличение на МОД и при увеличение на минималната работна заплата с 6,6 на сто (от 610 лв. на 650 лв.) средното увеличение на МОД през 2021 година е около 4,5 на сто.

II.1. Държавно обществено осигуряване (ДОО)

Събраните приходи от НАП за Държавно обществено осигуряване (ДОО) към 31.12.2021 г. са 6 954,9 млн. лв., което е с 614,4 млн. лв. (9,7%) повече от тези през предходната година. Годишният план е изпълнен на 97,2 %.

Таблица № 12: Структура на приходите за ДОО по видове осигурителни вноски към 31.12.2021 г.

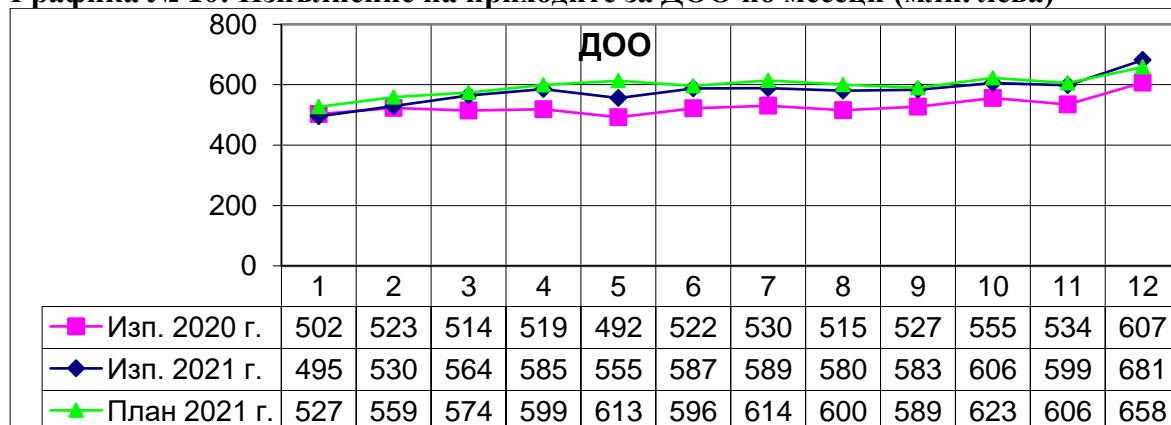
Вид приход	31.12.2020 г. (млн. лева)	Относителен дял (%)
От осигурителни вноски за/от работници и служители от работодатели	5 990,8	94,5%
От осигурителни вноски от самоосигуряващи	328,6	5,2%
От лихви, главници по РА, глоби, начети, административни наказания	21,2	0,3%
Общо приходи за ДОО:	6 340,6	100,0%

Приходите от осигурителни вноски за работници и служители от работодатели и лични за ДОО са 6 574,7 млн. лв., което е с 583,9 млн. лв. (9,7%) повече спрямо събраните през миналата година и представляват 94,5% от общия размер на осигурителните вноски.

Внесените приходи от самоосигуряващи се лица за ДОО са 357,2 млн. лв., което е с 28,6 млн. лв. (8,7 %) повече спрямо предходната година. Относителният дял на тези вноски е 5,1% в общите приходи за ДОО.

Освен от горепосочените фактори, ръстът на приходите от осигурителни вноски се дължи и на продължаващата тенденция за погасяване на задължения за минали години, както по декларации, така и по ревизионни актове.

Графика № 10: Изпълнение на приходите за ДОО по месеци (млн. лева)

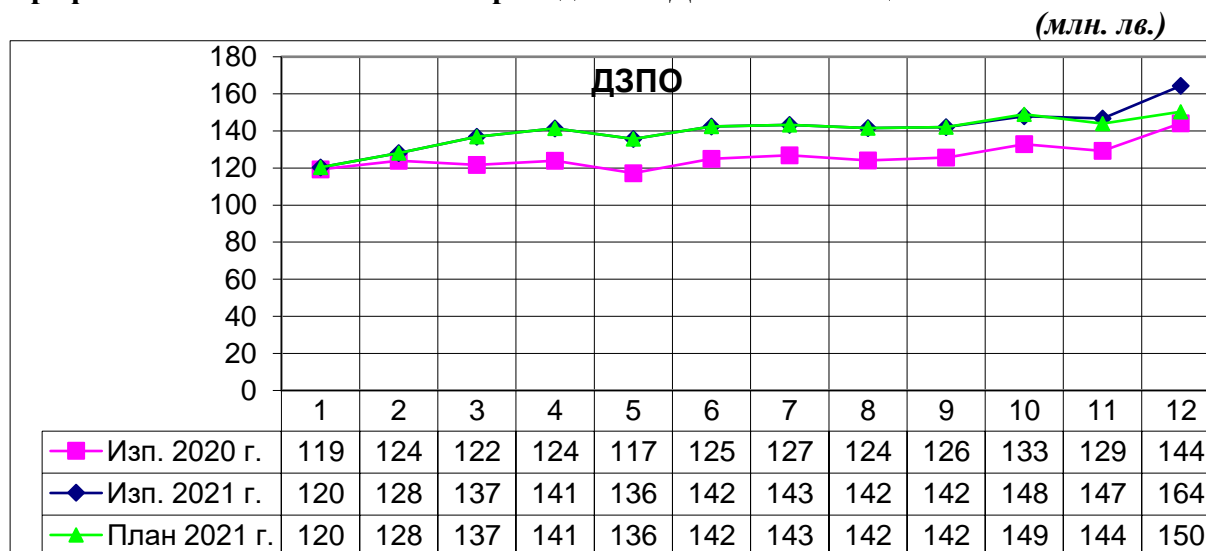
II.2. Допълнително задължително пенсионно осигуряване (ДЗПО)

Събраните приходи от НАП за ДЗПО към 31.12.2021 г. са 1 690,6 млн. лева, което е със 177,1 млн. лв. (11,7%) повече спрямо събраните приходи през предходната година. Отчетеният ръст се дължи основно на по-високите приходи от осигурителни вноски за лица, родени след 31.12.1959 г., осигурени в универсален пенсионен фонд. Приходите от тези лица са със 131,9 млн. лв. (10,2%) повече спрямо същите през 2020 година. Значително по-нисък е ръстът на приходите от осигурителни вноски от осигурители за лицата, осигурени в професионален пенсионен фонд - 7,3 млн. лв. (5,6%). Това се дължи на факта, че намаляват работещите, родени до 31.12.1959 г., които са основните вносители в професионален пенсионен фонд. Годишният план на приходите за ДЗПО е изпълнен на 100,9 %.

Таблица № 13: Структура на приходите за ДЗПО към 31.12.2021 г.

Вид приход	Отчет към 31.12.2021 г. (млн. лева)	Относителен дял (%)
Осигурителни вноски за професионален пенсионен фонд	138,6	8,2%
Осигурителни вноски за УПФ (без самоосигуряващи се)	1 426,3	84,4%
Осигурителни вноски от самоосигуряващи се за УПФ	89,0	5,3%
Други- главници по РА, глоби, начети	36,7	2,2%
Общо приходи за ДЗПО:	1 690,6	100,0%

Графика № 11: Изпълнение на приходите за ДЗПО по месеци

II.3. Фонд „Гарантиране вземанията на работници и служители” (ФГВРС)

Съгласно чл. 15, ал. 1 от *Закона за бюджета на ДОО*, за 2021 г. не се правят вноски за фонд „Гарантирани вземания на работниците и служителите”. За цялата 2021 година постъпленията по сметката за ФГВРС са 0,008 млн. лева.

II.4. Учителски пенсионен фонд (УчПФ)

Събраните приходи за УчПФ към 31.12.2021 г. са 71,7 млн. лв., което е с 9,5 млн. лв. (15,2%) повече спрямо предходната година. Това е в резултат на увеличението на заплатите на учителите от месец януари 2021 г. за системата на предучилищното и училищното образование. Планът за приходите за УчПФ е изпълнен на 103,5%.

II.5. Национална здравноосигурителна каса (НЗОК)

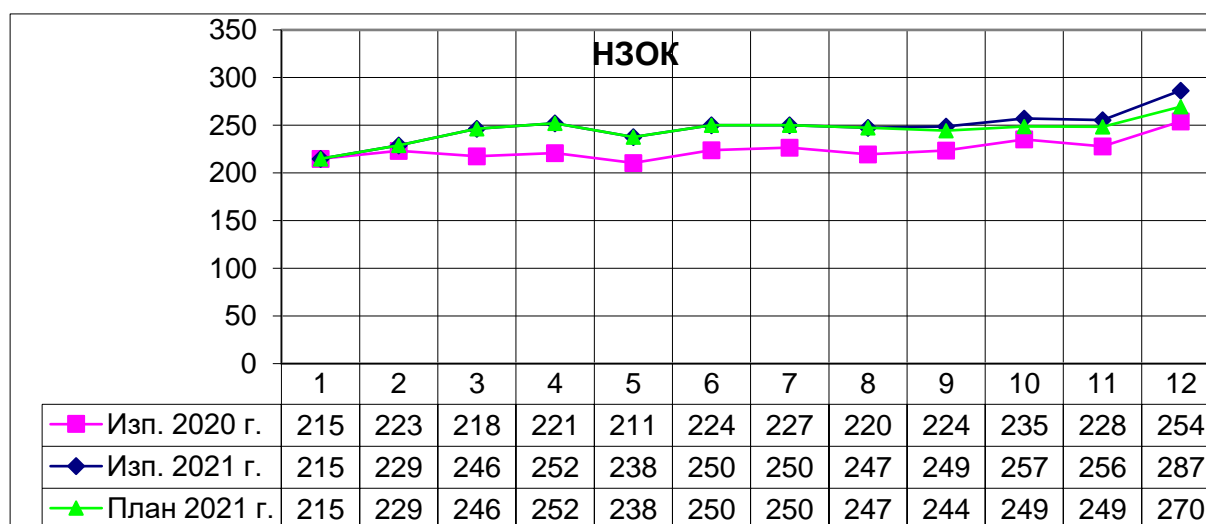
Събраните приходи от НАП за НЗОК към 31.12.2021 г. са 2 975,6 млн. лв., което е увеличение с 277,7 млн. лева (10,3%) спрямо събраните приходи през 2020 година. Вноските от осигурители и осигурени лица, без самоосигуряващите се, бележат ръст спрямо предходната година от 10,2% (243,1 млн. лв.), а тези от самоосигуряващи се лица 7,5% (13,9 млн. лева). Планът за 2021 г. е изпълнен на 101,3%.

Таблица № 14: Структура на приходите за НЗОК към 31.12.2021 г.

Вид приход	Отчет към 31.12.2021 г. (млн. лева)	Относителен дял (%)
Здравноосигурителни вноски от осигурители и осигурени лица	2 627,6	88,3%
Здравноосигурителни вноски от самонаети (самоосигуряващи се)	200,1	6,7%
Здравноосигурителни вноски за други категории лица	127,2	4,3%
Други – главници за РА, глоби, начети и неуточнени	20,7	0,7%
Общо приходи за НЗОК:	2 975,6	100,0%

Графика № 12: Изпълнение на приходите за НЗОК по месеци

(млн. лева)

3. КЛЮЧОВИ РЕЗУЛТАТИ ПО ОСНОВНИ НАПРАВЛЕНИЯ НА ДЕЙНОСТТА

НАП организира и изпълнява функциите си въз основа на закона и в съответствие с поставените стратегически цели, като се стреми да оптимизира данъчно-осигурителната система и практика, както и да укрепва капацитета си.

Дейността на НАП през 2021 г. се осъществява въз основа на оперативни годишни планове на ЦУ на НАП, дирекции ОДОП и ТД на НАП, разработени от структурните звена в съответствие с правителствената политика и програма, Стратегическия план на НАП за периода 2021-2025 г. и приоритетите на НАП за 2021 година.

3.1. Обслужване на клиенти

Резултатите, дейността и мерките за развитие, свързани с обслужването на клиенти през 2021 г., са в съответствие с мисията и стратегическите цели на НАП, насочени към повишаване качеството на обслужване, стимулиране на доброволното изпълнение и увеличаване събираемостта на данъците и осигурителните вноски, подобряване на данъчно-осигурителната култура на клиентите и намаляване на разходите за спазване, както на клиентите, така и на администрацията.

3.1.1. Прием и обработка на данъчни и осигурителни декларации и документи

Кампания 2021 за прием на данъчни и осигурителни декларации е проведена успешно. На клиентите е предоставена актуална информация в съответствие с настъпилите законодателни промени. Основен акцент в обслужването на клиентите е усъвършенстването и разширяването обхвата на услугите, предоставяни от НАП по електронен път, както и провеждане на информационни кампании за тяхното популяризиране.

НАП ежегодно обслужва около 3 млн. клиенти. Средногодишно се получават и обработват над 87 млн. данъчни и осигурителни декларации. Над 99% от всички основни декларации (данъчни, осигурителни, уведомления по КТ) се подават от бизнеса в НАП по електронен път, а делът на подаваните от физически лица е над 85 %.

Таблица № 15: Подадени основни данъчни и осигурителни декларации и дял на подадените от тях по интернет

Документи	2018 г. бр.	2018 г. подадени по интернет	2019 г. бр.	2019 г. подадени по интернет	2020 г. бр.	2020 г. подадени по интернет	2021 г. бр.	2021 г. подадени по интернет
ДДС документи	3 553 894	99,88%	3 686 355	99,96%	3 853 252	99,97%	3 983 406	99,97%
Декларации по ЗКПО	364 745	99,98%	375 829	99,99%	413 702	99,99%	381 963	99,99%
Декларации по ЗДДФЛ	649 174	41,25%	641 382	46,91%	604 064	76,81%	571 233	83,24%
Справки по чл.73, ал. 1 от ЗДДФЛ	194 537	91,02%	209 189	95,30%	267 703	99,99%	236 446	99,99%
Справка по чл. 73, ал. 6 от ЗДДФЛ	х	х	х	х	376 116	99,99%	333 657	99,99%
Декларации обр.6	6 924 155	92,38%	6 783 644	94,95%	6 774 869	95,76%	6 577 510	97,11%
Декларации обр.1	44 674 048	99,19%	43 490 710	99,25%	44 173 322	99,18%	42 496 728	99,20%
Декларация обр.3	28 678 311	99,95%	28 315 104	99,96%	28 019 744	99,99%	27 520 025	99,99%
Уведомления по чл.62 и чл.123 от КТ	3 025 384	96,93%	2 904 570	97,04%	2 730 618	98,05%	2 634 572	98,46%

3.1.2. Развитие на дейностите по предоставяне на услуги на клиентите на НАП

През месец юли на 2021 г. е внедрена новата платформа на Портала за електронни услуги на НАП. Достъпът на лицата до новата платформа се осъществява посредством квалифициран електронен подпис (КЕП), персонален идентификационен код издаден от НАП, чрез Е-Автентикация или свободен достъп.

С внедряването на е-портал, при достъпване на електронните услуги на НАП с КЕП е възможно:

- автоматично предоставяне на достъп до електронните административни услуги на НАП без подаване на заявление – за потребители, които са се идентифицирали с КЕП като самите задължени лица (ФЛ) или като техни законни представители (при юридически ЗЛ) и вписани в тях идентификатори на автора на подписа;

- предоставяне на пълен или частичен достъп, който в последствие може да бъде разширяван, на други лица притежаващи КЕП, до всички или ограничен брой електронни услуги от потребители, които са се идентифицирали с КЕП като самите задължени лица (при физически ЗЛ) или като техни законни представители (при юридически ЗЛ) могат, чрез упълномощаване.

- възможност за изцяло електронно управление с КЕП на достъпа до е-услуги от страна на задължените лица (упълномощители и упълномощени), без да е необходимо посещение в офис на НАП.

3.1.2.1. Реализирани и внедрени нови електронни услуги от НАП през 2021 г.:

През 2021 г. са предоставени 21 нови електронни услуги, от които:

А. с КЕП:

- Разкриване на трансгранични данъчни схеми;
- Разкриване съгласно чл. 143я¹, ал. 13 от ДОПК от консултант, който се позовава на професионална тайна“;
- Подаване на данни за превоз на стоки с висок фискален риск;
- Подаване на данни за превоз на стоки с висок фискален риск, който започва от територията на друга държава - членка на Европейския съюз и завършва на територията на страната;
- Подаване на данни за превоз на стоки с висок фискален риск, който започва на територията на страната и завършва на територията на друга държава - членка на Европейския съюз;
- Уведомление по чл. 7д от Наредба № Н-2 от 30.01.2014 г.;
- Уведомление по чл. 7а, ал. 3 и 4 от Наредба № Н-2 от 30.01.2014 г.;
- Справка за осъществен контрол върху движението на стоки с висок фискален риск;
- Регистрация (актуализация) за прилагане на специален режим за дистанционни продажби на стоки, внасяни от трети страни или територии;
- Регистрация (актуализация) на данъчно задължено лице – представител за изпълнение на задълженията по специален режим за дистанционни продажби на стоки, внасяни от трети страни или територии;
- Регистрация (актуализация) за прилагане на специален режим в Съюза за облагане с данък върху добавената стойност на доставки на услуги с получатели данъчно незадължени лица, вътреобщностни дистанционни продажби на стоки и/или вътрешни дистанционни продажби на стоки (специален режим в съюза);
- Регистрация (актуализация) за прилагане на специален режим извън съюза за облагане с данък върху добавената стойност на доставки на услуги с получатели данъчно незадължени лица, установени в Европейския съюз (специален режим извън Съюза);

- Регистрация на акредитиран представител за представителство на чуждестранни лица неустановени в страната по всички техни данъчни правоотношения, възникнали на основание на ЗДДС;
- Приемане на справка-декларация за прилагане на специален режим за дистанционни продажби на стоки, внасяни от трети страни или територии;
- Приемане на справка-декларация за прилагане на специален режим извън Съюза;
- Приемане на справка-декларация за прилагане на специален режим в Съюза;
- Справка за плащания по данъчен период;
- Справка за плащания по дата на плащането;
- Справка за плащания по държава на потребление;
- Управление на контактна информация;
- Подаване на декларация по чл. 30, ал. 8 от *Закона за хазарта*.

В. с ПИК

- Разкриване на трансгранични данъчни схеми;
- Разкриване съгласно чл. 143я¹, ал. 13 от ДОПК от консултант, който се позовава на професионална тайна;
- Справка за осъществен контрол върху движението на стоки с висок фискален риск.

Следните 4 услуги, които бяха въведени в предходни години и се достъпваха само с КЕП, вече са достъпни и с ПИК, с което се разшири кръгът на лицата, които могат да се възползват от административните услуги, предлагани от НАП без да посещават офисите за обслужване:

- Справка за връчени/получени и подадени документи при проверки и ревизии;
- Справка относно приключилите и текущи контролни производства спрямо ЗЛ.
- Връчване и предоставяне на документи на клиентите на НАП в рамките на контролни производства.
- Връчване на документи на трети лица в рамките на контролни производства.

3.1.2.2. Предоставени услуги на клиенти на НАП през 2021 г.

От 2018 г. е предоставена възможност за плащания на публичните задължения с дебитни и кредитни карти през ПОС терминали: виртуален ПОС и физически ПОС устройства, инсталирани във всички офиси на НАП. Осигурен е прием на плащания с платежни карти Master Card, Maestro, Vcard, Visa, Diners Club и Discover. За направените картови плащания чрез ПОС терминали на НАП задължените лица (юридически и физически лица) не дължат такси за превод, като плащането се смята за получено в деня на авторизацията на нареждането за плащане.

През 2021 г. продължава да се наблюдава ръст на направените плащания през виртуален ПОС терминал и през физически ПОС.

Таблица № 16: Брой извършени плащания през виртуален и физически ПОС терминал

	2020 г. (бр.)	2021 г. (бр.)	Ръст 2020/2021
виртуален ПОС	532 778	710 824	33.41%
физически ПОС	450 471	608 781	35.14%

С цел намаляване на административната тежест, е извършена автоматична оценка на случаите за прилагане на опростена процедура за възстановяване на ДДС и данък върху доходите на физически лица. През 2021 г. по опростената процедура е възстановен данък върху доходите на над 38 000 физически лица и ДДС на над 28 000 регистрирани

по ЗДДС лица. Създадена е нова разпоредба за използване на надвнесени суми за следващи плащания (чл. 130а от ДОПК). С тази разпоредба се дава възможност при подаване на декларация с посочена в нея надвнесена сума лицето да заяви, че желае надвнесената сума да послужи за следващи плащания по реда на чл. 169, ал. 4 и/или по сметката за принудително събиране на публични вземания, като органът по приходите в 30-дневен срок от подаване на декларацията може да отрази в данъчно-осигурителната сметка претендираната сума съобразно заявения вид задължения, като това се смята за плащане, постъпило на датата на отразяването (чл. 130а, ал. 1). При неизпълнение на искането по ал. 1 се прилага чл. 129, като срокът по ал. 3 на същата разпоредба започва да тече от датата на подаване на заявлението по ал. 1 (чл. 130а, ал. 3). През 2021 г. от тази възможност са се възползвали 10 232 лица въз основа на подадените ГДД по чл. 50 от ЗДДФЛ, и 7 929 юридически лица въз основа на подадени ГДД по чл. 92 от ЗКПО, като надвнесените суми са пренасочени към изискуеми или бъдещи задължения на лицата, което води до повишаване на събираемостта на задълженията.

Съществен дял от дейността по обслужване на клиенти на НАП и през 2021 г. е свързана с извършване на проверки, регистрация/дерегистрация по ЗДДС, издаване на съответните актове, на различни видове удостоверения и др.

Таблица № 17: Издадени документи на клиенти на НАП 2018-2021 г.

Вид документ	2018 г.	2019 г.	2020 г.	2021 г.
Издадени актове за регистрация по ЗДДС	30 378	31 502	30 013	30 165
- в срок	30 084	31 180	29 678	29 833
относителен дял на издадените документи в срок	99%	98,91%	98,89 %	98.90%
Издадени актове за дерегистрация по ЗДДС	16 324	14 637	10 169	14 505
- в срок	16 224	14 552	9 933	14 419
относителен дял на издадените документи в срок	99,39%	99,42%	97,68%	99.41%
Издадени удостоверения	1 094 223	1 026 511	878 446	947 091
- в срок	1 073 782	1 009 771	873 807	942 332
относителен дял на издадените в срок	98%	98,37 %	99,47	99,50
Издадени ПИК на физически лица	159 926	173 240	234 952	207 600
Издадени ПИК на юридически лица	16 791	14 275	13 350	11 812

През 2021 г., е разширен обхватът на услугите предоставяни по електронен път с ПИК, вкл. и за физически лица. С издадените нови 207 600 ПИК на физически лица, броят им е вече над 1 130 000.

3.1.3. Стимулиране на доброволното изпълнение и повишаване на събираемостта на данъците и осигурителните вноски

С цел стимулиране на коректното деклариране на задълженията за данъци и осигурителни вноски, се извършват различни съпоставки на данни от декларациите и наличната в НАП информация, вкл. данни, предоставени от трети страни. При установяване на несъответствия се прилагат различни мерки – информирание на лицата чрез изпращане на покани/съобщения по имейл за възможността сами да коригират данните в декларациите си в рамките на законовия срок, покани за отстраняване на несъответствия след изтичане на срока за доброволна корекция и подаване на

коригиращи декларации, извършване на проверки и др. Във връзка с установени несъответствия през 2021 г. са предприети следните действия:

- изпратени покани/съобщения по електронен път - над 61 000 лица;
- проверки за извършване на корекции в данъчни и осигурителни декларации - над 45 000 проверки.

3.1.4. Разширяване служебното начало и партньорските отношения и намаляване административната тежест за клиентите на НАП

За улесняване на гражданите при попълването на ГДД по чл. 50 от ЗДДФЛ и намаляване на административната тежест за обработката ѝ, от 10.03.2020 г. НАП предостави възможност за ползване на предварително попълнени данни в декларациите, чрез Е-портала си за електронни услуги. Услугата се ползва с ПИК, издаден безплатно от НАП, или с КЕП. През 2021 г. над 369 498 клиенти на НАП са ползвали услугата за предварително попълнени декларации, като броят на подадените декларации с автоматично попълване е 399 128 бр., срещу 373 226 бр. през 2020 г.

НАП си сътрудничи и взаимодейства с другите държавни институции, като прилага принципа на служебното начало, в т.ч. електронен обмен на информация, контрол и подпомагане, с цел оптимизиране на срокове и действия и намаляване на административната тежест. Утвърденото взаимодействие на НАП с общините, търговските банки, пощите, НСИ, Агенция по вписвания и НОИ е добра основа за разширяване обхвата на съвместните действия в изпълнение на стратегическите цели за повишаване качеството на услугите.

НАП разработи нова електронна услуга „Съответствие на обекти за търговия на дребно с ЕСФП към изискванията на чл. 118, ал. 6 или на чл. 118, ал. 8 от ЗДДС“, предназначена за другите администрации, осигуряваща възможност на техните служители да получават информация, необходима за изпълнение на преките им служебни задължения.

През 2021 г. в НАП са постъпили 100 писма от ДАЕУ с поискан достъп до регистри и справки на НАП присъедини към RegiX.

Предоставено съгласие на НАП за достъп на институции, общини, съдилища, лица с публични функции:

- на 49 от тях е предоставен достъп до Регистър на задължените лица със "Справка за наличие или липса на задължения";
- на 15 от тях е предоставен достъп до Регистър на задължените лица със „Справка с данни за осигурените лица от подадени декларации по Наредба Н-13 към КСО;
- на 25 от тях е предоставен достъп до Регистър на уведомленията за сключване, изменение или прекратяване на трудовите договори и уведомления за промяна на работодател със „Справка за сключване, изменение или прекратяване на трудовите договори и уведомления за промяна на работодател“.

Във връзка с намаляване на административната тежест от началото на 2019 г. е предоставена възможност на новорегистрираните търговци да могат да заявят желанието си за регистрация по ЗДДС в Агенция по вписванията при първоначалната си регистрация, без да е необходимо да подават документи в НАП. За тези лица регистрацията по ЗДДС се извършва в съкратен срок. През 2020 г. 5 132 лица са заявили желание за регистрация по ЗДДС в Агенция по вписвания, а през 2021 г. броят им е нараснал до 8 314.

С цел по-добра информираност на клиентите и обществеността през 2021 г. са проведени информационни кампании и активности, както следва:

Таблица № 18: Проведени информационни кампании, 2021 г.

ПРОВЕДЕНИ ИНФОРМАЦИОННИ КАМПАНИИ – 2021 Г.	Брой изпратени писма
Електронни съобщения до лицата, които през 2020 г. са подадени Д1, Д6, справка по чл.73 относно срока за подаване на справки за изплатени доходи	46 636
Напомнителни електронни съобщения на недалите все още справки по чл.73 ал.1 и 6 от ЗДДФЛ.	37 059
Електронни съобщения на лица със сертификат, без идентификатор (новия портал)	1 208
Електронни съобщения до лица, ползващи услугите на НАП с контролиран достъп	4 324
Електронни съобщения до лицата относно задължения за осигурителни вноски, дължими за периоди, за които са получени средства за запазване на заетостта (ПМС 55)	581
Електронни съобщения до работодатели с повече от 10 активни трудови договора относно ползване на данъчно облекчение за деца и деца с увреждания за 2021г.	64 649
Електронни съобщения до регистрираните по ЗДДС физически лица във връзка с Промени в Закона за БУЛСТАТ	14 877
Електронни съобщения до физически лица без регистрираните по ДДС във връзка с Промени в Закона за БУЛСТАТ	107 603
Общо изпратени напомнителни/информационни електронни съобщения	276 934

3.2. Предоставяне на услуги чрез Информационен център на НАП

През 2021 г. клиентите на НАП са ползвали 967 923 пъти услугите на Информационния център – на националния телефон на НАП 0700 18 700 или чрез електронната поща: infocenter@nra.bg. В резултат на проведени от дирекция „Информационен център“ (ИЦ) информационни телефонни кампании са инициирани над 114 783 обаждания, насочени към 46 147 лица.

3.2.1. Предоставени услуги на клиенти от ИЦ на НАП

През 2021 г. е отчетен ръст от 28 % при ползваемостта на предоставяните от ИЦ на НАП услуги, спрямо 2020 г. Като ръста основно се дължи на автоматизираните услуги, в частност ползването на справката за ДЗПО. Автоматизирането на услуги и справки, позволява експертите в ИЦ на НАП да са ангажирани, основно с предоставяне на отговори на запитвания, които изискват експертна намеса. Отчетено е, че запитванията които постъпват и се обслужват от експертите в ИЦ на НАП, са с все по нарастваща сложност, в следствие на което и значително се е увеличило времето необходимо за обслужване на едно запитване. Като въпреки това обстоятелство, броят на обслужените запитвания от експерт в ИЦ на НАП е почти идентичен на този който е отчетен за предходната година.

Таблица 19: Предоставени услуги от ИЦ на НАП

Предоставени услуги от ИЦ на НАП	Период/Брой услуги		
	2019 г.	2020 г.	2021 г.
1. Обслужени от служители запитвания на телефон и електронна поща	233 667	296 754	276 175
2. Автоматизирани услуги	144 965	454 535	691 748
3. Сигнали и жалби	2 793	2 334	2 265

Наложила се като успешна практика са въведените в предходната година услуги за клиентите на НАП, целящи отпадане на необходимост или намаляващи честотата на посещения или престой на клиентите на НАП в офисите за обслужване. В това число за възстановяване на забравен ПИК по телефон (националния телефон на НАП – 0700 18 700) или заявяване издаването на ПИК, вкл. и на електронна поща – infocenter@nra.bg, обработени заявки са близо 9 500 броя.

По телефон над 8300 граждани и юридически лица са получили информация и разяснения по данъчно-осигурителна сметки и друга налична въз основа на данни подадени от и за тях към НАП.

Отчетен е засилен интерес от страна на физически лица, работодатели и представители по въпроси свързани с ползването на данъчни облекчения, като само през последните два месеца на годината по телефон или електронна поща са дадени разяснения и отговори по темата на близо 4 200 клиенти.

На фокус през годината остана и обслужване на запитвания (малко над 17 100 бр.), свързани с осъществяване на дейностите по програмата „Подкрепа чрез оборотен капитал за МСП, засегнати от временните противоепидемични мерки“ и навременното осигуряването на съдействие при подаване на заявленията за кандидатстване към НАП.

Основен дял от запитванията или търсеното съдействие от клиентите при ползване на електронните услуги на НАП заемат свързаните със стартиране на новия Е-портал на НАП. От приоритетен характер при обслужване на клиентите със запитвания по темата е указване на навременната помощ на клиентите при работа с обновения Е-портал и изпълнение на законовите изисквания за подаване на данни към НАП.

Графика № 13: Видове запитвания в ИЦ на НАП през 2021 г., разпределени по основни теми

Качествени показатели за дейността на ИЦ на НАП:

- Ниво на обслужване (Service Level) – 90 %;
- Пропуснати обаждания в работното време на ИЦ на НАП – под 10 %;
- Средно време на един телефонен разговор – 5-6 минути;
- Средно време на изчакване при приемане на обаждането – 10 секунди;
- Изготвени отговори на постъпили по електронен път запитвания в едномесечен срок от постъпването им – 90%;
- 90 % разрешени запитвания на клиенти от първото обаждане;

През 2021 г. средно от един служител са обслужени 12 хил. запитвания по телефон.

Автоматизирани услуги, предоставяни чрез информационния телефон на НАП – 0700 18 700 в режим 24/7

Автоматизираните услуги на информационния телефон на НАП 0700 18 700 са ползвани общо 691 748 пъти, като от тях: 625 687 са потърсили информация за настоящ пенсионен фонд за ДЗПО; извършени са 53 242 справки за здравноосигурителен статус; 8 163 пъти е търсена информация за плащане и деклариране и 4 656 справки за регистрация по ЗДДС.

Регистрирани сигнали и жалби на клиенти в ИЦ на НАП

Чрез ИЦ на НАП на телефон 0 700 18 700 и електронна поща infocenter@nra.bg са подадени 2 265 сигнала и жалби, в т.ч. 2 156 сигнала за нарушение на данъчното и осигурителното законодателство, 90 жалби за неправомерни действия или бездействия, 4 сигнала за корупционни действия от служители в НАП и 15 предложения за подобряване на дейностите и обслужването в НАП.

3.2.2. Изходящи информационни телефонни кампании (ИТК) към клиенти на НАП, които не са изпълнили законите си задължения за деклариране и плащане на данъци, осигурителни вноски и наложени санкции от външни взискатели.

Таблица № 20: Изходящи телефонни кампании към задължени лица, проведени от ИЦ на НАП (2021 г.)

Вид кампании	Брой кампании	Инициирани обаждания	Селектирани лица	Лица с осъществен контакт	%
Кампании за ранно известяване на основание чл. 182 ал.1 от ДОПК, във връзка с минимизиране на действия свързани с принудително събиране и образуване на ИД.	5	43 545	18 721	14 317	76%
Кампании за ранно информиране и подпомагане на лицата с нововъзникнали задължения.	3	24 645	11 242	10 174	90%
Кампании за подпомагане на доброволно деклариране на данни и спазване на данъчно осигурителното законодателството.	3	46 593	16 184	12 456	77%
Общо:	12	114 783	46 147	36 947	80%

Проведени са 5 изходящи ИТК насочени към 43 545 селектирани лица с просрочени задължения, с цел ранно известяване и минимизиране на действия, свързани с принудителното им събиране и образуване на изпълнителни дела. Осъществен е успешен контакт с 76 % от селектираните лица. Отчетено е намаляване на задълженията при 49 % от лицата в размер на 16 мил. лева. При 32 % от тях е извършено пълно погасяване на всички задължения в размер на 8,1 мил. лева в договорените срокове по телефона, преди образуване на изпълнително дело. Постигнати са и допълнителни резултати, свързани с пълно погасяване на задължения, за които е съществувал риск от изтичане на давност - при 41 % от селектираните лица с подобни задължения.

Проведени са и 3 изходящи телефонни кампании, насочени към 11 242 лица с нововъзникнали задължения по ЗКПО, ЗДДФЛ и осигурителни вноски, с цел ранно известяване и подпомагане на доброволното погасяване. Осъществен е успешен контакт

с 90% от селектираните лица, в резултат на което е налице намаляване на задълженията при 55 % от лицата с осъществен контакт, в размер на 18,1 млн. лева.

Успешно са проведени и 3 кампании за подпомагане на доброволното деклариране на данни. Първата е насочена към 4 863 ЮЛ с информация за значителна и висока касова наличност (928 мил. лева). Осъществен е контакт с 80 % от селектираните лица, с 69 % от дружествата е постигнат ангажимент за намаляване на размера на касовата наличност.

Осъществени са обаждания към 8 131 ФЛ и 429 ЮЛ, с информация за получени доходи от наложен платеж за над 143 млн. лева. Осъществен е контакт с 73 % от селектираните лица. Отчетени са резултати на доброволно деклариране на облагаеми доходи при 1 904 лица (31 % от лицата с осъществен контакт) в размер на 16,9 млн. лева. Измерен е фискален ефект от 1,5 млн. лева доброволно декларирани от лицата задължения.

Проведена е също така кампания към 2 580 ФЛ, декларирали доходи от дейност в страната с прекъснати здравно-осигурителни права. Осъществен е контакт с 82 % от селектираните лица, 54 % от тях е договорен ангажимент за възстановяване на здравно осигурителният им статус.

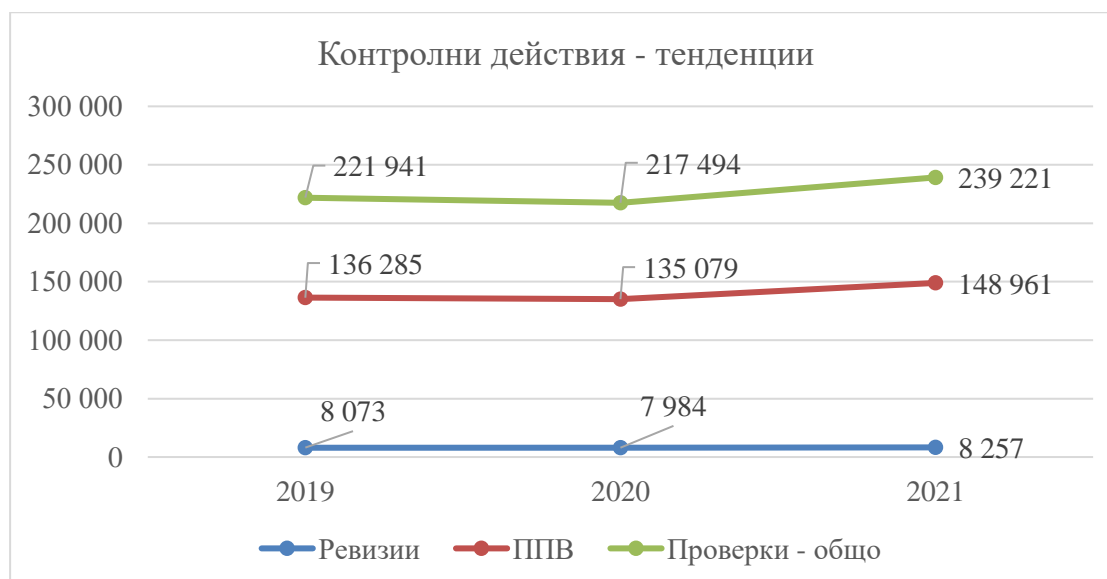
3.3. Данъчно-осигурителен контрол

3.3.1. Резултати по основни дейности на данъчно-осигурителния контрол

Основните производства и действия, чрез които се осъществява данъчно-осигурителният контрол, са ревизии, проверки, вкл. проверки в обекти и проверки във връзка с осъществяван фискален контрол върху стоки с висок фискален риск. При извършване на проверки по прихващане и възстановяване (ППВ) се осъществява контрол в случаите на възстановяване на недължимо внесени суми или декларирани за възстановяване данъци или осигурителни вноски.

През 2021 г. се наблюдава незначително увеличение в обема на осъществените контролни действия, като детайли относно специфични видове ревизии и проверки са разгледани в съответните части на отчета.

Графика № 14: Контролни действия, тенденции 2019 - 2021 г.

В изпълнение на стратегическите цели на НАП при извършването на контролната дейност се прилага подходът, насочен към стимулиране на доброволното спазване на задълженията. В хода на извършване на контролните производства, както и в хода на селекция, към задължените лица се отправят покани за подаване на коригиращи декларации, с които да бъдат отстранени допуснати грешки, несъответствия или неправилно третиране при документирането или отчитането на конкретни стопански операции.

През 2021 г. в хода на 16 206 производства са връчени 17 804 покани по чл. 103 от ДОПК за корекции на 52 341 декларации. В хода на 1 660 производства са връчени 1 996 покани за корекция на неправилно данъчно третиране на доставка по ЗДДС за корекция на 4 427 декларации. Корекции с подаване на декларации от лицата са направени с 34 150 коригиращи декларации, в т.ч. по ЗДДС –29 782, в т.ч. по ЗКПО –1 911, в т.ч. по ЗДДФЛ –1 638 и в т.ч. по КСО –819. Общият ефект от тях е 47 856 хил. лв. декларирани повече данъци, 130 хил. лв. декларирани повече осигурителни вноски и 2 580 хил. лв. намалена данъчна загуба.

3.3.1.1. Ревизии

Таблица № 21: Извършени ревизии и резултати от тях

Показатели	Мерна единица	Отчет 2020 г.	Отчет 2021 г.	Изменение 2021/2020 г.
Издадени ревизионни актове (РА)	брой	7 984	8 257	3,3%
- в т.ч. РА за осигурителни вноски	брой	1 248	1 115	-10,7%
- в т.ч. РА, в които е използван софтуер за анализ на данни в електронен вид	брой	268	148	-45%
Допълнително установени задължения	хил. лв.	949 781	916 068	-3,5%
- в т.ч. по осигурителни вноски	хил. лв.	15 520	11 257	-27,5%
Намалена данъчна загуба	хил. лв.	67 625	54 776	-19%
Отн. дял на РА с допълнително установени задължения над 10 000 лв.	%	60%	56%	-6,7%
Среден размер на допълнително установени задължения на един РА	хил. лв.	125	111	-11,2%
Относителен дял на обжалваните РА	%	35%	33%	-2%

Факторите, повлияли на спада в определени показатели за извършваните ревизии, са отправените в хода на контролните производства покани за коригиращи декларации и направени от лицата корекции, което е довело до намаляване размера на допълнително установяване на задължения при извършените ревизии. През 2021 г. се запазва практиката за извършване на ревизии за установяване на отговорност за неплатени задължения на трети лица. През 2021 г. са приключили 431 ревизии с установена солидарна отговорност на трети лица в размер на 93 502 хил. лева. От приключилите през 2021 г. ревизии 314 са за установяване на отговорност по чл. 19 от ДОПК на органи на управление на юридически лица и 117 са за установяване на отговорност по чл. 177 от ЗДДС за случаи на злоупотреби с данъка върху добавената стойност. При първия тип ревизии в 256 производства е установена отговорност за 76 412 хил. лв., а при втория в 99 производства, за 20 244 хил. лева.

През 2021 г. се наблюдава намаление на дела на обжалваните ревизионни актове спрямо тези за 2020 г. Във връзка с решения на дирекции „Обжалване и данъчно-

осигурителна практика“ за отмяна ревизионни актове по реда на чл. 155, ал. 4 от ДОПК през 2021 г. са възложени общо 523 ревизионни производства. Издадените през 2021 г. РА по чл. 155, ал. 4 от ДОПК са 487, с допълнително установени задължения в размер на 104 733 хил. лева.

Допълнително установените задължения по РА издадени на основание чл. 155, ал. 4 от ДОПК през 2021 г. са с 11 693 хил. лева по-малко от установените задължения с РА преди отмяната им, като най-голямо е намалението на задълженията в производствата за установяване на отговорност за неплатени задължения на трети лица – 7 891 хил. лева. Отменените допълнително установени задължения по приключени в предходни периоди производства, за които са издадени РА по чл. 155, ал. 4 от ДОПК през 2021 г., са както следва: 749 хил. лв. за приключени през 2018 г.; 28 792 хил. лв. за приключени през 2019 г. и 73 220 хил. лв. за приключени през 2020 г. производства

3.3.1.2. Електронни ревизии и проверки и контролни производства на лица, извършващи електронна търговия

През годината са възложени общо 102 проверки и 148 ревизии, в които се използва специализираният софтуер, а броят на приключилите проверки и ревизии с използването му е съответно 117 и 110. Размерът на допълнително установените задължения в производствата, в които е използван софтуерът, е над 5,3 млн. лева.

През 2021 г. са предприети контролни действия спрямо лица, недекларирали приходи/доходи от извършена търговска дейност в интернет. Възложени са 512 ревизионни производства и 2 028 проверки на електронни търговци. В резултат на приключилите през годината 410 ревизии са установени допълнително данъчни и осигурителни задължения в размер повече от 15,1 млн. лева. В хода на контролните производства са направени доброволни корекции на подадени декларации и са внесени допълнително в бюджета 1,4 млн. лева.

За първа година в предварително попълнените годишни данъчни декларации по чл. 50 от ЗДДФЛ са включени суми от получен от лицата наложен платеж за изпратени пощенски пратки, за които НАП получава информация от лицензираните пощенски оператори. След приключване на кампанията за подаване на декларациите е направен анализ, при който е установено, че 6 328 лица са декларирали в подадените декларации доход, съответстващ изцяло на размера на предварително попълнената в декларациите им сума на получения от тях наложен платеж, като общата сума на декларираната данъчна основа е в размер на 14 758 хил. лв., съответно общият размер на данъка е в размер на 1 757 хил. лв. Това дава основание да се предположи, че размерът на декларирания от лицата облагаем доход, дължащ се на предварителното попълване в данъчните декларации на сумите от получен от лицата наложен платеж, е значително по-голям, но точна оценка не може да бъде направена предвид факта, че голяма част от лицата, освен продажби в интернет, извършват продажби и във физически търговски обекти, имат приходи и от друга търговска дейност.

По отношение на лица, за които НАП разполага с информация, че са извършвали търговска дейност в интернет и съответно са реализирали приходи/доходи от нея през 2021 г. е проведена комуникационна кампания. В резултат 1 887 лица са подали нови или коригиращи декларации, като декларираният допълнителен доход е в размер на 15,9 млн. лв., а дължимият данък за довносяне – 1,48 млн. лева. Лицата, с които не е бил установен контакт, или не са се отзовали на поканата да подадат доброволно данъчни декларации, са подадени към ТД на НАП за селекция и възлагане на контролни производства.

3.3.1.3. Многостранни ревизии

Поради усложнената епидемиологична обстановка с COVID-19 през 2021 г. са проведени 3 виртуални срещи по многостранни ревизии (МСР) с участието на представители на НАП. Намаляване на срещите по МСР се дължи на невъзможността за

обмен на чувствителна информация онлайн, което доведе до отлагане на повечето проекти до създаване на платформа, позволяваща подобен обмен между държавите-членки.

НАП участва в 7 проекта за многостранни ревизии по инициатива на друга страна-членка. Във всички многостранни ревизии (МСР) обект на разглеждане е ДДС, като при пет от тях е и акциз върху алкохолни напитки, само в две са обхванати и преки данъци. Очаква се 4 от проектите с участието на НАП да приключат, като са на етап писане на окончателен доклад.

НАП участва в разработването на структурата на единна платформа, обединяваща МСР и Присъствие в административни сгради и участие в административни, производства (ПАСУАП), както и новите инструменти за обмен на информация съгласно Регламент 2010/904 – Съвместни административни разследвания, във връзка с което през 2021 г. бяха проведени 4 виртуални срещи на новата т.нар. Общност на усъвършенствано международно административно сътрудничество (УМАС), в сила от 01.01.2022 г.

3.3.1.4. Проверки

В рамките на контролната дейност на НАП се извършват няколко основни вида проверки, специфични от гл. т. на повода, целите и резултатите от извършването им:

- Проверки по прихващане и възстановяване се извършват при наличие на деклариран за възстановяване данъци или осигурителни вноски, както и други недължимо внесени суми;
- Насрещните проверки и проверките по делегация имат за цел да съберат годни доказателства и доказателствени средства, необходими за други проверки или ревизии;
- Проверките за установяване на факти и обстоятелства, в т.ч. и проверки за съпоставка на имущество и доходи на физически лица, са от значение за установяване на задълженията на лицата, както и за спазване на законодателството.

Таблица № 22: Извършени проверки по видове

Видове проверки	Мерна единица	Отчет 2020 г.	Отчет 2021 г.	Изменение 2020/2019 г.
Общо извършени проверки, в т.ч. :	брой	217 494	239 221	10%
Проверки за прихващане и възстановяване (ППВ)	брой	135 079	148 961	10%
Проверки за установяване на факти и обстоятелства (ПУФО)	брой	33 566	40 219	20%
Насрещни проверки и проверки по делегация	брой	45 773	48 206	5%
Проверки в обекти	брой	2 283	1 117	-51%
Проверки за съпоставка на имущество и доходи на физически лица (ПСИДФЛ)	брой	793	718	-9%
Относителен дял на обжалваните АПВ	%	0,2	0,1	-0,1%
Относителен дял на проверките по ППВ, приключили в първоначално определения срок	%	86	87	1%
Относителен дял на проверките без ППВ, приключили в първоначално определения срок	%	86	85	-1%

Броят на всички извършени през 2021 г. проверки се е увеличил с 10% спрямо 2020 г. Най-голямо увеличение е отчетено при проверките за установяване на факти и обстоятелства като броят им се е увеличил с 20% спрямо 2020 г. През 2021 г. се

наблюдава увеличение на броя на извършените проверки по прихващане или възстановяване с 10%, и на броя на насрещните проверки и проверките по делегация с 5%, спрямо предходната година. Въпреки наблюдаваното увеличение на общия брой извършени проверки, в т.ч. и на извършените ППВ, насрещни проверки и проверки по делегация, се забелязва намаление на броя на извършените проверки за съпоставка на имущество и доходи на физически лица, и проверки в обекти като броят на извършени проверки в обекти е намалял значително – с 51% спрямо 2020 г. Чрез процедурата за опростено възстановяване на ДДС (без извършване на проверка), въведена през 2016 г. и актуализирана през 2019 г. с цел увеличаване на случаите, при които се прилага, през 2021 г. са възстановени 606,5 млн. лв. в над 28 000 случая на деклариран ДДС за възстановяване (за сравнение през 2020 г. са възстановени над 606 млн. лв. в над 27 600 случая на деклариран ДДС за възстановяване).

През 2021 г. се наблюдава леко увеличение на относителният дял на ППВ, приключили в първоначално определения срок и незначително намаление на дялът на проверките, различни от ППВ, приключили в първоначално определения срок спрямо 2020 г. През 2021 г. е отчетено намаление и на относителния дял на обжалваните АПВ до 0.1%, което е изключително малък процент предвид броя на извършените ППВ.

През 2021 г. от НАП са проведени следните тематични кампании за контрол:

- Проверки на лица, при които е идентифициран риск от неспазване на данъчното законодателство и/или намаляване на дължимите данъчни задължения, във връзка с отчетени в годишните финансови отчети значителни стойности на наличните материални запаси спрямо обема на извършваната дейност: От възложените през 2020 г. проверки за установяване на факти и обстоятелства на 571 лица, през 2021 г. са приключени 297 производства. На 182 от лицата са направени инвентаризации, като при част от тях са установени липси и несъответствия. В хода на проверките са връчени 85 покани по чл. 103 от ДОПК в резултат, на които от страна на проверяваните лица са направени корекции в размер на 2 298 хил. лева. През 2021 г. на 68 от проверените лица са възложени ревизии, от които приключилите ревизии са 45, с допълнително установени задължения общо в размер на 1 997 хил. лева.
- Проверки на физически лица, придобили имоти през 2014 г. и 2018 г. с материален интерес в диапазона 300 хил. - 900 хил. лв.: От неприключилите възложени през 2020 г. 72 проверки за установяване на факти и обстоятелства (ПУФО) и 34 проверки за съпоставка на имущество и доходи на физически лица (ПСИДФЛ) и възложените през 2021 г. 12 ПСИДФЛ, към 31.12.2021 г. са приключили всичките възложени ПУФО и 41 ПСИДФЛ. Само през 2021 г. в хода на ПУФО и ПСИДФЛ са установени несъответствия за 36 лица в размер на 4 488 хил. лева, подадени са 26 коригиращи годишни данъчни декларации (ГДД) и е коригиран данък в размер на 393 хил. лева. От неприключилите възложени 3 ревизии през 2020 г. и възложените 26 ревизии през 2021 г., към 31.12.2021 г. са приключили 19 ревизии, като допълнително установените задължения са 207 хил. лева. Неприключени са ПСИДФЛ на 5 лица и ревизиите на 10 лица.
- Проверки за касови наличности: През 2021 г. са възложени 2 120 проверки на дружества, които са посочили във финансовите си отчети за 2019 г. стойности на наличните парични средства в брой над 100 хил. лева. В резултат на възложените проверки са констатирани несъответствия в касовата наличност при 609 лица като стойността на разминаването между документално отразените парични средства в брой към датата на проверката и посочените в счетоводния баланс е 337 696 хил. лева. От 1 026 дружества е извършено разпределение на дивидент в размер на 724 929 хил. лв. До края на 2021 г. са приключили 1 594 проверки от възложените. За 92 лица са изготвени доклади за инициране на селекция за възлагане на ревизии. През 2021 г. продължи извършването на проверките, възложени по кампания за касови наличности през 2020 г.

- Проверки на физически лица, които притежават имоти в ОАЕ – Дубай: Идентифицирани са контролни производства спрямо 23 лица, от които на 22 са възложени проверки за установяване на факти и обстоятелства и за едно лице информацията е предоставена на екипа, извършващ ревизия на лицето. Приключили са 3 от проверките и ревизията. За три от лицата не са установени данни за укрити доходи, за едното лице е установено, че не е местно. Изпратени са 2 запитвания за обмен на информация до ОАЕ. Към момента продължават проверките на 19 лица.
- Проверки на лица, във връзка с получена информация от ИА „Автомобилна администрация“ за нерегламентиран превоз на пътници: През 2021 г. са възложени 53 проверки за установяване на факти и обстоятелства на физически и юридически лица. Установени са данни за извършване на стопанска дейност и недекларирани доходи при 24 лица, от които 2 са извършили корекции след връчени покани по реда на чл.103 от ДОПК, за 23 лица са изготвени доклади за инициране на селекция за извършване на ревизии, а при 9 лица проверките не са приключили.
- Проверки на лица във връзка с данни, получени по линия на автоматичния обмен на информация за финансови сметки: От неприключилите, възложени през 2020 г. 48 проверки и възложените през 2021 г. 6 проверки, към 31.12.2021 г. са приключени 46 проверки. Общата сума на декларираните от лицата доходи в хода на производствата през 2021 г. е 22 680 хил. лв. От възложените в резултат на проверките 12 ревизии през 2020 г. и 9 ревизии през 2021 г. са приключили 10 ревизии с допълнително установени задължения общо в размер на 38 хил. лв.
- Ревизии на лица, собственици на луксозни коли модел „Ролс Ройс“, „Ферари“, „Ламборджини“ и „Бентли“: Ревизиите са възложени по повод анализ на НАП и информация на КАТ – СДВР, отдел „Пътна полиция“, по данни за физически и юридически лица, придобили луксозни автомобили за периода 2019 г. Възложени са 10 ревизии, като 8 от тях са приключили с допълнително установените задължения общо 55 хил. лв. Неприключилите възложени през 2020 г. 2 ревизии, са приключили през 2021 г. с допълнително установени задължения в размер на 42 хил. лв.
- Контролни действия във връзка с получен обмен на информация между държавите-членки на ЕС по чл. 3, т. 2 от Регламент 79/2012, подкатегория нови превозни средства: Извършени са проверки на 15 нерегистрирани по ЗДДС лица, придобили нови превозни средства. При 2 от проверките са предприети последващи контролни действия. Възложени и приключили са 1 ПУФО и 1 ревизия. Съставени са 3 акта за установени административни нарушения. Към 31.12.2021 г. са приключили 4 контролни производства, възложени през 2020 г. Фискалният ефект от приключените контролни действия през 2021 г. е в размер на 1 651 хил. лева.
- Във връзка с повишаване на контрола по спазване на разпоредбите на **Закона за ограничаване на разплащанията в брой** (ЗОПБ) през 2021 г. от ЦУ на НАП са възложени и извършени контролни действия от органи по приходите в ТД на НАП и Главна дирекция „Фискален контрол“ (ГДФК). В резултат на извършени 503 проверки в търговски обекти са установени общо 314 административни нарушения на разпоредбите на Наредба №Н-18/2006 г. и ЗДДС. При проверките в обекти са установени част от платците на суми в брой над 10 000 лв., като на същите са възложени проверки за установяване на факти и обстоятелства и са установени общо 49 нарушения, свързани с неспазване на разпоредбите на ЗОПБ.
- Във връзка с осъществяване на контрол по спазване на **Закона за хазарта (ЗХ)** е създадена организация за възлагане на контролни действия по чл. 89, ал. 3 от ЗХ. През 2021 г. са възложени 380 проверки за установяване на факти и обстоятелства (планирани проверки) на лица, получили лицензи за осъществяване на дейност по ЗХ - организатори на хазартни игри и организаторите на дейности по производство, разпространение и сервиз и по внос, разпространение и сервиз на игрално оборудване. Към края на годината 329 от възложените през 2021 г. проверки са приключени. В хода на контролните

производства при 14 от проверяваните лица са установени несъответствия в размер на 1 116 618 лв. Във връзка с установените несъответствия са подадени 43 коригиращи декларации като общия размер на направените корекции по подадените декларации е 797 556 лв. За установени при проверките извършени нарушения от органите по приходите са съставени 19 акта за установяване на административно нарушение. В хода на извършените проверки са изготвени 8 доклада за инициране на последващи действия, в резултат на което са възложени 6 ревизии.

- Във връзка с изпълнението на дейност 4 „Извършване на проверки при необходимост и по преценка на НАП върху предоставената подкрепа на МСП, засегнати от временните противоепидемични мерки“ по проект „Подкрепа чрез оборотен капитал за МСП, засегнати от временните противоепидемични мерки, чрез прилагане на схема за подпомагане от Национална агенция за приходите (НАП)“, изпълняван по Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG16RFOP002-2.094-0006-C01/19.01.2021 г., сключен между Националната агенция за приходите и Управляващия орган на Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2020 за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по процедура № BG16RFOP002-2.094 „Подкрепа чрез оборотен капитал за МСП, засегнати от временните противоепидемични мерки, чрез прилагане на схема за подпомагане от Национална агенция за приходите (НАП)“ е създадена организация за извършването на проверки на лица, получили безвъзмездна финансова помощ по Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2020, по процедури BG16RFOP002-2.095 „Подкрепа чрез оборотен капитал за МСП, засегнати от временните противоепидемични мерки“ и/или BG16RFOP002-2.097 „Предоставяне на допълнителна информация във връзка с продължаване на подпомагането по процедура BG16RFOP002-2.095“. През 2021 г. са възложени 861 проверки по реда на *Административнопроцесуалния кодекс*, които ще приключат през 2022 г.

3.3.1.5. Проверки в обекти

Проверките в обекти са специфичен вид контролни действия, целящи основно установяване спазването на приложимата нормативна база по отношение на търговските обекти и заетите лица, както и събиране на годни доказателствени средства за установяване на задължения за данъци и осигуровки. При извършването на проверките се установяват множество административни нарушения на данъчното и осигурително законодателство.

Таблица № 23: Извършени проверки в обекти от ГД „Фискален контрол“

Показатели за проверки в обекти (брой)	2021 г.	2020 г.	2021 г. / 2020 г.
Общ брой проверени обекти	35 782	47 045	-23,94 %
Общ брой проверени лица	33 485	43 879	-23,68 %
Извършени проверки в обекти, в т.ч.:			
<i>Проверка с наблюдение</i>	3 178	2 978	6,71%
<i>Проверка за установяване на налични активи (инвентаризация)</i>	124	129	-3,87%
<i>Проверка по чл. 16а, ал.3 от Наредба Н-18/2006г.</i>	2 094	1 752	19,52 %
<i>Проверка за копиране на информация от софтуер за управление на продажбите</i>	35	61	-42,62%
<i>Проверка в обект(заедно с проверки режим 40/42, ПАМЗО и обекти за хазартни игри)</i>	35 201	42 125	-16,43 %
Съставени АУАН	5 213	7 807	-33,22%
Издадени наказателни постановления	6 167	7 757	-20,49%
Влезли в сила наказателни постановления	8 182	3 105	163,51 %

В продължение на наложилата се през 2018 г. успешна практика за използване на патрулиращи екипи, служителите на НАП са извършили превантивен контрол чрез

осигуряване на постоянно присъствие и наблюдение на поведението на лицата в общо 80 117 търговски обекта. Дейността спомага за подобряване на спазването на приложимата нормативна база.

Прилагане на принудителна административна мярка „Запечатване на обект“ (ПАМЗО)

През 2021 г. във връзка с установени нарушения в хода на извършени проверки в обекти са издадени 1 396 заповеди за налагане на ПАМЗО. Фактически са запечатани 663 търговски обекта. Средната продължителност на мярката е в рамките на 14 календарни дни.

Зимна кампания 2021 г. за контрол в търговски обекти

По време на зимната кампания, проведена в периода 03.01-15.03.2021 г., са извършени общо 2 071 проверки в обект, в т.ч. 866 проверки в обект с наблюдения и 5 съвместни проверки с органи на МВР. Контролните действия са извършени в населени места, курортни комплекси и селища, намиращи се на територията на ТД на НАП София и ТД на НАП Пловдив. Установени са общо 115 административни нарушения. Най-често срещаното нарушение в рамките на кампанията е за установена разлика между фактическата и касовата наличност в търговските обекти.

ПАМЗО по чл. 186 от ЗДДС е приложена ефективно за 17 търговски обекта.

От сформираните, в рамките на зимната кампания, патрулиращи екипи за постоянно присъствие и наблюдение е осъществен превантивен контрол в общо 3 370 търговски обекта.

Таблица № 24: А Административни нарушения в зимна кампания 2021 г.

Вид на установените административни нарушения	Общо
Неиздаване на фискален бон	16
Липса на фискално устройство в обект	5
Разлика в касовата наличност	39
Други нарушения на Наредба № Н-18/2006 г.	44
Нарушения на други норми	11
Общо	115

3.3.1.6. Осигурителен контрол

През 2021 г. продължи извършването на проверки на задължени лица с висока степен на риск от неспазване на осигурителното законодателство. От месец февруари 2021 г. стартира кампания от проверки на осигурители, които са изплатили доходи по извънтрудови правоотношения на ФЛ в голям общ размер или големи размери на конкретни лица, както и такива осигурители, които са посочили изплащане на доходи по извънтрудови правоотношения в справки по чл. 73 от ЗДДФЛ на ФЛ, като за същите са декларирани и доходи по трудови правоотношения при същия осигурител. Възложени са 100 проверки на осигурители, като до края на годината са приключени 95 проверки. В хода на контролните производства на лицата, които не са начислили и удържали ЗОВ върху изплатените суми по извънтрудови правоотношения са връчени 103 покани по чл. 103 от ДОПК за подаване на декларации обр. 1 и обр. 6. В резултат на извършените проверки и отправените покани от страна на проверяваните лица осигурители са декларирани допълнително задължения за ЗОВ в размер на 328695,92 лв. и задължения за данъци в размер на 85574,35 лв. Освен това са възложени и приключили 458 насрещни проверки на физически лица, получили доходи по извънтрудови правоотношения от

проверяваните осигурители. В резултат на проверките и отправените покани от страна на проверените самоосигуряващи се лица са декларирани задължения за данъци в размер на 14467,97 лв. и задължения за задължителни осигурителни вноски в размер на 3906,90 лв. В резултат на извършените проверки на 7 от лицата са възложени ревизии. Към 31.12.2021 г. една от ревизиите е приключила като с ревизионния акт са установени допълнително задължения за осигурителни вноски в размер на 52 283.60 лв. и данък в размер на 1975,43 лв.

3.3.1.7. Контролни мерки във връзка с Програма за спазване на законодателството и намаляване на нивата на риск през 2020 - 2021 година

След налагането на ограничителни мерки и обявената в страната извънредна обстановка, свързана с Ковид-19, беше отложено утвърждаването на Програмата за спазване на законодателството и намаляване на нивата на риск през 2020 и 2021 г. и същата беше утвърдена от изпълнителния директор на НАП през август 2020 г. Включени са 29 риска, за 22 от които е взето решение, че ще бъдат третирани с контролни мерки. Дирекция „Управление на риска“ в НАП извърши наблюдения за отражението на Ковид-19 кризата върху бизнеса, както и прогнози за развитието на отделните икономически сектори до края на 2020 г. при реализирането на три потенциални сценария за развитие на кризата. Изготвени бяха и наблюдения и прогнози по тези три сценария на промените в основните характеристики на рисковете, управлявани от НАП. В началото на м. Декември 2020 г. Програмата за спазване на законодателството през 2020 г.-2021 г. бе актуализирана. Мерките за третиране са редуцирани, като при 8 риска планираните контролни действия (ревизии или ПУФО) са намелени с общо 365 броя. В изпълнение на актуализираните планирани мерки са извършени следните контролни действия:

Таблица № 25: Планирани и изпълнени контролни действия въз основа на анализи на риска

Контролни действия по Програма за спазване на законодателството от 2020 – 2021 г.	Общо планирани	След актуализацията	Възложени производствена	Приключени през 2021 г.	Общо приключени	Изпълнение на планираните действия от гл. т. на възложени действия
Ревизии и ПУФО, в т.ч. ПУФО в обект	6436	6071	7865	4443	5551	130%
Проверки в обект	8944	5323	3959	3323	3941	74%
Писма	4417	3818	4078	3160	4078	107%

3.3.1.8. Контрол на търговията с горива

Във връзка с направените изменения на чл. 118, ал. 10 и ал. 11 в *Закона за данък върху добавената стойност* (ЗДДС), през 2021 г., действията бяха насочени към надграждане на възможностите на ИС „Контрол на горивата“ за проследяване на движението на горива от обекти, регистрирани по чл. 2, ал. 1, т. 3 от *Закона за административно регулиране на икономическите дейности, свързани с нефт продукти от нефтен произход*“ (ЗАРИДСНПНП).

През 2021 г. се подписа Инструкция за взаимодействие с Министерство на икономиката по отношение на извършване на контролни действия (заедно и поотделно)

на лица и обекти, регистрирани по редна на изискванията на ЗАРИДСНПНП (обн. ДВ, бр. 28 от 24 март 2020 г.) и Наредба № РД-04-2 от 16 юли 2019 г. за реда и условията за водене на регистър на лицата, осъществяващи икономически дейности, свързани с нефт и продукти от нефтен произход (обн. ДВ, бр. 31 от 1 април 2020 г.).

През периода от 01.01.2021 до 31.12.2021 година са извършени общо 135 проверки за установяване на факти и обстоятелства на 106 задължени лица, в хода на които са констатирани неотчетени продажби на горива, в т.ч.: бензини 2 007 литра на стойност 3 153 лв., (газъл) 24 656 литра на стойност 35 344 лв. и (пропан-бутан) 89 456 литра на стойност 89 455 лева. В хода на проверките са установени горива без документиран произход: бензини 676 литра, газъл 2 754 литра и пропан-бутан 163 л. През периода няма лица, deregистрирани на основание чл. 176 и чл. 176в от ЗДДС. Съставени са общо: 9 акта за установени административни нарушения, не е установено манипулиране на ЕСФП, не са налагани принудителни административни мерки запечатване на обект и са иницирани възлагането на четири ревизии след извършване на ПУФО, за едно производство е уведомена прокуратурата. Възложени са ревизионни производства на общо 11 задължени лица, в хода на които е констатирано неотчитане на продажби на горива, в т.ч.: бензин 41 739 л на стойност 72 819 лв., газъл 801 153 л на стойност 1 615 792 лв. и пропан бутан 509 364 л на стойност 348 596 лв. В хода на ревизиите не са установени горива с неустановен произход. Установени са задължения по ЗДДС общо в размер на 591 866 лв., по ЗКПО общо в размер на 17 826 лева и по КСО 26 766 лв. Съставени са два броя АУАН. В хода на една ревизия е уведомена Агенция „Митници“, а в хода на друга е уведомена прокуратурата.

През 2021 г. 185 нови лица са вписани в регистъра по чл. 176в, ал. 10 от ЗДДС, като са предоставили обезпечение в общ размер 128 548 830 лв. За същия период 56 лица са заличени от регистъра.

През годината са изведени по предварително заложи критериите 299 случая за анализ на риска по чл. 176в, ал. 1, т. 1 и т. 3 от ЗДДС, като в резултат 3 лица са предоставили и/или завишили размера на предоставеното от тях обезпечение.

3.3.2. Превенция и противодействие на данъчни и осигурителни измами

Основна цел на борбата с данъчните и/или осигурителните измами е ограничаване на щетите за бюджета, редуциране на злоупотребите с данък и намаляване на неблагоприятния ефект от тях чрез дейности в няколко основни направления:

Таблица № 26: Предприети действия по противодействие на данъчни и/или осигурителни измами

Показатели	Мерна единица	2021 г.	2020 г.
Доклади за организирани данъчни и осигурителни измами (ОДОИ)	брой	66	83
Становища по доклади за измама	брой	63	59
Участници в организирани данъчни и/или осигурителни измами общо	брой	743	1 331
Предполагам размер на нанесената щета на бюджета съгласно доклади за ОДОИ	хил. лв.	145 406	41 307
Възложени проверки във връзка с доклади за ОДОИ	брой	240	514
Възложени ревизии във връзка с доклади за ОДОИ	брой	103	85

Общо установени задължения за внасяне с РА по доклади за ОДОИ	хил. лв.	16 663	27 198
Задължени лица, въведени в база данни "Рискови субекти"	брой	5 252	726
Изпратени писма до ЗЛ с цел предотвратяване на измами и стимулиране на своевременното, доброволно коригиране на неизрядно поведение	брой	1 457	1 096
Проведени срещи със ЗЛ с цел предотвратяване на измами и стимулиране на своевременното, доброволно коригиране на неизрядно поведение	брой	20	55
Размер на доброволно коригиран данъчен кредит по ЗДДС в резултат на изпратени писма и/или проведени срещи	хил. лв.	11 850	27 049

И през 2021 г. основният използван подход при превенцията на данъчните измами е насочен към постигане на резултати чрез провеждане на активен диалог и сътрудничество с бизнеса, извършване на постоянен мониторинг на задължени лица, организиране на срещи между бизнеса и НАП и изпращане на уведомителни писма до задължени лица с оглед превенция участието им в извършването на неправомерни действия, осигуряващи данъчни облаги или други икономически предимства за тях или други лица. Мярката има превантивен характер и цели промяна на поведението на наблюдаваните лица и предпазване на добросъвестни данъкоплатци от въвличането им в схеми на данъчни измами или отклонение от облагане.

През 2021 г. са проведени 20 срещи и са изпратени 1 457 писма до задължени лица с цел предотвратяване на измами и стимулиране на своевременно, доброволно коригиране на неизрядно поведение. В резултат на предприетите мерки спрямо лица, при които са установени индикации за отклонение от обичайна търговска практика или други нередности, е коригиран доброволно данъчен кредит по ЗДДС в размер на 11 850 хил. лв. и са начислени допълнително задължителни осигуровки по КСО и ЗЗО в размер на 91 хил. лв. През 2021 г. продължава процесът по наблюдение и анализ на бизнес дейността на дружества – големи търговски вериги, регистрирани в ТД на НАП ГДО и дирекция СДО при ТД на НАП София. Определени са 13 търговски дружества, опериращи като търговски вериги за хранителни стоки, черна и бяла техника за ежемесечен мониторинг и анализ. За резултатите от извършеното наблюдение през 2021 г. са изготвени 52 доклада с одобрени мерки спрямо анализирани задължени лица и техни контрагенти. Одобрени и изпълнени са: 45 броя проверки и 13 броя други мерки. Резултатът от тези мерки показва положителна тенденция към свеждане до минимум размера на ползвания данъчен кредит по получени доставки от рискови контрагенти, повишаване размера на осъществените вътреобщностни придобивания пряко от наблюдаваните задължени лица, както и установяване на трайни отношения на сътрудничество с приходната администрация за подпомагане ограничаването на сивия сектор в бранша.

Извършване на наблюдение и анализ на браншови отрасли с висока честота на данъчни измами

В резултат на анализ на риска и идентифициране на отклонения от облагане в търговското поведение на наблюдаваните задължени лица, се локализируют схеми и механизми на данъчни и осигурителни измами по браншове, открояват се тенденции за разпространението им и се предлагат методи за противодействие спрямо нанасянето на потенциални щети на бюджета. В тази връзка през 2021 г. са изготвени и одобрени 13 броя доклади за наблюдение и анализ на рискови браншове - търговия на едро и дребно с плодове и зеленчуци, месо, захар, горива, растителни масла, брашно и

ресторантьорство, в хода на които са анализирани 484 задължени лица и 7 техни контрагенти. Одобрени са мерки за възлагане на 90 броя проверки, и 15 броя други мерки.

Взаимодействие с право-охранителните органи: Прокуратура, МВР, ДАНС, Агенция „Митници“

Съгласно Споразумение между Прокуратурата на Република България, МВР, ДАНС, НАП и Агенция „Митници“ определени експерти от НАП работят в постоянния състав на създаденото специализирано междуведомствено звено за оказване на експертна помощ за подпомагане разследването на организираната престъпност, свързана с данъчни престъпления. През 2021 г. във връзка с подготовка и провеждане на реализации по досъдебни производства и прокурорски преписка са извършени анализи, идентифицирани са 238 лица, участници в измами. В резултат на анализите са изготвени описания на механизмите на данъчните измами, описани в 85 схеми на данъчни измами. През 2021 г. служители на НАП, командировани в ГД БОП съгласно Споразумение, са извършили анализ на данъчна информация по оперативни разработки от служители на ГД БОП, в резултат на което са идентифицирани 1 368 задължени лица, участници в 219 схеми за измами.

Обмен на информация по линия на националния Съвет за координация в борбата с правонарушенията, засягащи финансовите интереси на ЕС (АФКОС) в изпълнение на Националната стратегия за превенция на нередностите и измамите, засягащи финансовите интереси на Европейския съюз (ЕС) за периода 2021 – 2027г.

В качеството си на член на Съвета за координация в борбата с правонарушенията, засягащи финансовите интереси на ЕС, НАП носи двустранна отговорност - за опазване на приходната част на републиканския бюджет, от който се отчисляват и попълват част от собствените ресурси на ЕС (под формата на членски внос на база ДДС и БНД), както и за принудителното събиране на неправомерно отпуснати, разходвани и дължими средства по фондове и програми на ЕС, в т.ч. с национално съфинансиране и/или свързани изцяло с традиционните собствени ресурси, съставляващи приходната част в общия бюджет на Европейския съюз. В изпълнение на чл. 8а от ПМС №18/2003 г. през 2021 г. НАП е изготвила и предоставила в дирекция „Защита на финансовите интереси на ЕС“ към МВР (АФКОС), 12 броя месечни справки за предприетите действия по обезпечаване и принудително събиране на публичните и частни държавни вземания, предадени в НАП от управляващите европейски средства държавни органи и институции като случаи на нередности и/или измами, засягащи финансовите интереси на ЕС и националния бюджет.

3.4. Фискален контрол върху движението на стоки с висок фискален риск

През 2021 г. денонощният фискален контрол върху движението на стоки с висок фискален риск на територията на страната се осъществи на 319 фискални контролни пункта (ФКП), разположени в близост до граничните контролно-пропускателни пунктове (ГКПП) и във вътрешността на страната - на територията на големите борси и тържища, пристанища, данъчни складове за съхранение на течни горива и на местата на получаване/разтоварване на стоките.

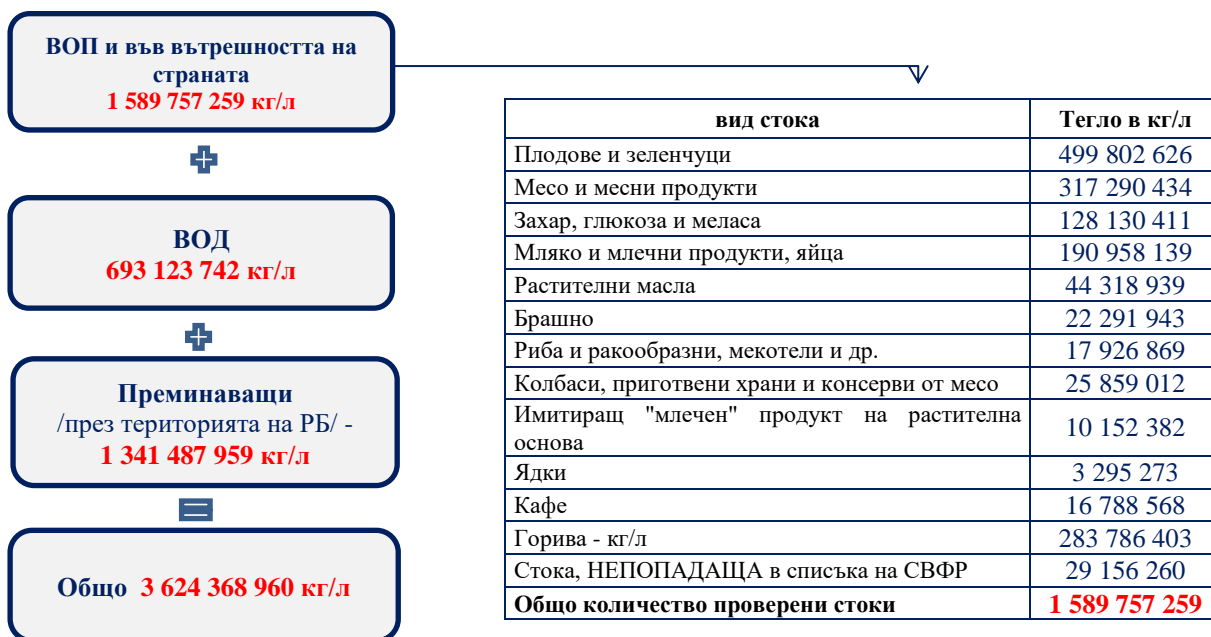
Стоките с висок фискален риск (СВФР) са идентифицирани като рискови, тъй като са използвани често в схеми за данъчни измами. Това са предимно бързооборотни стоки като плодове, зеленчуци, месо и месни продукти, захар и продукти за производство на захар, мляко и млечни продукти, течни горива и др. През 2021 г. общият брой на наблюдаваните стоки е 563.

На ФКП са извършени общо 371 883 броя проверки на транспортни средства, превозващи стоки с висок фискален риск, като на 98 277 от тях са поставени технически средства за контрол. Извършени са 41 410 броя проверки на мястото на получаване/разтоварване на СВФР.

Таблица № 27: Резултати от дейността фискален контрол върху СВФР 2019-2021 г.

Показатели	Мерна единица	2019 г.	2020 г.	2021 г.
Наблюдавани СВФР	брой	563	563	563
Извършени проверки на транспортни средства	брой	456 366	359 166	371 883
Поставени технически средства за контрол	брой	93 422	88 963	98 277
Наложени обезпечения на основание чл.121а, ал.3 от ДОПК	брой	792	781	550
Лица с наложени обезпечения	брой	586	476	436
Обща стойност на обезпеченията	млн. лв.	5	5	3
Изпратени уведомителни писма до прокуратурата	брой	9	9	1

Общото количество на проверените СВФР за 2021 г. е 3 624 368 960 кг/л, изобразено по вид на осъществения фискален контрол на следващата схема:

В резултат на извършения контрол, през 2021 г. са предприети действия за налагане на обезпечителни мерки на основание чл. 121а, ал. 3 от ДОПК срещу 436 задължени лица. Общата стойност на наложените обезпечения е 3 231 234 лева. Отчетена е стока, изоставена в полза на държавата, с общо количество 29 229 кг на обща стойност 13 264 лева.

Фискален контрол върху движението на горива

След включването на определен тип горива в списъка на СВФР, се осъществява контрол на ФКП на ГКПП и във вътрешността на страната. Обособени са 74 ФКП – данъчни складове и обекти с монтирани разходомери и измервателни системи (обекти на „едро“), в които се съхраняват течни горива. Контролът се осъществява на вход/изход на данъчните складове и на обектите за търговия на „едро“, съгласно утвърден график. Предмет на контрол е изведеното от данъчните складове и от обектите на „едро“ гориво,

освободено за потребление по реда на *Закон за акцизите и данъчните складове* и гориво под режим отложено плащане на акциз - за движението между данъчни складове.

Проверено количество гориво през 2021 г.:

- на ФКП на ГКПП – 138 958 624 литра;
- на изход на данъчни складове и обекти на „едро“ (освободено за потребление, с платен акциз) – 155 397 555 литра;
- на изход/вход на данъчни складове за постъпило и напуснало от и до друг данъчен склад гориво под режим отложено плащане на акциз – 50 292 862 литра.

Поставени са 901 броя технически средства за контрол. Наложени са 148 броя обезпечения на основание чл.121а, ал. 3 от ДОПК, на обща стойност 278 817 лева.

Предварително деклариране на превоз на стоки с висок фискален риск

С цел облекчаване на задължените лица и администрацията от 2021 г. е предоставена нова правна възможност за предварително деклариране на данни за превозите на стоки с висок фискален риск чрез електронна услуга на НАП, което ще позволи както информация и собствена отчетност за извършваните превози на стоки с висок фискален риск и за осъществения фискален контрол, така и насочване действията на администрацията към контрол спрямо рискови лица, основан на анализ на риска.

С измененията на *Наредба № Н-2 от 30 януари 2014 г. за условията и реда за осъществяване на фискален контрол върху движението на стоки с висок фискален риск на територията на Република България и изискванията към фискалните контролни пунктове, в сила от 01.06.2021 г.* се регламентират обхватът и редът за доброволно деклариране на данни за превози на стоки с висок фискален риск, тяхното коригиране или анулиране, съгласно чл. 127и от ДОПК, влизащ в сила от 01.01.2021 г.

В тази връзка в Портала за електронни услуги на НАП, от 01.06.2021 г. е въведена нова електронна услуга за предварително деклариране на данни за превозите на стоки с висок фискален риск (СВФР). Услугата е достъпна с квалифициран електронен подпис (КЕП), в група „Фискален контрол“ и позволява попълване и подаване на данни за превоз на рискови стоки; генериране и изпращане на уникален номер на превоз (УНП); корекция на подадени данни; подаване на уведомление за неполучена стока; подаване на уведомление за анулиране на УНП, преглед и търсене на подадени данни за превоз на рискови стоки и издадени УНП.

За периода 01.06.2021 г. – 31.12.2021 г. общо 89 лица са се възползвали от услугата и са подали данни за общо 9 335 превоза на стоки с висок фискален риск, от тях:

- 853 броя, които започват от територията на страната и завършват на територията на друга държава-членка на Европейския съюз;
- 8 482 броя, които започват от територията на друга държава-членка на Европейския съюз и завършват на територията на страната.

Анализ на резултатите от извършени контролни действия при движението на СВФР

При анализ и съпоставка на данни за приходите за данъци и задължителни осигурителни вноски за 2021 г., спрямо предходната година, се отчита:

- ръст на приходите от данъци и задължителни осигурителни вноски на лица, осъществили ВОП на СВФР – 272 956 363 хил. лева (11,3%);
- ръст на приходите от данъци и задължителни осигурителни вноски на лица, осъществили ВОД на СВФР – 129 704 234 хил. лева (16,5%);
- ръст на приходите от данъци и задължителни осигурителни вноски на лица, извършващи превоз на СВФР – 145 971 280 хил. лева (7,6%);
- ръст на приходите от данъци и задължителни осигурителни вноски на лица, осъществили доставки на СВФР на територията на страната – 108 464 955 хил. лева (4,2%).

Общият ръст на приходите от лица, обект на фискален контрол (ВОП, страната и превозвачи), е:

- за 2020 г., спрямо 2019 г. е 580 355 хил. лева;
- за 2021 г., спрямо 2020 г. е 657 097 хил. лева.

Във връзка със значително, масово и постоянно потребление на стоки от списъка на СВФР от следните групи: „месо и месни продукти“, „плодове и зеленчуци“ и „мляко и млечни продукти“ са проведени мониторинги през месеците октомври, ноември и декември 2021 г. Проверките и наблюденията са извършени на територията на хладилни бази, стокови борси, складови бази и производствени обекти. Осъществяването на постоянен контрол е с цел превенция относно спазване на данъчното и осигурителното законодателство. Наблюдава се ръст на декларираните облагаеми доставки с 20% през четвърто тримесечие на 2021 г. спрямо трето тримесечие на същата година, именно – с 5,9% при стоките от група „мляко и млечни продукти“, с 9,9% при стоките от група „плодове и зеленчуци“.

ГДФК осъществяват контрол и върху движението на територията на страната на няколко типа горива, определени като СВФР. Наблюдавани са: вътреобщностни придобивания, вътреобщностни доставки, изведено от данъчен склад (ДС) гориво, освободено за потребление по реда на *Закона за акцизите и данъчните складове*, както и горивото под режим отложено плащане на акциз (РОПА) – за движението между данъчните складове. Фискален контрол на данъчни складове за горива се осъществява по предварително определен график. Основен показател за ефекта от осъществения постоянен контрол върху движението на горивата е ръстът в декларираните облагаеми доставки с 20% от ЗЛ през 2021 г. спрямо предходната година, а именно 22,7% или 7 302 209 776 лева.

Мониторинг на рискови лица

Въз основа на налични в НАП данни, е извършван ежедневно мониторинг и анализ на рискови лица. Изготвените аналитични доклади са 222 бр., в т.ч.:

- спрямо 79 лица са предприети действия за налагане на обезпечителни мерки на основание чл. 121а, ал. 3 във връзка с чл. 121а, ал. 2 от ДОПК;
- спрямо 105 лица е указано да се постави техническо средство за контрол.

Съвместни контролни действия

Служителите от оперативния център на ГДФК осъществяват денонощно експертна дейност в Междуправителен координационен център за противодействие на контрабандата и контрол на движението на рискови стоки и товари, като координират и разпределят случаи на органите по приходите, извършващи фискален контрол, в т.ч. и при съвместен контрол с други контролни органи, като през 2021 г. са извършени 1 085 броя такива проверки. Служителите оказват и методическо съдействие на проверяваните лица чрез национален телефон и имейл посредством специализирана технологична среда. Изготвените протоколи по повод възложените проверки на ротационен принцип през ИС „Фискален контрол“ са 41 410 бр.

3.5. Управление на риска от неспазване на данъчното и осигурителното законодателство

3.5.1. Резултати от дейностите по управление на риска

- През отчетната година са идентифицирани 6 нови риска от неспазване на данъчното и осигурително законодателство. Един от тези рискове е свързан с неправомерно приспадане на данъчен кредит за придобити моторни превозни средства, включително „луksозни“, а останалите пет риска се проявяват в различни сфери на икономиката (предоставяне на услуги в областта на спорта,

развлеченията, търговия с домакински електроуреди и др.) и се изразяват в укриване на печалби и доходи от лицата, осъществяващи тези дейности.

- През март 2021 г. е извършен анализ на високо ниво, чрез който се цели изследване и оценка на бизнеса в условията на Ковид-19. Като резултат от изследването са идентифицирани икономическите сектори и отрасли, при които се наблюдават съществени промени в посока на намаление на реализираните обеми от дейността, както и са идентифицирани отрасли и дейности, при които са налице индикации за засилване на рисковото поведение от страна на заетите в тях лица. Извършено е задълбочено проучване на 8 отрасли, при които са отчетени най-високи индикации за риск, с цел изследване на причините за това поведение и откриване на конкретни рискове от неспазване на данъчното и осигурителното законодателство. В резултат на проучванията за 6 от наблюдаваните отрасли са потвърдени индикациите за повишено рисково поведение в следствие на проявление на конкретни рискове от неспазване на законодателството, които да бъдат идентифицирани и анализирани. Тези рискове са свързани най-вече с: укриване на печалби и доходи, наблюдавани в отраслите: „Производство на мебели“ и „Дейности по наемане и предоставяне на работна сила“; риск от намаляване на дължимия ДДС и риск от неплащане в срок на дължимите данъци и осигурителни вноски (в отрасли: „Складиране на товари и спомагателни дейности в транспорта“ и “Информационни услуги“).

Оценка на актуалните характеристики и на ефекта от третирането на конкретни рискове:

Към края на 2021 г. са приключили дейностите по изследване и оценка на актуалното състояние на всички наблюдавани и управлявани от НАП външни рискове и е измерено повлияването на онези от тях, спрямо които са реализирани мерки за тяхното третиране. Резултатите от процеса по оценяване са отправна точка за вземане на информирано решение от страна на Съвета за управление на риска за определяне на приоритетните рискове за третиране през новия програмен период (2022-2023 г.), както и за определяне на най-ефективните мерки за намаляване на тяхното проявление в бъдеще.

Настъпните промени в нивата на проявление на наблюдаваните рискове в зависимост от категорията, в която попада всеки от тях са, както следва:

- Тактически рискове:

Обект на управление от страна на НАП са 6 риска на тактическо ниво. Измерените щети за бюджета в резултат на тяхното съществуване възлизат на 1 264 млн. лв., и същите са причинени от некоректното поведение на 755 хиляди лица. Постигнатият ефект в резултат на прилаганите мерки от началото на управление на тези рискове се изразява в следното:

- Намаление на щетите с 8%, което в абсолютна стойност представлява отстранена щета в размер на 114 млн. лв.
- Постигната положителна промяна в поведението на 102 хиляди лица, което в процентно изражение представлява отчетено намаление на броя на рисковите лица с 12%.

- Оперативни рискове:

Общият брой на анализирани и наблюдаваните оперативни рискове към момента е 27 риска. Формираните загуби за бюджета в резултат на съществуването им са оценени в размер на 1 658 млн. лв., и същите са причинени от некоректното поведение на около 141 хиляди лица.

Постигнатият ефект в резултат на управлението до момента на тези рискове е:

- Намаление на щетите с 17%, което в абсолютна стойност представлява отстранена щета в размер на 350 млн. лв.

- Постигната положителна промяна в поведението на 18 хиляди лица, представляващи намаление на броя на рисковите лица с 11%

3.5.2. Проекти и иновации в областта на управление на риска

С цел развитие на модела за управление на риска в НАП и надграждане на административния капацитет чрез придобиване на нови знания в областта от началото на 2021 г. в процес на изпълнение са дейностите по четири проекта, два от които са одобрени и финансирани от Европейската комисия по Инструмента за техническа подкрепа (ИТП). Тези проекти са:

Разработване и внедряване на модел за хоризонтален мониторинг в Българската приходна администрация“ (МХМ), планиран да се изпълнява в рамките на 24 месеца. Основната цел на проекта е ориентирана към създаване на нов инструмент за насърчаване на доброволното спазване и повишаване на доверието в данъчната система от страна на големите данъкоплатци в страната.

Към края на 2021 г. по проекта успешно са реализирани следните дейности:

- Първоначално запознаване на изпълнителя с вътрешния контекст, в който работи администрацията, и изготвяне на въстъпителен доклад (Дейност 1 по проекта). Като резултат е актуализиран подхода и методологията по дейности и задачи, включени в следващите етапи на проекта, актуализиран и детайлизиран е план-графика за тяхното изпълнение.
- Сравнителен анализ на добрите практики в областта на кооперативните програми за спазване на данъчните задължения, прилагани от данъчните администрации на Нидерландия, Австрия, Белгия, Дания и Швеция.
- Анализ на средата, в която функционира Българската приходна администрация, включващ, включващ изследване на вътрешния контекст (структура и организация на работа на НАП по отношение на големите данъкоплатци), проучване на външните фактори (икономически, социални, демографски и културни характеристики на страната), които биха оказали въздействие върху бъдещия МХМ, както и изследване на характеристиките и спецификите на големите данъкоплатци, към които ще бъде насочен МХМ.

Основните резултати и заключения от извършените анализи ще бъдат използвани като основа за разработването на рамката на бъдещия модел за хоризонтален мониторинг, по която в момента работи екипът на КППМГ, в тясно сътрудничество с екипа на НАП.

Проект „Подобряване на управлението на спазването чрез внедряване в Национална агенция за приходите на България на модели за опознаване на външния контекст и повлияване на поведението на данъкоплатците“, за период от 18 месеца. Чрез реализирането на проекта се цели да се подобри нивото на данъчно спазване и събираемост на данъци и социални осигуровки, както и развитие на човешкия капитал. Същинското изпълнение на проекта започна в края на третото тримесечие на 2021 г. Към края на годината са финализирани дейностите, заложи в началната фаза на проекта, в т.ч. запознаване на изпълнителя с прилагания в НАП модел за управление на риска. Резултатите от тази фаза са представени в изготвения от изпълнителя по проекта Въстъпителен доклад за дейностите по проекта, съдържащ рамката на проекта, цели и дейности по проекта, както и общ подход и методология на работа, актуализиран график по дейности и пр.

Съвместна работа по сключено споразумение с външни изследователи

На основата на споразумение за сътрудничество между НАП и външни изследователи (Д-р Филип Дьоренберг от Центъра за Европейски икономически изследвания, Манхайм, Германия и Д-р Ян Шмиц от Швейцарския федерален технологичен институт, Цюрих, Швейцария) в края на 2020 г. е взето решение за

провеждане на нови поведенчески експерименти, насочени към конкретни проблемни области: „Събиране“ (навременно плащане на данъчните и осигурителни задължения) и „Заплатите в плик“ (недеклариране на осигурителни задължения чрез укриване от страна на работодателите на част от работните заплати). През 2021 г. са проведени редица срещи (виртуални) и активна кореспонденция с изследователите, като са обсъдени конкретни детайли по предложените от тях идеи за извършване на поведенчески експерименти в България в определените области за изследване („Събиране“ и „Заплати в плик“), в т.ч. възможен подход и методология за реализиране на двете проучвания. Като следваща стъпка предстои започване на дейностите по същинското реализиране на поведенческите експерименти.

Проект „Сегментиране и поведенческо профилиране на задължените лица в контекста на управление на риска“

В края на 2021 г. приключиха дейностите по прагматичното валидиране на резултатите от приложения модел за сегментиране и поведенческо профилиране на задължените лица в страната, като изведените основни изводи и заключения са:

- Използването на резултатите от модела за сегментиране и профилиране на задължените лица в страната (предприятия и физически лица) в процеса на контролната дейност в НАП води едновременно до по-прецизна селекция и до по-резултатни контролни действия.
- Моделът за сегментиране и профилиране дава нови възможности за ефективно третиране на лица в процеса на управление на конкретни рискове, като предлага решение за избор на най-подходящи мерки за противодействие.
- Използването на модела за сегментиране и профилиране може да спести време и усилия за извличане на данни и изчисляване на допълнителни критерии за риск при подбора на лица за третиране, като това важи в най-голяма степен при рискове, които до момента добре се повлияват от прилаганите мерки.
- Моделът осигурява възможност за подпомагане на дейностите по идентифициране на нови рискове, които не са изследвани до сега.

По отношение на физическите лица е извършено и валидиране на резултатите от проекта с резултатите от проведено външно анкетно проучване. Като резултат е установено, че характеристиките на физическите лица и домакинствата в страната, оценени в проекта, се доближават до реалната картина в страната, някои обособени сегменти от домакинства са актуални и към днешна дата. Събрани са нови данни, информация и зависимости, които могат да бъдат ползвани при следващо сегментиране.

3.6. Събиране на просрочени публични вземания

3.6.1. Резултати от събиране на просрочени публични вземания

В резултат на комплексното и систематично прилагане през последните години на специфични организационни и управленски мерки и кампании, както и на партньорски подход спрямо лицата с непогасени публични задължения, и през 2021 г. се отчита трайна промяна в поведението на клиентите на НАП.

Общият размер на декларираните и начислени суми за данъци, задължителни осигурителни вноски и глоби/имуществени санкции, наложени от органите на НАП през 2021 г., е нараснал с 3 523,9 млн. лв., което е ръст от 10,7 %. Отчита се ръст на декларираните задължения от 11,2 % (3 595,2 млн. лв.), докато размерът на задълженията по издадени през годината ревизионни актове, включващи както декларирани, така и допълнително установени задължения, е намалял с 8,2 % (71,3 млн. лв.).

Платените в срок задължения по декларации и издадени през годината ревизионни актове са нараснали с 1,3 % пункта – от 86,9 % към 31.12.2020 г. до 88,2 % към 31.12.2021 г., като доброволното изпълнение на задълженията по декларации е достигнало 89,1%.

Графика № 15: Размер (главница) на декларираните/начислените и на непогасените в срок задължения за данъци и задължителни осигурителни вноски.

Независимо от отчетния ръст от 11,2 % на размера на декларираните през годината задължения, в резултат от по-доброто доброволно изпълнение, общият размер на непогасените в доброволния срок нововъзникнали данъчни и осигурителни задължения (главница + лихва) към края на месец декември, се е увеличил с едва 0,7 % (малко над 33 млн. лв.) спрямо 2020 г. В същото време, за погасяването на тези задължения през 2021 г. са събрани/прихванати със 115,2 млн. лв. повече в сравнение с 2020 г., в резултат на което към края на 2021 г. размерът на непогасения остатък от нововъзникналия дълг е със 148,2 млн. лв. (9,7 %) по-нисък, в сравнение с остатъка в края на предходната година.

Отчетен е 4,53 %-тен ръст на събираемостта на нововъзникналите данъчни и осигурителни задължения, в сравнение с предходната 2020 година. Постигнатите резултати са по-високи и спрямо годините преди пандемията.

Таблица № 28: Събираемост на нововъзникналите данъчни и осигурителни задължения

Резултат	2021 г.	2020 г.	2019 г.	2018 г.	2017 г.
Платени суми за нововъзникнали задължения /в млн. лв./	3 166,2	3 051	3 155,9	2 988,3	2 624,2
Събираемост на нововъзникналия дълг	69,72%	66,70%	69,05%	63,94%	58,39%
Салдо на нововъзникналия дълг – главница и лихва към 31.12.2021 г. /в млн. лв./	1 375,2	1 523,4	1 414,5	1 685,0	1 870,2

Близо 97,8 % от всички декларирани през 2021 г. задължения за данъци и задължителни осигурителни вноски са погасени в рамките на същата календарна година (включва както доброволното изпълнение, така и събраните от публичните изпълнители просрочени публични задължения) – с 0,4 %-ни пункта повече от резултата, постигнат за същия период на 2020 г.

През 2021 г. се отчита и повишение на събраните суми за погасяване на задължения, възникнали в предходни години. Общият размер на събраните/прихванатите през 2021 г. суми за погасяване на просрочени публични задължения за данъци, задължителни осигурителни вноски и глоби/имуществени санкции, наложени от органите на НАП (стари и нови), е 3,889 млрд. лв., което е с 203,2 млн. лв. (5,5 %) повече в сравнение с 2020 г.

За погасяване на публични вземания, предявени от публични вискатели, различни от НАП, са събрани 55,6 млн. лв., което е с 11,8 млн. лв. (17,6 %) по-малко, в сравнение с 2020 г. Влияние върху събираемостта на тези вземания оказва наличието на непогасени данъчни и митнически задължения, и задължения за осигурителни вноски на лицата, които, съгласно разпоредбата на чл. 219 от ДОПК, при недостатъчни суми за погасяване на целия дълг на съответния длъжник, се погасяват приоритетно - на първи ред.

Общо събраните суми през 2021 г. – за погасяване както на вземания, с вискател НАП, така и на вземания по актове на външни вискатели, са с 191,4 млн. лв. (5,1%) повече, спрямо същия период на 2020 г.

3.6.2. Мерки, целящи стимулиране на доброволното изпълнение

Засилено се прилагат мерки за стимулиране на доброволното изпълнение на публичните задължения чрез т.нар. „меки способности“ – изпращане на персонални електронни съобщения и/или осъществяване на телефонни контакти за уведомяване на лицата за заплащане на дължимите от тях публични задължения в най-кратки срокове, включително и за разясняване на негативните последици от неплащането им и възможностите за обезпечаване и плащане на дълговете при финансови затруднения. Мерките целят да:

- провокират активно поведение от страна на лицата, с оглед заплащане на задълженията им;
- дисциплинират и трайно променят поведението на клиентите на НАП;
- намаляват разходите за събиране на публичния дълг, чрез намаляване броя на лицата, за които ще се предприемат последващи действия за принудително събиране.

Изпращане на съобщения до лица с нововъзникнали задължения

Следвайки разбирането, че колкото по-рано се третира един дълг, толкова по-ефективно се събира същият, и през 2021 г. се прилага практиката за ранно уведомяване на задължените лица, които са пропуснали да платят в пълен размер публичните си задължения в срок. Чрез внедрената в края на 2017 г. автоматизирана функционалност до съответното задължено лице, за всяко нововъзникнало публично вземане, се изпращат електронни съобщения.

Данните за 2021 г. сочат, че близо 45 % от лицата погасяват изцяло задълженията си, във връзка с които им е изпратено уведомителното съобщение, в 3-месечен срок от изпращането му, а размерът на третирания с мярката дълг намалява в посочения срок с близо 68 %.

Изпращането на предупредителни електронни съобщения преди образуването на изпълнителни производства също оказва позитивен резултат – близо 2/3 от лицата предприемат действия за погасяване на дълга и отпада необходимостта от предприемането на последващи действия от страна на публичните изпълнители.

Наред с изпращането на електронни съобщения, се провеждат и телефонни кампании с оглед стимулиране на доброволното плащане на дълга.

Лицата, които въпреки горепосочените мерки не са погасили задълженията си и не са иницирали контакт с администрацията за уточняване начините за погасяването им, са обект на приоритетни действия за обезпечаване и събиране на дълга.

3.6.3. Мерки за принудително събиране на вземанията от некоректни длъжници Постоянен мониторинг на длъжници с просрочени задължения

И през 2021 г. продължи постоянният мониторинг на длъжници с най-големи просрочени задължения за данъци и задължителни осигурителни вноски, категоризирани като събираеми и частично събираеми. Мярката включва провеждането на персонални срещи от страна на директорите на ТД на НАП с лицата, като целта е предоставяне на обезпечения и/или извършване на цялостни или частични плащания на просрочените дългове, ефективно наблюдение на поетите от длъжниците ангажименти и навременен контрол за третирането им от страна на компетентните органи – актуална оценка на икономическия статус на задълженото лице, своевременно налагане на обезпечителни мерки, издаване на разрешения за неотложни плащания, разсрочване/отсрочване, реализиране на имуществото, извършване на ревизии и проверки при необходимост и други. При 874 бр. от наблюдаваните лица е отчетено намаление на размера на дълга в периода, в който са обект на мониторинг - с 328,2 млн. лв., като 157 от тях са погасили изцяло общите си задължения в размер на 109,2 млн. лв.

Ежемесечен мониторинг

Осъществява се текущо наблюдение върху формирането на публични задължения от търговци на течни горива, както и от лица, притежаващи лицензии и разрешения за производство и съхранение на акцизни стоки под режим отложено плащане, за организиране на хазартни игри и дейности по смисъла на чл. 4 от ЗХ, или упражняващи дейност по *Закона за частната охранителна дейност* и лица – лицензирани превозвачи по *Закона за автомобилните превози, извършващи обществен превоз на пътници и товари на територията на Република България и Общността*.

Мярката има превантивен характер и цели промяна на поведението на наблюдаваните лица в посока плащане на задълженията в срок. За лицата, които системно не изпълняват задълженията си, се уведомяват съответните лицензиращи органи с оглед предприемане на действия по отнемане на предоставените им лицензи.

Мерки по отношение на земеделските производители

През 2021 г., на база на Инструкцията за взаимодействие и обмен на информация между НАП и ДФЗ, в НАП са постъпили 13 списъка с лица – земеделски производители, одобрени за получаване на парични помощи от ДФЗ по различни схеми и програми за подпомагане за 2020 г. и 2021 г., в т.ч. – близо 17 хил. лица, с просрочени публични задължения. Същите са били предмет на приоритетни действия от страна на публичните изпълнители в НАП, като при липса на доброволно плащане на дълга са запорирани банковите им сметки, по които са изплащани сумите от ДФЗ.

Насочване на изпълнението към вземания на длъжници (изпълнители по договори) от трети лица - разпоредители с бюджет

Една от основните мерки за събиране на публичните задължения от длъжници, явяващи се изпълнители по договори с лица - разпоредители с бюджетни средства, е приоритетно насочване на изпълнението към предстоящите плащания по тези договори. Предвиден е нов ред за разпоредителите с бюджет, а именно да уведомяват приходните администрации, както за предстоящите плащания по договори или първични платежни документи, така и за сключените от тях договори. Промяната цели да повиши приходите в бюджета.

През 2021 г. по реда на РМС № 592/2018 г. в информационната система, обезпечаваща процеса, са регистрирани 577 341 броя (с 8,2 % повече от 2020 г.) уведомления за предстоящи плащания, като 36 315 бр. от тях са насочени за предприемане на действия от публичен изпълнител в компетентната ТД на НАП. Във връзка с постъпилите уведомления са събрани суми в размер на 294,7 млн. лева.

Мярката е доказала ефективността си, като в резултат от прилагането ѝ реално постъпилите суми от въвеждането ѝ в края на 2014 г. до края на 2021 г. са в размер на 1 643,5 млн. лева.

Електронна комуникация с длъжници, публични вискатели и заинтересовани страни

Предвид все по-нарастващата необходимост от автоматизация на процесите на функция „Събиране“, породени в последните години и от динамичната обстановка, свързана с пандемията от Ковид-19, наложила работа от разстояние, и през 2021 г. продължи разработването на нови функционалности в Информационна система „Събиране“, подпомагащи електронната комуникация на публичните изпълнители с длъжниците, публичните вискатели, банки и други заинтересовани страни. В резултат от положените усилия в тази посока, през 2021 г. чрез ИС „Връчване“ са връчени 258 790 бр. документи за целите на принудителното събиране на просрочени публични задължения – с 93 354 бр. (56,4 %) повече спрямо 2020 г., и 6 пъти повече спрямо 2019 г.

Предвид приоритетите на Агенцията, в информационната система, обезпечаваща дейността по обезпечаване и събиране на публични вземания е осъществена интеграция с „Единен компонент за подписване“ (ЕКП), която ще наложи изцяло нов подход на работа, свързан с изготвяне, издаване и съхраняване на електронно издадени чрез системата документи, подписани с квалифициран електронен подпис (КЕП). Всички публични вискатели и партньори на НАП в процесите по обезпечаване и събиране на публичните вземания бяха уведомени с подробно дадени разяснения за предстоящите промени и оптимизации.

3.7. Държавни вземания

3.7.1. Търговска несъстоятелност

Събраните публични вземания от търговци в открити производства по несъстоятелност през 2021 г. са в размер на 16 308 260 лева. Те са формирани от разпределение на суми в производството по несъстоятелност, в резултат от осребряване на имущества на несъстоятелни търговци – 16 148 431 лв., и от доброволни плащания от трети лица – 159 829 лв. Събраните суми през 2021 г. са с 61,36 % повече от събраните през 2020 г., с 0,79 % повече от събраните през 2019 г. и със 301,71 % повече от планираните за събиране приходи (4 000 000 лв.)

Таблица № 29: Дял на събраните суми в производствата по несъстоятелност по източници на приходите, 2019 - 2021 г.

	2019 г.	2020 г.	2021 г.
От осребряване	89 %	94.14 %	99.02 %
От оздравителни планове	0 %	0%	0 %
Доброволно от трети лица	11 %	3.86%	0,98 %

През 2021 г. е осъществен контрол върху изготвени от синдиките на търговци в открито производство по несъстоятелност 1 258 акта, от които 876 списъка на приети, респ. неприети вземания, и 382 сметки за разпределение. Предприети съответните процесуални действия, чрез изготвянето на 251 възражения, от които 183 с правно основание чл. 690 от ТЗ и 68 възражения с правно основание чл. 728 от ТЗ.

Таблица № 30: Процесуално представителство на държавата в производствата по несъстоятелност – основни резултати:

Показател	2019 г.	2020 г.	2021
Брой на откритите/възобновените производствата по несъстоятелност	346	310	308
Спрени производства по несъстоятелност, за които се извършва анализ за наличие на основания за възобновяване (бр.)	711	685	731
Брой действащи производства по несъстоятелност към 31 декември на съответната година	968	942	905
Изготвени молби за предявяване на публични вземания (бр.)	592	470	496
Размер на предявените публични вземания в хил. лв.	339 072	275 755	464 360
Обработени от НАП актове на съдилищата по несъстоятелността и синдиците в производството по несъстоятелност, обявени в търговския регистър и регистъра на лицата с нестопанска цел (бр.)	6 938	6 309	6 571
Обработените призовки и съобщения на съдилищата по несъстоятелността (бр.)	1 257	952	1 177
Изготвени и депозираны в срок възражения и жалби пред съдилищата по несъстоятелност (бр.)	348	331	396
Исковы молби за откриване на производство по несъстоятелност (бр.)	25	15	17
Среден размер на публични вземания, за които е депозирана молба за откриване на производства по несъстоятелност (хил. лв.)	18 043	16 572	5 345
Исковы молби по чл. 647 и чл. 694 от ТЗ	46	44	80
Събрани публични вземания в производствата по несъстоятелност (хил. лв.)	16 180	10 107	16 308

3.7.2. Частни държавни вземания (ЧДВ)

През 2021 г. събраните суми от ЧДВ са в размер на 6 988 055 лв., от които 690 040 лв. са платени с компенсаторни инструменти. В абсолютна стойност реализираните постъпления са с 3 988 055 лв. повече или 232.94% от планираните за събиране 3 000 000 лв. За сравнение, приходите от ЧДВ за 2020 г. са в размер на 4 755 945 лв., а за 2019 г. са 6 351 392 лева.

Постъпленията преимуществено са резултат от воденето на съдебни и/или изпълнителни производства, чиято продължителност и краен резултат трудно може да бъде прогнозирана, което затруднява и планирането.

Таблица № 31: Приходи от частни държавни вземания по видове, 2019-2021 г.

Видове вземания в лева	2019 г.	2020 г.	2021
ДФРР, ДФЕР, АДГ и ВФП	0	14 486	40 154
ФАР и други европейски програми	1 069 557	1 510 022	1 021 039
Закон за уреждане на необслужваните кредити	2 636 490	1 702 311	1 353 543
ДФЗ и САПАРД	1 833 574	679 707	3 541 765
§ 46 от преходните и заключителните разпоредби на ЗИД на Закон за банките (отм., бр. 59 от 2006 г.)	195 351	1 249	1 035
Студентско кредитиране	347 187	219 758	335 577
НБПП	261 594	607 866	680 052
Други приходи	7 639	20 546	14 890

През 2021 г. са администрирани вземания по чл. 3, ал. 7, т. 6 от ЗНАП срещу 515 длъжници (по програми САПАРД, ФАР, ОП „Развитие на човешките ресурси”, ОП

„Административен капацитет”, ОП „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика”, ОП „Околна среда”, ОП „Регионално развитие” и др.), като преписките по 35 от тях са приключени през годината. Събирането на средствата, подлежащи на възстановяване по европейски програми, продължава да е приоритет в работата по обезпечаване и събиране на частни държавни вземания. През 2021 г. са постъпили 3 998 818 лв. във връзка с предадени през предходни години преписки, а през 2020 г. са събрани 1 790 684 лева.

Съществен проблем за осъществяване на дейността по обезпечаване и събиране на ЧДВ продължава да бъде необходимостта от предварително извършване на разходи за държавни такси във връзка с предприемането на действия по принудително изпълнение. Към извършването на разходи в производствата се пристъпва след изчерпването на всички други възможности и след прецизно анализиране на всеки един казус, но въпреки това, с оглед необходимостта от предприемане на действия, през 2021 г. от НАП са платени 1 026 803 лева. Увеличението произтича от необходимостта за предприемане на действия във връзка с изготвените през 2020 г. молби за образуване на изпълнителни производства (25 053), чийто брой е близо трикратно увеличен спрямо 2019 г. (8990). Съответно се предприемат всички необходими действия и за възстановяване на тези разходи, като през 2021 г. събраната сума за направени разноси и присъдени юрисконсултски възнаграждения е 522 230 лева.

Дейности за по-ефективно събиране на частни държавни вземания

През 2021 г. на НАП са предадени за събиране 12 079 изпълнителни листа, издадени в полза на НБПП, 135 преписки за вземания по чл. 3, ал. 7, т. 5 и 6 от ЗНАП и 138 преписки по *Закона за кредитиране на студенти и докторанти* (ЗКСД). В информационната система за администриране на частни държавни вземания са въведени 12 570 изпълнителни листа за длъжници на НБПП и 100% от преписките за останалите видове вземания.

С оглед предприемане на действия по установяване и събиране на ЧДВ, през 2021 г. са изготвени 14 033 молби за образуване/присъединяване по изпълнителни дела при 25 053 за 2020 г. През 2021 г. са издадени 12 акта за установяване на ЧДВ за вземания, произтичащи от подлежащи на възстановяване разлики в отпуснати държавни субсидии на основание §5, ал. 2 от Преходните и Заключителните разпоредби към *Закона за изменение на Закона за политическите партии*.

За цялата година са получени 30 395 призовки и съобщения, свързани с производства относно ЧДВ, по които са предприети последващи действия. За сравнение, през 2020 г. са приети 28 028, а през 2019 г. – 15 134 призовки и съобщения.

От предадените за събиране през 2021 г. преписки е извършвано проучване на имущественото състояние на всички лица, за които през периода са изготвени молби за образуване/присъединяване по изпълнителни дела за вземания на НБПП, както и по отношение на 99,26% от получените през 2021 г. преписки за останалите видове администрирани вземания, за които е било необходимо.

3.7.3. Продажба на конфискувани, отнети и изоставени в полза на държавата вещи

Приходите от реализация на конфискувани, отнети и изоставени в полза на държавата вещи са в размер на 3 417 194 лв., което представлява 65,72 % от прогнозната целева стойност на приходите от 5 200 000 лв. за 2021 г.

Отделно, през годината на бюджетни организации са предоставени имущества на обща стойност над 970 019 лв., за което са изготвени 76 проекта на заповеди за предоставяне на имущества. Издадени са и 2 заповеди за предоставяне за отглеждане на 64 кучета на организации за защита на животните. Съществена част от получените преписки за конфискувани, отнети и изоставени движими вещи касаят културни ценности, като 11 241 от тях на стойност над 459 347 лв. са предоставени на музеи. На

бюджетни организации са предоставени също така 77 броя отнети и конфискувани МПС, на стойност над 510 672 лева.

Таблица № 32: Приходи от продажби на конфискувани, отнети и изоставени в полза на държавата вещи в лева, в т.ч. според източника

Източник на вещи	2019 г.	2020 г.	2021 г.
Съд и прокуратура	4 032 055	2 559 094	3 400 609
НАП	102 400	31 830	192
Други източници	252 098	76 754	16 393
Общо	4 386 553	2 667 678	3 417 194

През 2021 г. основната част от приходите е формирана от вещи, които са приети от НАП по актове на органи на съдебната власт (съд и прокуратура).

Таблица № 33: Постъпили и приключени преписки за конфискувано, отнето или изоставено в полза на държавата имущество

Преписки	Постъпили 2019 г.	Прикл. 2019 г.	Постъпили 2020 г.	Прикл. 2020 г.	Постъпили 2021 г.	Прикл. 2021 г.
МВР	1059	225	1053	2	637	1
Органи на съдебната власт	1460	1532	1479	1023	1367	1250
НАП	7	7	10	10	9	9
Изпълнителна агенция по рибарство и аквакултури	12	3	85	19	28	84
Други източници	12	19	61	37	5	21
Общо (брой)	2550	1786	2688	1091	2046	1365

За дванайсетте месеца на 2021 г. са съставени 300 констативни протокола, 530 приемо-предавателни протокола и 113 протокола за отговорно пазене на конфискувано, отнето и изоставено в полза на държавата имущество.

Извършени продажби и приходи от тях

Продадени са 70 недвижими имота, 128 превозни средства, както и други вещи - благородни метали, дървесина, електроника, машини, селскостопански комбайн, лодки, строителни материали и др. Издадени са общо 349 постановления за възлагане на конфискувани, отнети и изоставени в полза на държавата имущества. В зависимост от вида и състоянието на вещите, за всяка конкретна продажба се избира най-подходящия способ, като най-широко прилагани са търговете с тайно наддаване.

Таблица № 34: Извършени продажби и приходи от тях

Способ на продажба	2019 г.			2020 г.			2021		
	бр.	лв.	%	бр.	лв.	%	бр.	лв.	%
Търг с явно и тайно наддаване	283	2 837 812	65,50%	195	2 097 728	88,14%	216	2 677 058	81,05%
Стокова борса	4	5 805	0,13%	1	146	0,006%	0	0	0
Продажба на валута по чл.242, ал.4 от ДОПК и	273	1 385 226	31,97%	165	141 407	5,94%	251	517 688	15,67%

прием на български лева									
Продажба на съсобствени вещи по чл. 258 от ДОПК	10	45 313	1,05%	14	109 710	4,6%	17	108 263	3,28%
Продажба чрез пряко договаряне	19	58 459	1,35%	6	30 920	1,3%	7	0	0
Общо	589	4 332 615	100%	381	2 379 911	100%	491	3 303 009	100%

Извън посочените в таблицата приходи са постъпили още 114 185 лева от задържани депозити, бракуване на имущества, наеми и др.

Бракуване и унищожаване на конфискувани, отнети и изоставени в полза на държавата имущества.

През 2021 г. са бракувани и унищожени 64 превозни средства и 3117 броя други вещи – автомобилни части и компоненти, дрехи, бебешки пелени, офсетова печатарска машина, игрални автомати, негодно електронно оборудване и др. вещи. При унищожаването на вещите е генериран приход в размер на 10117 лева.

Предприети действия по преписки от КПКОНПИ, свързани с имущества, възложени за продажба от Министерския съвет на НАП

Националната агенция за приходите е извършила продажба на 44 недвижими имота (54 през 2020 г.) на стойност 1 729 807 лева (1 593 563 лева за 2020 г.), приети са парични средства в размер на 57 420 лева (19 лева през 2020 г.) и са получени суми от продажби на 6 превозни средства и благородни метали в общ размер на 273 601 лева (258 691 лева през 2020 г.) Преведени са и суми от частен съдебен изпълнител в общ размер 73 813 лева. Общо приходите от реализираните имущества, възложени за продажба от Министерския съвет на НАП, възлизат на 2 134 641 лева спрямо 1 852 273 лева за 2020 г., като увеличението е с 15,24 %. За тези имущества са проведени 67 търга и 1 процедура за продажба на съсобствена вещ по реда на ДОПК.

Предприети действия по преписки за иззети от органите по приходите и изоставени в полза на държавата стоки

Проведени са 7 неуспешни процедури за продажби чрез пряко договаряне на иззети от органите по приходите и изоставени в полза на държавата стоки, издадени са 3 броя заповеди за предоставяне на бюджетни организации на 2040 кг грозде, както и са бракувани и унищожени 2270 кг краставици, 1004 кг тиквички, 9282 кг пиперки, 1224 кг грозде и 1750 кг чесън.

Подобряване организацията на работа, повишаване ефикасността и ефективността на функцията „Продажби“

Служители на НАП участваха в работна група, сформирана със заповед на главния секретар на Министерство на правосъдието, за приемане на информационна система, обслужваща „Национален регистър на запорите“, включваща модул за електронна публична продажба“. Представителите на НАП тестваха системата в рамките на работната група и подписваха протокол за приемането ѝ.

Актуализирани са 5 процедури и е утвърдена 1 нова процедура за осъществяване на дейностите по приемане, управление, съхранение и продажба на конфискувани, отнети и изоставени в полза на държавата имущества.

3.8. Спогодби за избягване на двойното данъчно облагане

Към настоящия момент България има 70 спогодби за избягване на двойното данъчно облагане (СИДДО), които се прилагат по отношение на 71 юрисдикции (СИДДО със Съюзна република Югославия се прилага по отношение на Република Сърбия и Черна гора).

В началото на 2021 г. Народното събрание на Република България ратифицира новата Спогодба за избягване на двойното данъчно облагане с Кралство Нидерландия. Спогодбата е обнародвана в ДВ, бр. 55 от 2 юли 2021 г., и е в сила от 31 юли 2021 г. Тя се прилага от 1 януари 2022 г. по отношение на данъците, удържани при източника, за суми, получени или начислени на или след 1 януари 2022 г., и по отношение на другите данъци за данъчните години, започващи на или след 1 януари 2022 г.

През 2021 г. между Република България и Федерална република Германия бяха проведени преговори и бе договорен общ проект на Протокол за изменение на Спогодбата за избягване на двойното данъчно облагане и на отклонението от облагане с данъци на доходите и имуществото, подписана на 25 януари 2010 г. в Берлин. Основната цел на проекта на Протокол за изменение на СИДДО между нашите две държави е в текста на съществуващата спогодба да бъдат включени разпоредби, които са част от т.нар. „минимален стандарт“ по Проекта BEPS и са отразени в най-актуалната редакция на Модела на данъчна спогодба на ОИСР от 2017 г. Очаква се Протоколът за изменение на СИДДО да бъде подписан през 2022 г.

Процедури за взаимно споразумение

През 2021 г. бяха стартирани 8 и приключени 4 процедури за взаимно споразумение с нашите чуждестранни партньори на основание СИДДО и Арбитражната конвенция на ЕС. Всички процедури, в които бе постигнато двустранно разрешаване на спорния данъчен въпрос, приключиха с пълно елиминиране на двойното данъчно облагане.

Обмен на информация

Продължи осъществяването на ефективен обмен на информация с нашите чуждестранни партньори, на основание сключените СИДДО, Директива 2011/16 ЕС и Многостранната конвенция за взаимно административно сътрудничество, с оглед осигуряване на необходимите данни за контрола върху спазването на данъчното законодателство и борбата срещу укриването на данъци и прането на пари..

През 2021 г. беше извършен автоматичния обмен на информация по линия на Директива 2011/16/ЕС с държавите-членки на ЕС. Данните за автоматичния обмен на информация за финансови сметки (CRS) и отчети по държави (CbCR) за предходната година бяха подготвени и успешно изпратени на нашите чуждестранни партньори.

Информацията за трансграничните данъчни схеми по смисъла на Директива 2018/822/ЕС, подадена от задължените лица в България, също бе обработвана и зареждана в Централния регистър за трансграничните данъчни схеми, поддържан от ЕК, текущо през годината.

Трансферно ценообразуване

Регулярно се оказваше методологична помощ и съдействие на органите по приходите в областта на трансферното ценообразуване във връзка с провеждани контролни производства по отношение на данъчнозадължени лица, които са членове на многонационални групи от предприятия.

Проведени са обучения на служители на НАП от функции „Контрол“ и „Обжалване“ с цел запознаването им с допълненията в „Ръководството по трансферно ценообразуване за мултинационални предприятия и данъчни администрации“ на ОИСР в резултат на публикувания през 2020 г. доклад „Насоки за трансферно ценообразуване на финансови сделки“, който е приет въз основа на консенсус от членовете на

Приобщаващата рамка за въвеждане на мерките от „Плана за действия срещу намаляване на данъчната основа и прехвърляне на печалбите“ (BEPS).

През 2021 г. стартира изпълнението на Проект „Разработване и внедряване на модел за „Хоризонтален мониторинг“ в българската приходна администрация“, като част от стратегията на НАП за противодействие на риска, свързан с трансферното ценообразуване. Проектът цели установяване на взаимно доверие, прозрачност и отношение на сътрудничество между големите данъкоплатци и НАП. Въвеждането на този нов подход ще даде възможност на участниците в проекта да обсъждат данъчни проблеми и получават съдействие от НАП в кратки срокове, а на приходната администрация – да установява и управлява данъчните рискове в реално време. През 2021 година бе извършен анализ на заобикалящата среда, проучиха се добрите практики в областта на спазването в условия на доверие и сътрудничество, прилагани успешно от пет данъчни администрации, и се стартира разработването на рамка за внедряване на модел за хоризонтален мониторинг в българската приходна администрация.

Извършени партньорски проверки на България

През 2021 г. приключи Етап 2 (мониторинг) от партньорската проверка относно извършваните от България процедури за взаимно споразумение. Етап 2 се състои в проверка относно спазването на направените препоръки в доклада от Етап 1. Докладът с резултатите от проверката за Република България бе разгледан и приет успешно на заседание през месец юни на Форума по въпросите на процедурата за взаимно споразумение към ОИСР. Основна препоръка на доклада е България да ратифицира във възможно по-кратък срок Многостранната конвенция за прилагане на мерки, свързани с данъчните спогодби, за предотвратяване свиването на данъчната основа и прехвърлянето на печалби.

През 2021 г. беше извършена и ежегодната проверка по Действие 6 („Предотвратяване на предоставянето на облекчения по спогодбите в неподходящи случаи“) от Проекта BEPS. Целта на проверката да провери съответствието на сключените от Република България СИДДО с минималния стандарт, както и предприетите стъпки във връзка с привеждането на спогодбите в съответствие с минималния стандарт по Проекта BEPS. Преобладаващата част от СИДДО ще бъдат приведени в съответствие с минималния стандарт след ратифициране на Многостранната конвенция за прилагане на мерки, свързани с данъчните спогодби, за предотвратяване свиването на данъчната основа и прехвърлянето на печалби от страна на Република България.

През 2021 г. Република България беше обект и на две партньорски проверки относно извършвания автоматичен обмен на информация от страна на Глобалния форум за прозрачност и обмен на информация за данъчни цели на ОИСР (Глобалния форум). Целта на първата проверка е да оцени ефективността на извършвания автоматичен обмен на финансова информация. При втората проверка се извършва задълбочен преглед на мерките за поверителност и защита на информацията, които прилага българската приходна администрация във връзка с извършвания автоматичен обмен на информация. НАП стартира консултации с българските финансови институции относно подобряване качеството на предоставяната от тях информация във връзка с автоматичния обмен на финансова информация. Тъй като проверката относно мерките за поверителност и защита на информацията не е приключила нашата страна продължава да бъде включена в списъците на ОИСР с неречипрочни юрисдикции по отношение на автоматичния обмен на информация за финансови сметки (CRS) и отчети по държави (CbCR).

Изпълнение на задачи от международен характер

През 2021 г. представители на НАП взеха участие в онлайн заседания на Глобалния форум за прозрачност и обмен на информация за данъчни цели към ОИСР, Форума по въпросите на процедурата за взаимно споразумение, Работната група по въпросите на данъчните спогодби, Конференция на страните по Многостранната конвенция за прилагане на мерки, свързани с данъчните спогодби, за предотвратяване свиването на данъчната основа и прехвърлянето на печалби, различни работни групи на ЕК и Съвета на ЕС.

Таблица № 35: Изготвени през 2021 г. отговори, становища и обработени документи във връзка със СИДДО и други инструменти за обмен на информация

Вид документ	Количество (бр.)		
	2019	2020	2021
Отговори по запитвания до дирекция СИДДО, становища по постъпили искания от ТД на НАП съгласно чл. 137 и сл. от ДОПК и оказана методологична помощ на ТД във връзка с искания за прихващане и възстановяване	196	260	241
Обмени на информация с чужди данъчни администрации въз основа на СИДДО, Директива 2011/16/ЕС и Многостранната конвенция за взаимно административно сътрудничество, инициирани през 2020 г., от които:			
• Входящи обмени на информация	186	144	199
• Изходящи обмени на информация	91	333	69
• Спонтанни и автоматични обмени (вкл. такива с информация за повече от 100 лица)*	29	18	32
Искания за връчване на документи от и в други държави	17	18	24
Други	956	1390	1257
ОБЩО:	1475	2163	1822

* **Забележка:** Посоченият брой спонтанни и автоматични обмени съдържа записи за повече от 1 000 лица. В този смисъл един обмен изисква обработката на данни за много голям брой лица.

3.9. Допълнително задължително пенсионно осигуряване

Кодексът за социално осигуряване (КСО) определя обхвата на подлежащите на осигуряване лица в универсални и професионални пенсионни фондове. Съгласно действащото през 2021 г. законодателство, в случаите, в които лицата не упражняват правото си на избор, те подлежат на служебно разпределение между регистрираните пенсионни фондове. Осигурените лица имат възможност да променят осигуряването си от УПФ и от ППФ във фонд „Пенсии“. НАП води електронен регистър на осигурените лица по професионален и универсален пенсионен фонд, на направилите избор по чл. 4б и чл. 4в от КСО лица, както и на възобновилите участието си в УПФ лица.

През 2021 г. са обработени 269 820 заявления за участие и промяна на участието в УПФ и 21 658 заявления за участие и промяна на участието в ППФ, подадени в НАП от пенсионните дружества. Приети са 32 511 заявления за лица, направили избор по чл. 4б от КСО, 1 421 заявления за лица, направили избор по чл. 4в от КСО. Приети и обработени са 506 записи за лица, които са възобновили участието си в УПФ. Съгласно Инструкция за реда и начина за служебно разпределение на лицата, неизбрали фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване, през 2021 г. са извършени 4 служебни разпределения на общо 78 053 лица, от тях 10 213 в ППФ и 67 840 лица в УПФ.

Таблица № 36: Резултати от проведените служебни разпределения през 2021 г.

Пенсионно осигурителни дружества	Разпределени лица в ППФ /бр./	Разпределени лица в УПФ /бр./	Разпределени лица-общо /бр./
ПОК „Доверие” АД	1 480	11 268	12 748
ПОК „Съгласие” АД	1 634	7 300	8 934
ПОД "Бъдеще " АД	659	6 251	6 910
ПОК „ДСК-Родина” АД	1068	7 215	8 283
ПОД „Алианц - България” АД	1 010	9 924	10 934
„ ПОК ОББ” ЕАД	956	7 986	8 942
ПОАД „ЦКБ-Сила”	1 139	6 813	7 952
Пенсионно осигурителен институт АД	626	3 578	4 204
ПОД “Топлина”	1 641	7 505	9 146
ОБЩО	10 213	67 840	78 053

По централизираната сметка на НАП за ДЗПО през 2021 г. са постъпили приходи в размер на 1 940 143 279 лв., а преведените по сметките на пенсионните фондове и НОИ средства от осигурителни вноски са 1 949 332 686 лв. (100 % от постъпилите средства).

През 2021 г. преведените суми към ППФ и НОИ са в размер на 146 398 092 лева. Съгласно разпоредбата на чл. 157, ал. 7 от КСО, НАП превежда постъпилите за ППФ вноски за лицата, получаващи пенсия за осигурителен стаж и възраст и работещи при условията на първа и втора категория труд, във фонд “Пенсии” на ДОО. За тези лица са преведени средства в размер на 9 574 109 лева. През 2021 г. в НОИ са преведени 1 957 363 лв. за лица, направили избор по чл. 4 в от КСО. Преведените суми към УПФ и НОИ (за лица, направили избор по чл. 4б от КСО) са в размер на 1 802 934 594 лв.

Таблица № 37: Преведени суми към УПФ

Наименование на УПФ	2021 г. /лв./
УПФ "Доверие"	433 595 497
УПФ "Съгласие"	172 759 744
УПФ "ДСК - Родина"	320 177 565
ЗУПФ "Алианц - България"	352 207 730
„ УПФ ОББ ”	176 416 351
УПФ "ЦКБ - Сила"	151 791 122
УПФ "Бъдеще"	68 542 904
УПФ "Топлина"	32 830 517
УПФ "ПОИ"	26 651 175
НОИ чл. 4б от КСО	67 961 989
ОБЩО	1 802 934 594

Таблица № 38: Преведени суми към ППФ и НОИ

Наименование на ППФ	2021 г. /лв./
ППФ "Доверие"	29 452 590
ППФ "Съгласие"	20 776 734
ППФ "ДСК - Родина"	22 557 148
ЗППФ "Алианц - България"	20 537 565
" ППФ ОББ "	9 791 248
ППФ "ЦКБ - Сила"	13 806 297
ППФ "Бъдеще"	5 274 217
ППФ "Топлина"	8 972 533
ППФ "ПОИ"	3 698 288
НОИ чл. 157, ал. 7 от КСО	9 574 109
НОИ чл. 4в от КСО	1 957 363
ОБЩО	146 398 092

През 2021 г. НАП администрира сметката за чужди средства, в която са постъпили 3 441 598 лв. за лица, направили избор по чл. 4 б от КСО, за периоди преди направения избор и сума в размер на 297 378 447 лв., които са постъпили от ПОД. От сметката за чужди средства са преведени 3 376 926 лв. в ПОД за лица, които са възобновили участието си в УПФ.

В абсолютна сума през 2021 г. са генерирани и преведени към пенсионните фондове и НОИ с 253 755 689 лева повече от 2020 година. Размерът на възстановените суми към ПОД е 9 442 лв., от тях за УПФ – 6 464 лв. и за ППФ – 2 978 лв. Не е разпределена лихва към пенсионните фондовете от вложените на депозит средства през 2020 г., тъй като съгласно писмо на БНБ и т.24 от ДДС-1/28.01.2016 г. за тези депозити се прилага нулев лихвен процент.

3.10. Функциониране на система Интрастат

Национална агенция за приходите продължи усилията си за повишаване качеството на данните, декларирани от Интрастат операторите. Подобрива се оперативните дейности, оптимизираха се методите за контрол на достоверността и качеството на декларираните данни.

Продължава работата по усъвършенстване и развитие на Информационна система Интрастат в съответствие с промените в европейското законодателство, в т.ч. надграждане на системата, създаване на разнообразна справочна част и усъвършенстване на аналитичната дейност на дирекцията.

В съответствие с новите европейски регламенти е изготвен съвместно с НСИ проект за изменение на **Закона за статистика на вътрешнообщностната търговия със стоки**, както и проект за изменение на Наредбата за прилагане на система Интрастат. Наблюдава се увеличение с 5% на общия брой на задължените лица, в сравнение с 2020 г. Броят на регистрираните Интрастат оператори през 2021 г. достигна до 14 хил. лица. В областта на дейността по събиране на данни за вътрешнообщностната търговия със стоки през годината бяха приети и валидирани над 165 хил. декларации.

През 2021 г. се отчита тенденция в повишаване обема вътрешнообщностната търговия със стоки с 13% за пристигания и 26% за изпращания в сравнение с 2020 г.

Спрямо 2020 г. се отчита намаление с 15 % на проверените лица по ЗСВТС, което се дължи на повишен контрол при съпоставката и подобряване качеството на декларираните данни, както и на навременното деклариране от Интрастат операторите.

Таблица № 39: Основни показатели, свързани с прилагането на система Интрастат

Показатели за периода януари-декември 2021 година	Изменение 2021/2020	2021 г.	2020 г.	2019 г.
Интрастат оператори към края на годината (бр.)	5 %	14 506	13812	14 546
За Пристигания	4 %	7 947	7 605	7 961
За Изпращания	1 %	6 559	6 469	6 585
Подадени Интрастат декларации (хил. бр.)	3 %	165	160,5	163,4
За Пристигания	3 %	89,9	87,5	89,8
За Изпращания	2 %	74,8	73,0	73,5
Декларираните търговски сделки (млн. бр.)	8 %	11,2	10,4	8,0
За Пристигания	9 %	8,5	7,8	5,7
За Изпращания	4 %	2,7	2,6	2,3
Обеми ВОТС - пристигания + изпращания (млн. лв.)	20 %	84 673,40	70 756,0	75 414,4
За Пристигания	13 %	41 276,70	36 398,6	37 666,4
За Изпращания	26 %	43 396,70	34 357,4	37 748,0
Фирми за проверка	-21 %	85	107	154
Проверени фирми с разминавания над 1 млн.лв.(бр.)	24 %	1 569	1 268	1 236
Проверени фирми – декларирали нулеви декларации по Интрастат, а по ЗДДС декларирали стойност над 50 хил. лв. (бр.)	-15 %	347	407	401

3.11. Данъчно-осигурителна методология и практика

Основна цел на НАП е да осигурява правилното, единно и унифицирано прилагане на данъчното и осигурителното законодателство, както и на законодателството в областта на хазарта, съблюдавайки принципите за обективност, законосъобразност, добросъвестност и професионализъм.

За целите на единното прилагане както от страна на служителите на НАП, така и от страна на клиентите на администрацията, през 2021 г.:

- изготвени са 1500 становища по прилагане на данъчното, осигурителното и законодателството в областта на хазарта по възникнали казуси, в т.ч. по приложимото законодателство на държавите-членки на ЕС, както и 1491 писма за обмен на информация във връзка с Регламент (ЕО) №883/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 година за координация на системите за социална сигурност;
- извършен е анализ на административната и съдебна практика за 2020 г. по утвърдени теми на административните и съдебни актове. Целта на анализа е уеднаквяване и популяризиране на практиката;
- извършен е анализ на съдебната практика, с която са отменени през 2018 г., 2019 г. и 2020 г. наказателни постановления, издадени за нарушения на ЗДДС и на Наредба № Н-18 за регистриране и отчитане чрез фискални устройства на продажбите в търговските обекти, изискванията към софтуерите за управлението им и изисквания към лицата, които извършват продажби чрез електронен магазин (Наредба № Н-18), във връзка с искане на Върховна административна прокуратура;
- актуализирани са и са публикувани в Интранет и Интернет страниците на НАП следните наръчници: Наръчник по ДОПК; Наръчник по ДДС; Наръчник по ЗКПО; Наръчник по ЗДДФЛ; Наръчник по осигурително законодателство; Наръчник по определяне на приложимото законодателство според дял втори от Регламент (ео) №883/2004 на европейския парламент и на съвета от 29 април 2004 година за координация на системите за социална сигурност версия 2021 г.;
- изготвени са материали за информационна кампания за новите режими в ЗДДС, в сила от 01.07.2021 г. и информация за сайта на НАП относно тези режими;
- изготвени са материали за официалната интернет страница на НАП и е оказана методологична подкрепа при привеждане на програмните продукти на НАП в съответствие с измененията в данъчното и осигурителното законодателство, както и в съответствие с изискванията на законодателството в областта на хазарта;
- оказана е методологична подкрепа на служители на Агенцията от различни звена с оглед правилното осъществяване на лицензионната и контролна дейност по ЗХ в т.ч. разработването на вътрешни правила и процедури, образци на документи и др. и юридическа методологична помощ чрез осъществяване на процесуалното представителство по административни и търговски дела със специфичен предмет във връзка с правни спорове между организатори и регулатора при прилагането на ЗХ, както и съгласуване на административнонаказателни актове, издадени по реда на ЗАНН, за нарушения по ЗХ.

Изготвени са предложения за промени на законови и подзаконови нормативни актове относно данъчното, осигурителното и законодателството в областта на хазарта, изразени са становища по проекти на нормативни актове, както и са изготвени становища, позиции и отговори на въпросници в изпълнение на ангажиментите на Република България като държава членка на Европейския съюз, както следва:

- предложения за промени в ЗДДФЛ, целящи намаляване на административната тежест за гражданите и бизнеса: направено е предложение справките по чл. 73, ал. 1 и 6 от ЗДДФЛ на еднолични търговци или самоосигуряващи се лица, които са починали през данъчната година, да могат да се подават от техните наследници по закон или по завещание, както и от заветниците или от техните законни представители.

- предложения за изменение и допълнение на ЗДДС и ППЗДДС, съгласуване на проекти на ЗИД на ЗДДС и ПИД на ППЗДДС;
- предложения за изменение и допълнение на ЗХ, с които да се гарантира качеството на допуснатото до експлоатация оборудване в страната като същото и неговите компоненти бъде изпитано от одобрени лаборатории, както и да се прецизират разпоредбите касаещи хазартната игра „кено“;
- предложения за изменение и допълнение на **ЗИД на Закона за мерките и действията по време на извънредното положение**, обявено с решение на Народното събрание от 13 март 2020 г., и за преодоляване на последиците (ДВ, бр. 28 от 2020 г.), свързан с §3 от Заключителните разпоредби на посочения закон /касаещ удължаване сроковете за произнасяне от НАП по заварените преписки по ЗХ/;
- предложения за изменения в Наредба № Н-9 от 16.12.2009 г. за възстановяване на данък върху добавената стойност на данъчно задължени лица, неустановени в държавата членка по възстановяване, но установени в друга държава членка на Европейския съюз и Наредба № Н-10 от 24 август 2006 г. за възстановяване на платен данък върху добавената стойност на чуждестранни лица, които не са установени на територията на Общността и съгласуване на проектите на измененията в Наредбите;
- предложения за изменение и допълнение на Наредба №Н-18 от 13 декември 2006 г. за регистриране и отчитане чрез фискални устройства на продажбите в търговските обекти, изискванията към софтуерите за управлението им и изисквания към лицата, които извършват продажби чрез електронен магазин;
- изготвен е проект за изменение и допълнение на Наредба № Н-4 от 11 февруари 2021 г. за подлежащите на вписване обстоятелства, условията и реда за водене и поддържане на регистрите по ЗХ, както и предоставяните електронни услуги. Предложеното изменение цели да отстрани наличието на законово противоречие между разпоредбата на чл. 18, ал. 1 и ал. 2 от Наредбата и нормата на чл. 6, ал. 1, т. 5 от ЗХ;
- изготвени са два проекта на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № Н-13 за съдържанието, сроковете, начина и реда за подаване и съхранение на данни от работодателите, осигурителите за осигурените при тях лица, както и самоосигуряващите се лица с оглед привеждане на подзаконовия нормативен акт в съответствие с промените в осигурителното законодателство;
- изготвени са предложения за изменение и допълнение на 10 наредби и тарифа по прилагане на ЗХ, които през 2021 г. са влезли в сила;
- изготвени са становища, позиции и мотиви по проекти за изменение и допълнение на координационните регламенти: Регламент (ЕО) №883/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 година за координация на системите за социална сигурност и Регламент (ЕО) №987/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 16 септември 2009 година за установяване процедурата за прилагане на Регламент (ЕО) №883/2004 за координация на системите за социална сигурност;
- попълнени въпросници и са дадени отговори на запитвания, постъпили от националния служител за връзка - България на Европейския орган по труда.
- изготвени са отговори на запитвания на Европейската комисия относно правилата за данъка върху добавената стойност, приложими за ваучерите за храна и относно корекция на приспадането на данък върху добавената стойност в ситуации, свързани с унищожаването или бракуването на стоки;
- изготвени са становища по дела, образувани в Съда на Европейския съюз;
- изразено е становище по проект на План за действие за 2022 г. за изпълнение на Националната стратегия за превенция и борба с нередностите и измамите, засягащи финансовите интереси на ЕС 2021-2027 г.;
- изготвено е становище и е оказано съдействие при съгласуване на Програма за компенсиране на небитови крайни клиенти на електрическа енергия;

- съгласувани са проекти на Решения на Министерския съвет.

През 2021 г. са утвърдени:

- Процедура за възстановяване на данък върху добавената стойност по силата на Споразумение между Република България и Върховното Главно Командване на Обединените Въръжени Сили в Европа и Щаба на Върховния съюзен главнокомандващ по трансформацията за допълнение към Парижкия протокол;

- Процедура за освобождаване чрез прилагане на нулева ставка на данъка върху добавената стойност и чрез възстановяване на данък върху добавената стойност в изпълнение на Меморандума за разбирателство между правителството на Република България и Върховното Главно Командване на Обединените Въръжени Сили на НАТО в Европа и Щаба на Върховния главнокомандващ на НАТО по трансформацията относно осигуряването на поддръжка от страната домакин за провеждане на операции и учения на НАТО.

Служители на НАП взеха участие в:

- изготвянето на проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредбата за обществено осигуряване на самоосигуряващите се лица, българските граждани на работа в чужбина и морските лица и проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 5 от 29 декември 2002 г. за съдържанието и реда за изпращане на уведомлението по чл. 62, ал. 5 от КТ;

- работни групи във връзка с промените в **Закона за хората с увреждания** и **Закона за личната помощ**; в заседанията на Комисията за категоризиране на труда при пенсиониране създадена със заповед №РД-01-505/19.07.2019 г. на министъра на труда и социалната политика и в заседанията на Комисията за установяване на наличието на критериите за представителност на организациите на работниците и служителите и на работодателите. Работни срещи по ЕЕССИ, включително относно хоризонтален обмен на информация от НОИ към НАП. Беше съгласуван проект на Работна програма за сътрудничество между Министерството на труда и социалната политика на Република България и Федералното министерство на труда и социалните въпроси на Федерална република Германия за периода 2020 – 2022 г.;

- работни срещи във връзка с постъпили предложения за промяна на Наредба № Н-18 от 13 декември 2006 г. за регистриране и отчитане чрез фискални устройства на продажбите в търговските обекти, изискванията към софтуерите за управлението им и изисквания към лицата, които извършват продажби чрез електронен магазин;

- работна група във връзка с изпълнението на проект „Реализиране на ЦАИС “Единна входна точка“ за подаване на годишни финансови отчети и статистика в машинно четим формат и интеграция с НАП, НСИ, Агенция по вписвания – Търговски регистър“;

- работни срещи във връзка с доклад на ОИСР от текущата проверка на Република България във фаза 4 от мониторинга по прилагането на Конвенцията на ОИСР за борба с подкупването на чужди длъжности лица в международните търговски сделки;

- работна среща във връзка с направени предложения от Министерство на отбраната за изменение на Анекса към Споразумение между Република България и Върховното Главно Командване на Обединените Въръжени Сили в Европа и Щаба на Върховния съюзен главнокомандващ по трансформацията за допълнение към Парижкия протокол;

- работна група с цел изготвяне на проект на промени в ЗДДС, чрез който да се регламентира алтернативен ред за регистриране и отчитане на доставки/продажби в/от търговски обекти и предаване на данни до НАП по изцяло софтуерен път;

- работни срещи с Българският институт по метрология, както и с организатори на хазартни игри с цел разясняване на промените на законодателството в областта на хазарта и свързаните с него дейности;

- работни срещи на Европейските регулатори на хазарта с цел промени в националните регламенти във връзка с мерките за отговорен хазарт в т.ч. обсъждането на предложения от Европейската асоциация по хазарт и залагания проект на европейски технологичен стандарт относно маркерите за идентифициране на потенциални уязвими лица, които са изложени на риск от развитие на зависимост в областта на хазарта;
- работни срещи относно засечки осигуряване;
- работни срещи за изготвяне на правила за осъществяване на текущ и последващ контрол по отношение на определяне и удостоверяване на приложимото осигурително законодателство, включително чрез изготвяне на нарочни справки в Информационната система (ИС) на НАП;
- работна група във връзка за изготвяне на правила за осъществяване на контрол, в рамките на компетентностите на НАП, върху прилагането на следните актове: Постановление на Министерския съвет № 55/2020 г., Постановление на Министерския съвет № 151/2020 г., Решение на Министерския съвет № 429/2020 г., Постановление № 325 от 26 ноември 2020 г.;
- проект „Изграждане на национално решение за електронен обмен на социалноосигурителна информация EESSI” (EESSI2);
- тестване на нова RINA-2020 (Reference Implementation of a National Application – 2020) в приемателната среда по предварително заявени тестови сценарии;
- осъществяване на електронен обмен на информация в областта на социалната сигурност с държавите членки на ЕС, ЕИП, Конфедерация Швейцария и Обединеното кралство чрез „Reference Implementation of a National Application“ (RINA);
- заседанията на Комисията за социални отношения към Министъра на труда и социалната политика;
- работна група във връзка с промени в *Закона за Булстат* по отношение на регистрационните данни от 04.01.2022г. на самоосигуряващите се лица;
- заседания на работни групи към ЕК и Съвета на ЕС по различни теми и въпроси;
- работна група 2 „Свободно движение на хора“, изготвяне на становища по проекти на нормативни актове, изпратени за съгласуване в рамките на работната група;
- работна група 13 „Социална политика и заетост“, изготвяне на становища по проекти на нормативни актове, изпратени за съгласуване в рамките на работната група.

Изготвени са проекти на образци на декларации и справки по данъчното, осигурителното и законодателството в областта на хазарта.

Изготвени са материали за обучение на служителите на Агенцията във връзка с промените в областта на ЗДДС, ЗКПО, ЗДДФЛ и осигурителното законодателство през 2021 г., както и законодателството в областта на хазарта. Проведени са обучения по осигурителното законодателство за новопостъпилите служители на НАП. Проведено е обучение на обучаващи във връзка с промените в осигурителното законодателство, в ЗДДС, в сила от 01.07.2021г., както и за промените в ЗКПО и ЗДДФЛ в сила от 01.01.2021 г. Проведено е обучение за осъществяване на контрол по ЗХ. Проведени са четири обучения във връзка с координация на системите за социална сигурност.

Изготвени са тестове за прилагане на данъчното и осигурителното законодателство, както и законодателството в областта на хазарта във връзка с конкурси и подбори.

3.12. Административно сътрудничество с държавите-членки на ЕС

3.12.1. Резултати, свързани с административно сътрудничество и обмен на информация в областта на ДДС

Обмен на информация с приходните администрации от държавите-членки на ЕС се осъществява предимно чрез запитвания, посредством стандартни електронни формуляри и защитена мрежа за обмен на информация (CCN/CSI).

Таблица № 40: Изходящ обмен на информация

	Запитвания от общ характер	Запитвания за борба с измамите	Спонтанна информация	Молби за уведомяване/ други	Общо /брой/
2019 г.	518	670	86	44	1318
2020 г.	301	572	33	17	923
2021 г.	321	636	66	11	1034

Таблица № 41: Входящ обмен на информация

	Запитвания от общ характер	Запитвания за борба с измамите	Спонтанна информация/	Молби за уведомяване/ други	Общо /брой/
2019 г.	530	514	84	32	1160
2020 г.	415	576	87	13	1091
2021 г.	535	521	106	33	1195

Фокусът през 2021 г. продължи да бъде насочен към подобряване на качеството и ефективността на обменяната информация, организация на работата във връзка с прилагане на новите режими в областта на ДДС, разширените възможности за обмен на информация, които предоставят тези режими, както и Споразумението между ЕС и Кралство Норвегия, Конвенцията за взаимно административно сътрудничество по ДДС и Споразумението между ЕС и Обединено кралство Великобритания и Северна Ирландия, ДДС протокола към Споразумението и Анекса към ДДС Протокола.

Система VIES (за обмен на информация по ДДС при сделки в ЕС)

Чрез инструментите на административното сътрудничество се контролират разликите между декларираните ВОП и получени услуги от българските задължени лица спрямо получените чрез ИС VAT Information Exchange System (ИС VIES) данни за декларираните от европейските търговци ВОД и доставки на услуги към тях.

Ежемесечно се изпращат основни и корекционни данни към всички държави-членки на ЕС за доставки от българските търговци (ВОД, тристранни операции и услуги) и операции по режим складиране на стоки до поискване от клиента (COS), декларираните в подадените от тях VIES-декларации. Реализирани са необходимите промени в ИС VIES за осигуряване на обмен чрез отделен комуникационен канал с Великобритания по отношение на Северна Ирландия.

Администриране и развитие на система VAT Refund

Изготвени са и са предоставени на ЕК годишните статистически данни за възстановения от НАП ДДС по реда на Директива 2008/9/ЕО и Наредба Н-9/16.12.2009 г. на министъра на финансите.

Във връзка с прилагане на процедурите на специалния режим за възстановяване на ДДС, оперативното функциониране на ИС VAT Refund и използването на системата от клиентите на НАП са изготвени отговори по запитвания на задължени лица, осъществена е необходимата комуникация с техническия център на ЕК за разрешаване на възникнали проблеми или предоставяне на допълнителна информация по конкретни случаи от бизнес и техническо естество. Реализирани са оптимизации на функционирането на

отделни модули на системата и актуализации за осигуряване на съответствието ѝ с измененията в европейските функционални и технически спецификации.

Прилагане на Споразумението между НАП и Националната агенция за фискална администрация на Румъния за засилване на сътрудничеството в областта на ДДС

Обменът на информация с Румъния се осъществява по защитена комуникационна мрежа на ЕК:

- Ежедневно - обмен на информация между ГДФК и администрацията на Румъния относно преминавания през ГКПП Никопол и Свищов, както и информация от Румъния относно транзит към България на мляко и месо;
- Ежеседмично - обмен на информация относно оформените митнически режим 42 на територията на България;
- Регулярно – обмен на оперативна информация между оперативни лица за контакт от ТД и ЦУ на НАП в хода на контролни производства. За 2021 г. от НАП към Румъния са изпратени 120 бр. оперативни въпроси, получените са 31 броя.

Осъществен е и ежегодния двустранен обмен на информация за български, съответно румънски физически лица, които участват в управлението, или са собственици на румънски/български дружества. Информацията се предоставя на контролните органи и ги подпомага при анализа, определяне на рисковия профил и контрола.

Автоматичен обмен на информация по ДДС съгласно Регламент за изпълнение (ЕС) № 79/2012 г.

През 2021 г. НАП продължи да изпълнява ангажиментите си за автоматичен обмен на информация съгласно Регламент (ЕС) 79/2012 по следните 3 подкатегории:

- Подкатегория „Нови превозни средства“ (чл.3, т.2 от Регламента) - получена е информация от ДЧ за придобити общо 56 наземни превозни средства и 4 плавателни средства от установени в страната лица;
- Подкатегория „Издадени идентификационни номера за целите на ДДС на данъчно задължени лица, установени в друга държава-членка“ (чл.3, т.1а от Регламента) - получена е информация от 12 държави членки за 235 нови ДДС регистрации и 81 дерегистрации;
- Подкатегория „Възстановен ДДС на данъчно задължени лица, които не са установени в държавата-членка по възстановяване съгласно Директива 2008/9/ЕО на Съвета“ (чл.3, т.1б от Регламента).

Получените данни се използват за предприемане на последващи контролни действия.

В регламентираните срокове е осъществен и изходящия обмен на същите подкатегории информация към съответните държави членки на ЕС:

- за ВОД на 267 броя нови автомобили, извършени от български доставчици за получатели физически лица, установени в държави членки на ЕС;
- за 109 регистрации и 78 дерегистрации на данъчно задължени по ДДС лица, установени в друга държава членка;
- за възстановения ДДС на задължени лица, установени в други държави членки на ЕС, в съответствие с Директива 2008/9/ЕО и Наредба Н-9/16.12.2009 г. на министъра на финансите.

Други форми на административно сътрудничество и инициативи

За нуждите на контролната дейност и за противодействие на измамите с ДДС на територията на ЕС, НАП осъществява договорен на двустранна основа разширен обмен на информация за ВОП с Гърция, Румъния, Унгария, Латвия и Литва. Входящите данни от този обмен се интегрират регулярно в ИС VIES, което улеснява ползването им за целите на контролната дейност.

Въвеждане на “Дигиталния пакет” и резултати от специалните режими OSS/IOSS/MOSS

От 01.07.2021 г., във връзка с влизането в сила и прилагането на националното и европейското законодателство за специалните режими OSS/IOSS, поетапно беше въведена изцяло нова информационна система, модул СУП-OSS в Системата за управление на приходите, като в срок са покрити тестовете за съответствие на системата съгласно спецификациите на Европейската комисия. Новата система се въвежда в резултат за значителното разширяване на обхвата на специален режим „в Съюза” и въвеждането на нов специален режим “Внос”:

В срок са дефинирани и поетапно въведени всички електронни услуги, свързани с въвеждането на “Дигиталният пакет” в България, включващи:

- 4 нови услуги за регистрация по новите OSS/IOSS режими;
- 4 нови услуги за актуализация на регистрационни данни по новите OSS/IOSS режими, интегрирани в услугите по регистрация;
- 4 нови услуги за deregистрация по новите OSS/IOSS режими;
- 3 нови услуги за приемане на СД по новите режими;
- 2 нови актуализирани услуги за приемане на нови и коригиращи СД по старите режими MOSS за данъчни периоди 01.01.2019 г. – 30.06.2021 г.;
- 3 нови услуги, предоставящи справки за платежна информация на регистрираните по режимите лица.

Системата предоставя информация и на централния европейски регистър на ДДС номерата по специален режим “Внос” – IOSS-DR.

Приети и обработени са декларациите и всички получени плащания от българските данъчно задължени лица за 4-то тримесечие на 2020 г. и 1-во, 2-ро и 3-то тримесечие на 2021 г. Сумите по специалните режими са преведени регулярно към държавите-членки по потребление.

Към края на 2021 г. в България, като държава по идентификация, са регистрирани:

- за специален режим „в Съюза” OSS – 1 193 лица;
- за специален режим „извън Съюза” OSS – 8 лица;
- за специален режим “Внос” IOSS – 51 лица;
- представители за специален режим “Внос” IOSS – 4 лица.

Таблица № 42: Финансови резултати през 2021 във връзка с прилагане на специалните режими по ДДС за обслужване на едно гише:

	Нетни приходи за България като ДЧ по консумация - лева	Постъпили в България като ДЧ по идентификация за други ДЧ на ЕС - лева
специален режим „в Съюза” MOSS	17 760 424	11 035 426
специален режим „в Съюза” OSS	12 621 150	15 247 310
специален режим „извън Съюза” MOSS	6 193 757	2 030 707
специален режим „извън Съюза” OSS	2 535 239	681 863
специален режим „Внос” IOSS	4 461 476	90 282
ОБЩО през 2021 г.	43 572 046	29 085 588

Забележка: Данните се отнасят за 3 MOSS данъчни периода 4-то тримесечие на 2020, 1-во и 2-ро тримесечие на 2021 г. и един OSS данъчен период 3-то тримесечие на 2021 за специални режими “в Съюза” и “извън Съюза” и 5 данъчни периода – м.07, м.08, м.09, м.10 и м.11 2021 г. за специален режим “Внос”.

Функционирането на информационните системи, обезпечаващи административното сътрудничество в областта на ДДС (VIES, VAT Refund, СУП-OSS), се наблюдава ежедневно, извършвани са необходимите актуализации и тестове, вкл. във

връзка с промени във функционалните и техническите спецификации на ЕК за тези системи, като са спазени изискванията и сроковете на Комисията.

3.12.2. Резултати от административното сътрудничество в областта на събиране на публичните вземания:

Таблица № 43: Искания за взаимна помощ (брой)

Искания за взаимна помощ (брой)	Изпратени		Получени	
	2020 г.	2021 г.	2020 г.	2021 г.
Искания за информация	75	385	1 063	1 351
Искания за събиране и обезпечителни мерки	310	282	451	436
Искания за уведомяване	34	30	26	64
Искания за спонтанна информация	-	-	16	16
Общо	419	697	1 556	1 873

Изпратените изходящи искания за взаимна помощ бележат ръст от 66,35%, в сравнение с 2020 г., като значително нарастване се отчита при исканията за информация.

Продължава тенденцията на постоянно увеличаване на входящите искания, при които нарастването спрямо 2020 г. е с 20,37%. Тенденцията е валидна и при исканията на база на Конвенция за взаимно административно сътрудничество по данъчни въпроси, по която през 2021 г. постъпиха 26 бр. искания (през 2020 г. са 17 бр.).

Таблица № 44: Предявени за събиране и събрани суми във връзка с административното сътрудничество в областта на събиране на публичните вземания

Предявени за събиране от/към НАП (лв.)	2020 г.	2021 г.
от държави-членки на ЕС към НАП	200 080 195	231 591 002
от НАП към държави-членки на ЕС	7 355 651	54 513 139
Събрани от/към НАП (лв.)	2020 г.	2021 г.
от държави-членки на ЕС по изпратени от НАП изходящи искания за събиране	2 135 351	2 522 015
от НАП по изпълнявани в НАП искания за взаимна помощ	841 880	1 967 043

Спрямо 2020 г. се наблюдава увеличение на предявените за събиране суми както по входящите искания за събиране (от приходните администрации на ДЧ на ЕС към НАП), така и при изходящите искания за събиране (от НАП към приходните администрации на ДЧ на ЕС). При изходящите искания, предвид усилията за подобряване на ефективността им, увеличението е значително, въпреки спада на броя им. Аналогично на увеличението на броя искания постъпили по реда на Конвенцията за взаимно административно сътрудничество по данъчни въпроси, през 2021 г. се е увеличил и размерът на предявените суми по тях.

Размерът на събраните суми по входящи искания за събиране отчита значителен ръст - с повече от 130 %. При изходящите искания за събиране се запазва положителната тенденция за увеличаване на събираемостта за всяка следваща година, като основен принос за това имат провежданите от НАП кампании за събиране на просрочени задължения на лица, заявили ДДС-възстановяване в друга държава-членка на ЕС, съгласно Директива 2008/9 (VAT Refund). Постъпилите в бюджета на НАП суми извън кампаниите са в размер на 130 149 лв.

Предвид положителния ефект от гореописаните кампании за възстановяване на ДДС, между приходните администрации на България и Унгария през 2021 г. бе договорено разширено сътрудничество в рамките на дейността, свързана с взаимната помощ при събиране на публични вземания, осъществявана по Директива 2010/24/ЕС на Съвета.

През 2021 г. НАП инициира сключване на техническо споразумение с Норвегия като изготви и изпрати към Норвегия проект на споразумение за развитие и оптимизиране на дейността по взаимопомощ при събиране по реда на Конвенцията за взаимно административно сътрудничество по данъчни въпроси.

Във връзка с поет ангажимент за взаимодействие с Агенция „Митници“, НАП има готовност за стартиране на процеса по използване на взаимната помощ при събиране, чрез изпращане на искания от митническата администрация. Извършени са необходимите промени в ИС MARC, осигурена техническа обезпеченост на бизнес процеса и е създадена организация за провеждане на обученията на служителите от митническата администрация.

НАП изпълни ангажиментите си и представи на ЕК в срок годишната статистическа информация за 2020 г. за осъществения обмен на информация и използваните форми на административно сътрудничество в областта на ДДС и взаимната помощ при събиране на публични вземания и резултатите от тях.

Сътрудничество с държави-членки на ЕС въз основа на Закона за признаване, изпълнение и изпращане на решения за конфискация или отнемане и решения за налагане на финансови санкции (ЗПИИРКОРНФС)

В изпълнение на задълженията на НАП, вменени в ЗПИИРКОРНФС, през 2021 г. дирекция ЦЗВ обработи получената кореспонденция от румънски съдилища и бе ангажирана в процеса по изпращане на обратна връзка към наказващите органи, издали наказателните постановления. Бяха предприети действия за оптимизиране на процеса и за осъществяване на по-добра комуникация с Министерство на правосъдието във връзка с дейността по ЗПИИРКОРНФС, като бяха определени лица за контакт от страна на двете администрации за обсъждане на възникващи казуси при изпълнението на преписки.

3.13. Надзор върху хазарта и хазартните дейности

Създадена е необходимата организация, координация и дейности във връзка с надзора върху хазарта, като от 12.10.2020 г. в НАП е създадена нова дирекция „Надзор върху хазарта и хазартните дейности“ на пряко подчинение на изпълнителните директор и отдел „Методология на хазарта и хазартните дейности“ към съществуващата дирекция „Данъчно-осигурителна методология“. За обезпечаване на дейностите с необходимия човешки ресурс са проведени конкурентни подбори и подбори по мобилност за изграждане на капацитета на НАП. Първоначално дирекцията е започнала своята дейност с 9 служители, включително директор, като предвид постоянно увеличаващи се дейности, които дирекцията извършва, към края на 2021 г., броят на служителите нараства до 14.

Новосъздадената дирекция е пряко отговорна за изпълнение на функциите, свързани с управление и администриране на лицензионната дейност. Всички останали функции са разпределени за изпълнение между съществуващи дирекции в структурата на НАП.

НАП прие недовършените производства от закритата Държавна комисия по хазарта, които се довършват при досегашните изисквания в 9-месечен срок от влизането в сила на закона, освен ако този срок е по-кратък от срока, предвиден в закона за произнасяне. За обезпечаване на процеса, през 2021 г. са изготвени и утвърдени съответни процедури, като процесът ще продължи и през 2022 г., за да се обхване целия процес.

Издадени са общо 12 броя лицензи за организирането на онлайн хазартни игри. Наземният хазарт извършван в игрални зали и казина също отбелязва развитие, на база постъпили искания, през 2021 г. са издадени общо 229 бр. нови лицензи. Разгледани са общо 1107 искания за извършването на промени във вече издадени лицензи и 108 искания за продължаване на срока на действие на вече издадени лицензи.

Осъществено е процесуалното представителство по дела, по които от страна на организаторите на хазартни игри се оспорва дължимостта на таксата по чл. 30, ал.6 от ЗХ, като за периода са образувани общо 54 броя дела. Дирекция НХХД разглежда и жалби, сигнали и запитвания на физически и юридически лица, като изготвя отговори, указания и препоръки. Съвместно дирекции НХХД и ДОМ активно участват в изготвянето на предложения за законови промени и проекти на подзаконови нормативни актове в областта на хазарта, детайлно посочени в т. 3.11., целящи да подобрят работата на приходната администрация като цяло в областта на хазартната дейност.

През 2021 г. са изготвени и публикувани в официалната страница на НАП регистри по чл. 20 от ЗХ, както следва:

- Регистър на организаторите на хазартни игри
- Регистър на организаторите на дейности по производство, разпространение и сервиз и по внос, разпространение и сервиз на игрално оборудване
- Регистър на издадените лицензи, включително отказаните, прекратените, отнетите, променените лицензи за организиране на хазартни игри и за извършване на дейности по производство, разпространение и сервиз и по внос, разпространение и сервиз на игрално оборудване
- Регистър на лабораториите, които да извършват изпитвания на игрално оборудване, джакпот системи, игрален софтуер и комуникационно оборудване, предназначени за използване на територията на страната.

С цел подобряване ефективността на контрола върху онлайн хазарта от страна на ръководството на НАП е взето решение за прехвърляне към ДНХХД на отдел „Електронен одит на системи на хазартни оператори“ през 2022 г. С тази стъпка НАП цели много по-бързо и ефективно приключване на производството по искане за издаване на нови лицензи за осъществяване на онлайн хазартна дейност, която се очаква да претърпи значително развитие по отношение на хазартния бранш като цяло, както и значително да подобри надзора над този тип хазартна дейност.

4. РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБЩО ОРГАНИЗАЦИОННИ ДЕЙНОСТИ

4.1. Информационни системи и моделиране на бизнес процеси

През 2021 г. са актуализирани и утвърдени 72 работни процедури и инструкции и 183 - образци на документи, свързани с основните и спомагателни бизнес процеси на Национална агенция за приходите. Предприети са стъпки по отразяване на промени в действащите процедури, както и създаването на нови такива, във връзка с вменените на НАП дейности със ЗХ. Документирани са дейностите, които се извършват от дирекция „Надзор върху хазарта и хазартните дейности“ в НАП.

Реализирана бе автоматизираната процедура за проверка за оторизация на потребителите в СУП и ИС на НАП с централизиран достъп за ограничаване на достъпа за периода на отсъствие на служител на НАП за срок по-дълъг от 14 календарни дни.

Създадена бе организация и вътрешен ред, координацията и взаимодействието при обмен на документи и информация, свързана с дейности по заявяване за предоставяне, промяна или отнемане на право на достъп на служители на НАП до ИС на други административни органи.

В обхвата на отчетната година продължи извършването на регулярния преглед и анализ на правата за достъп до ИС на НАП и до ИС на други организации на служителите

от ТД и ЦУ на НАП, както и преглед на правата за достъп на служители на други организации до ИС на НАП.

В съответствие с изискванията на *Закона за киберсигурност* и *НМИМИС*, в сила от 26.07.2019 г., в изискуемия срок са извършени действия по планиране, организиране и изпълнение на приоритетни организационни и технически мерки по мрежова и информационна сигурност, включващи преглед и привеждане в съответствие с наредбата на политики, актуализиране на вътрешни правила (заповеди, процедури, планове), разпределяне на ролите и отговорностите на служителите в организацията, управление на достъпи, документиране и актуализиране на информацията, в т.ч. на процесите по управление на информационните активи, регламентиране на реда за обработка на сигнали и реакция при инциденти, преглед и оптимизиране на взаимодействието с трети страни – доставчици и партньори на НАП и др. Подготвени и реализирани бяха превантивни мерки (мероприятия) за повишаване на мрежовата и информационна сигурност в НАП

Периодично бе актуализирана информация за вписаните обстоятелствата за информационните ресурси на Агенцията в Регистъра на информационните ресурси, администриран от ДАЕУ.

През 2021 г. за национално ползване в реална среда от всички структури на НАП е внедрено приложение „Единен компонент за подписване“ (ЕКП), с което се осигурява унифицирано подписване на изходящи електронни документи с външен за НАП адресат, за които е допустимо обжалване по административен или съдебен ред, или за които може да е необходимо доказване на дата и валидност на подписа на издателя, в съответствие с изискванията на Регламент (ЕС) № 910/2014 на Съвета от 23 юли 2014 г. относно електронната идентификация и удостоверителните услуги при електронни трансакции на вътрешния пазар и за отмяна на Директива 1999/93/ЕО, техническите спецификации на Европейски институт за стандартизация в телекомуникациите (ETSI-European Telecommunications Standards Institute) и националното законодателство. Паралелно са извършени и технически дейности по интеграция на ЕКП със СУП, ИС „Контрол“ и ИС „Събиране“ за осигуряване на техническа възможност генерираните от тези ИС електронни документи да бъдат подписвани в PDF формат, вкл. с удостоверяване на времето на подписване (Time Stamp) и изпращани до адресата, подпечатани с електронния печат на ТД/ЦУ на НАП.

В НАП бе внедрена функционалност за ауторизация на служителите ѝ в определени информационни системи на агенцията, съобразно принципа „single sign-on“ като част от информационна система „Централизирана система за управление на достъпа“ (ЦСУД). Приложението е интегрирано изцяло с „Единния компонент за подписване“ и притежава функционалност за добавяне сертификат за КЕП на потребителите, с което се осигурява двуфакторна автентикация при достъп на служителите до вътрешни ИС на НАП, съответстващо на нормативните изисквания на Наредбата за общите изисквания към информационните системи, регистрите и електронните административни услуги (НОИИСРЕАУ) и Наредбата за минималните изисквания за мрежова и информационна сигурност (НМИМИС).

През 2021 г. продължи и работата по изпълнение на предложения и технически препоръки, отправени към НАП в резултат от извършената през 2019 г. извънредна проверка на България от Глобалния форум към ОИСР.

През 2021 г. НАП усилено работи по адаптиране на информационните системи, клиентските приложения и електронните услуги, във връзка с нормативни изменения и изисквания за промени, включително и във връзка със *Закона за мерките и действията по време на извънредното положение* във връзка с Ковид кризата и оптимизация на бизнес процесите в Агенцията. Бяха извършени дейности по инсталация на нови версии на ИС, в т. ч. бази данни, приложни сървъри, комуникационна среда, оптимизирана ИТ-

архитектура. Повишени са ефективността и бързодействието на информационните ресурси на НАП.

Успешно бяха изпълнени процесите по годишно счетоводно приключване на 2021 г. и превключване за работа през 2022 г. като системите бяха приведени в съответствие с промените в законодателството, осигурен беше обмен на данни между вътрешните системи на НАП, с електроните услуги, както и с ИС на други ведомства.

За развитието, актуализацията и технологичното усъвършенстване на информационните системи в НАП през 2021 г. бяха предприети действия по:

- анализ и развитие на функционалностите на Софтуера за управление на приходите (СУП) и технологичната среда с цел усъвършенстване на системата и преминаване към нова технологична платформа;
- развитие на портала за електронни услуги на НАП и неговите взаимовръзки с други ИС, както и на съществуващата технологичната среда, с цел надграждане на ИС на НАП и изграждане на архитектура, ориентирана към услуги.

През 2021 г. е внедрена в реална експлоатация разработената нова платформа на Портал за електронни услуги на НАП, реализирана по проект „Надграждане на основните системи на НАП за предоставяне на данни и услуги към вътрешни и външни системи“, като през периода продължи текущото развитие и надграждане на електронните услуги на НАП. В рамките на проекта беше внедрена нова технологична рамка за обмен на данни между вътрешни и външни информационни системи, базирана на сървис ориентирана архитектура (SOA). Изградени бяха сървиси и интерфейси в 15 приоритетни области за агенцията, което повиши сигурността при обменянето на информацията, структурираното и бързо предоставяне на същата.

През първата половина на 2021 г. успешно и в срок бе внедрена системата, подпомагаща изпълнението на режим за обслужване на едно гише (One Stop Shop/OSS).

Информационна система „Фискален контрол“ бе усъвършенствана като бе реализиран интерфейс с електронната услуга за предварително деклариране на данни за превози на стоки с висок фискален риск, както и разработени функционалности за обработка на получените документи и връщане на резултат към клиентите на НАП.

Усъвършенстван бе и „Регистър Административни наказателни преписки“, като са приведени в съответствие на генерираните формуляри с утвърдените бланки на документи, както и отразени препоръки и констатации на бизнес дирекциите.

През 2021 г. бе разработена нова електронна услуга със свободен достъп за генериране и предоставяне на списъци с длъжници по чл.182 от ДОПК, чието внедряване предстои през 2022 г.

През 2021 г. бяха подготвени необходимите данни и бе извършен автоматичен обмен на информация по Директива 2011/16/ЕС на Съвета от 15.02.2011 г. (DAC1), Директива 2016/881/ЕС на Съвета от 25.05.2016 г. (DAC4) и CbCR MCAA (Multilateral Competent Authority Agreement on the Exchange of CbC Reports), вкл. и обмен на информация за финансови сметки с данъчната администрация на САЩ /FATCA/. Всички програмни продукти, подкрепящи процесите по автоматичен обмен на информация по описаната директива, бяха актуализирани, съгласно изискванията на Европейската комисия.

Всички програмни продукти, използващи библиотека log4j 2 бяха коригирани да използват последната версия на предлаганата библиотека във връзка с установен световен проблем от доставчика.

През 2021 г. разработените справки върху приетите данни от софтуер за управление на продажбите в търговски обект (СУПТО) и е-магазини: „ФУДВ /надградена/ - СУПТО, е-магазини, одиторски файлове – реална среда“ и ФУДВ /надградена/ - СУПТО, е-магазини, одиторски файлове – тестова среда“ бяха въведени в експлоатация.

Продължи надграждането с нови функционалности и усъвършенстването на ИС „Събиране“. За реализация на електронния обмен на документи от ИС „Събиране“ през

междурегистровия обмен на данни RegiX към други институции са създадени съответните функционалности за зареждане и приемане на данни като са извършени и тестове. Реализирана е интеграция на ИС „Събиране“ с ИС „Връчване“, като в тази връзка са променени и функционалности за издаване на документи с повече от един адресат.

Във връзка с Ковид-19 продължи реализацията на план за работа на НАП в условията на извънредна епидемична обстановка, в т.ч. осигурен отдалечен достъп до системи на НАП от служители, работещи в режим на дистанционна работа. Цялата доставена техника в НАП – преносими компютри, беше подготвена, инсталирана и настроена за работа от разстояние, както и изградени, инсталирани и настроени над 1700 VPN-клиента.

Продължава работата по осигуряване навременна и ефективна помощ на крайните потребители на системи, услуги и устройства, както и изграждане, финализиране и въвеждане в експлоатация на среда за частична децентрализация на основните дейности, свързани с базовите функции при обслужване на мейл-клиент заявките с цел постигне по-голяма оперативност, интегралност, мониторинг и обратна връзка при обслужване на този сегмент от пощенската инфраструктура на НАП.

През 2021 г. продължи изпълнението на договор за възлагане и изпълнение на дейностите по системна интеграция, съгласно чл. 7с от ЗЕУ, включващи услуги по изграждане, поддържане, развитие и наблюдение на работоспособността на информационните и комуникационните системи, използвани от НАП, както и дейности, които осигуряват изпълнението на тези услуги. През 2021 г. са възложени 29 дейности за изпълнение, съгласно утвърден план график за 2021 г. и още 4 дейности, съгласно утвърден план график за 2020 г. Сред възложените дейности са: доставка на компютри и лаптопи, в резултат на което през 2021 г. на НАП ще бъдат осигурени и са доставени общо 4770 лаптопа, 2204 бр. компютърна конфигурация и 603 монитора, доставка и продължаване правото на ползване на лицензи и развитие и поддръжка на информационни системи, осигуряващи основните и спомагателни процеси в НАП.

През отчетния период бяха извършени следните технически дейности:

- Обновяване на мейл сървъра с цел гарантиране на доверителна и сигурна комуникация с трансевропейските партньори на НАП;
- Инсталирано и въведено в експлоатация бе активно ново мрежово оборудване в сградите на ЦУ на НАП,;
- Започна изграждане на SD WAN мрежа в НАП, както и бе извършено групиране по принадлежност в Активната директория на НАП;
- Внедрен бе нов подход за работата и инсталирането на нови версии на VPN отдалечен достъп на клиентите и начален етап на двуфакторна автентикация през VPN тунелите;
- Внедрени са нови решения за софтуерна защита на сървърите и работните станции в цялата система на НАП, както и нови сървърни софтуерни решения за посрещане на заявките към информационните системи от вътрешни и външни клиенти;
- Миграция на 22 бази от физическа сървърна среда към виртуална сървърна среда;
- Миграция на официалната интернет страница на НАП в средата на Държавна агенция „Електронно управление“.

Във връзка със сключен договор в края на 2019 г. между НАП и „Информационно обслужване“ АД в качеството му на системен интегратор, през 2021 г. бяха реализирани следните дейности:

- Новият център за данни на НАП бе изграден на инфраструктурно ниво;
- Инсталирани са получените базови хардуерни и софтуерни системи: сървъри, дискови масиви, комуникационно оборудване и др.;
- Извършено бе преаранжиране на налично оборудване в основния център за данни в НАП;

- Извършена е поетапна миграция на Microsoft базираните активи и услуги от основния към резервния център на 80%;

- Извършена е пълна физическа миграция към резервния изчислителен център на НАП на апаратното и програмно осигуряване за СУП.

Новата антивирусна платформа и новия софтуер за защита от вируси и различни видове злонамерен софтуер са инсталирани и мултиплицирани върху сървъри, работни станции на различни операционни платформи.

4.2. Управление на човешките ресурси

През 2021 г., с решение на УС на НАП №РМФ-11/ 29.10.2021 г., се утвърди Стратегия за управление на човешките ресурси в НАП 2021 – 2025 г. Документът е разработен с цел, да отговори на предизвикателствата в различната работна среда, изискваща непрекъснато справяне с промените и прилагането на различни модели и подходи на работа с хората, и за хората, и в същото време да допринесе за развитие и усъвършенстване на служителите в организацията. В унисон с тази обща линия НАП дефинира своите политики и практики във всички дейности от интегрираната система за управлението и развитието на човешките ресурси.

4.2.1. Програми за развитие на управленския капацитет в НАП

За ефективното лидерство и развитие на изисквания за многостранен набор от умения от ръководителите в направление Управленски програми за оценка и развитие /УПОР/ през 2021г.:

- Програмата за новоназначени ръководители /ПНР/се актуализира с въвеждането на модул/ тема „Мениджърът като коуч“, както и внедряването на подхода Менторство. Проведеха се обучения за 7 групи с общо 84 участия.
- В програмата за ръководители с опит /ПРО/ се проведеха обучения за 3 групи с общо 28 участия.
- В съответствие с утвърдените политики за изграждане на управленски капацитет стартира нова „Едногодишна програма за развитие на ръководителите в НАП в условия на промяна“. Основната цел на Програмата е развитие на уменията и повишаване компетентността на ръководителите от различните нива на управление в краткосрочен план, във връзка с приоритетите на организацията за годината и в условията на промяна и неотложност. В това издание на програмата са включени общо 16 участника.

За реализацията на дейностите от УПОР, НАП разчита на развития капацитет от вътрешни обучаващи екипи и НЛП практики.

Продължава развитието на процесите по наставничество и кариерно развитие на служителите в организацията, като 323 наставници са реализирали дейности по наставничество на новоназначени служители в НАП.

Общо трансформирани и ново разработени са 9 корпоративни обучения и 4 от Управленската програма за оценка и развитие от присъствена в електронна форма.

4.2.2. Съвет за социално сътрудничество

С оглед гарантиране на социалния диалог между работодател и синдикати, през 2021 г. в НАП са проведени две срещи на Съвета за социално сътрудничество към НАП на 09.02. и на 22.06.2021 г. Дискутирани са теми, свързани с трудовата заетост и възнаграждения, допълнителни възнаграждения за постигнати резултати, оценяване изпълнението на служителите, идентифициране на потребностите от повишаване квалификацията на служителите в НАП, промени в работното време, в това число работата от разстояние, условията на труд, застраховане, социално-битово обслужване,

длъжностни характеристики в системата на НАП, предвидени средства за корекция на зрението и др.

4.2.3. Осигуряване на баланс между личния и професионалния живот на служителите на НАП

Продължи усъвършенстването на режима на „работа от разстояние“, въведен със заповед на изпълнителния директор на НАП, както работното време с променливи граници или т. нар. „гъвкаво работно време“, с оглед постигане на желания баланс между личното време и работния процес.

4.2.4. Проучване нуждите на служителите на НАП и предоставяне на пакет от социални услуги

През 2021 г. се сключи договор с Център за градска мобилност – гр. София за закупуване и разпределение на карти за транспорт, необходими за изпълнение на служебните задължения на служителите в гр. София. Отделно от това, в изпълнение на нормативни изисквания, се проведеха обществени поръчки за застраховане на служителите на НАП с групова застраховка срещу злополука и застраховка „Живот“ за 2022 и 2023 г. и за „Осъществяване на дейност за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд от служба по трудова медицина и измерване факторите на работната среда“.

4.2.5. Обучение на служителите в НАП

Проведено е заседание на Националния комитет за обучение за утвърждаване на Национален план за обучение и План за национални съвещания и работни срещи за 2022 година. Изготвени са 3 четиримесечни графици за обученията по НПО и работните срещи по ПНСРС за 2021 г..

В НАП са организирани и проведени 656 обучения, самообучения и работни срещи с 35170 участници, в т.ч. 5 присъствени обучения с 36 участници; 25 работните срещи с 652 участници и 626 електронни обучения и самообучения с 34482 участници.

Таблица № 45: Проведени в НАП обучения и работни срещи 2019 – 2021 г.

Проведени обучения и работни срещи						
Групи обучения/работни срещи	2019 г.		2020 г.		2021 г.	
	брой групи	брой участници	брой групи	брой участници	брой групи	брой участници
Планови и извънпланови обучения по НПО	556	16096	244	28803	288	19226
Планови и извънпланови работни срещи по ПНСРС	63	2177	6	278	25	652
Обучения по МПО	343	7901	75	1659	171	656
Обучения по ГПО	12	41	214	2138	172	14636
ОБЩО	974	26215	539	32878	656	35170

Въвеждащото обучение на новоназначени и преназначени служители е един непрекъснат процес, който се реализира през цялата година. В различните фази на въвеждащото обучение през 2021 г. са обучени общо 83 групи с 1158 участници. Всички обучения са проведени изцяло в електронна форма в СДЕО на НАП, включително във виртуална стая и в онлайн платформа Zoom..

През 2021 г. въвеждащата програма са започнали 312 новоназначени служители, а 256 служители са приключили въвеждащото обучение в рамките на календарната година.

Таблица № 46: Проведени въвеждащи обучения и участници в тях

Тема	2019 г.		2020 г.		2021 г.	
	брой групи	брой участници	брой групи	брой участници	брой групи	брой участници
Въвеждащо обучение, в т.ч.	64	1331	63	666	83	1158
Обща част	17	372	9	153	17	312
Специализирана част	47	959	54	513	66	846
Ръст спрямо предходната година	64	1331	63	666	83	1158

4.2.6. Електронно обучение в НАП

През 2021 г. се положиха значителни усилия за повишаване качеството на електронните обучения в НАП чрез:

- Провеждане на обучение за обучаващи за разработване на е-курсове (базови и надграждащи), провеждане на обучения във ВКС и конструиране на инструменти за оценяване;
- Оказване на непрекъсната методологическа подкрепа на нещатни обучаващи при разработване и провеждане на е-обучения;
- Провеждане на работни срещи за обмен на добри практики, свързани с разработване и провеждане на е-курсове.

През 2021 г. са проведени 611 електронни обучения с преподавател и 15 задължителни е-самообучения, които са 95% от всички проведени обучения в НАП през годината. През различните форми на електронни обучения и самообучения са преминали общо 34 482 участници, посочени в таблицата:

Таблица № 47: Електронни обучения и самообучения и участници в тях

Електронни обучения и самообучения за периода 1 януари - 31 декември 2021 г.		
№	Вид обучение	Брой участвали служители
1	Е-обучения и самообучения по НПО	19226
2	Е-обучения и самообучения по МПО	14636
3	Е-обучения проведени в платформата за електронно обучение на Институт по публична администрация	640
4	Е-обучения въвеждащи проведени в СДЕО на НАП	1158
5	Извънпланови електронни обучения и самообучения	223
	Общо:	35883

През 2021 г. се разработи и утвърди от изпълнителния директор на НАП „Концепция за предварителен подбор на служители за НАП“. Концепцията е разработена съгласно Стратегията за УЧР и цел 2 „Развитие на организацията и мотивиране на служителите“ от Стратегическия план на НАП за 2021-2025 година, както и съобразно актуалната ситуация на пазара на труда. Основната цел на концепцията е да се преодолеят настоящите и бъдещи предизвикателства пред НАП, свързани с привличането и подбора на кандидати за работа. Поддържането на организационна култура и работна среда, осигуряващи професионална приемственост, обмен на добри практики, опит и знания, също са част от целите на концепцията. Изграждането на партньорства чрез активно взаимодействие с университети, бизнеса, както и с други държавни институции, несъмнено са крачка към популяризирането на НАП като работодател и създаването на възможности за приемственост.

През 2021 г. се реализираха и следните обучения във връзка с изпълнението на Административни договори с № BG05SFOP001-2.019-0004-C01 от 12.06.2020 г. и №BG05SFOP001-2.019-0003-C01 от 12.06.2020 г. за предоставяне на безвъзмездна

финансова помощ (БФП) по Оперативна програма „Добро управление“ (ОПДУ) по процедура № BG05SFOP001-2.019 за предоставяне на БФП чрез подбор „Специализирани обучения за териториалната администрация“:

- Специализирано дистанционно обучение на тема: „Електронният документ в административните производства по ДОПК/АПК. Теоретически и практически аспекти“ – общо 9 групи със 180 участници от дирекции ОДОП и ТД на НАП.
- Специализирано дистанционно обучение за служители на Национална агенция за приходите за прилагане на Национални счетоводни стандарти – общо 7 групи със 190 участници от дирекция „Контрол“ в ТД на НАП и дирекции ОДОП.

През 2021 г. продължи реализирането на вътрешен проект за подобряване на процеса по оценяване на служителите в НАП, като беше обхваната функция „Контрол“. Проведени са 3 срещи на екипа по проекта, актуализира се графика за дейностите и се разработиха количествени и качествени критерии за оценка изпълнението на служителите за целите на допълнителното възнаграждение за постигнати резултати /ДВПР/, които бяха тествани в ТД на НАП Велико Търново..

За да се отговори на новите предизвикателства и динамичните промени, НАП непрекъснато търси нови възможности и решения за изграждане и поддържане на позитивна работна среда, ангажирани и мотивирани служители, които да предлагат качествени услуги и да бъдат пример за поведение. В тази връзка бяха актуализирани етичните норми и правила и беше разработен нов Етичен кодекс на служителите в НАП.

4.3. Бюджет и финанси

Дейностите във връзка с планиране, разпределяне, изготвяне и изпълнение на бюджета, извършване на плащания, осигуряване на финансирането и счетоводната отчетност в НАП се осъществяват в съответствие с изискванията на действащото счетоводно законодателство, *Закона за публичните финанси, Сметкоплана на бюджетните организации, Ръководството за неговото прилагане, Указанията на Министерство на финансите: ДДС №20/14.12.2004 г., ДДС № 14/30.12.2013 г.* и други заповеди, вътрешни процедури и указания свързани с финансово - счетоводната дейност и при спазване на основните принципи на счетоводството.

4.3.1. Бюджет на НАП

В изпълнение на *Закона за държавния бюджет на Република България за 2021 г.* (ЗДБРБ за 2021 г.) и *Постановление на Министерски съвет №408/23.12.2020 г. за изпълнението на държавния бюджет за 2021 г. на Република България*, утвърденият със ЗДБРБ за 2021 г. бюджет на НАП е публикуван на интернет страницата на Агенцията.

Текущо през годината чрез актуализирано очаквано изпълнение, утвърденият със ЗДБРБ за 2021 г. бюджет на НАП е актуализиран, както и при допълнително искане от Министерство на финансите (МФ) в съответствие с отчетните данни, извършените промени по бюджета на НАП от МФ и преразпределение на потребностите по приоритети, неотложност и важност до края на годината.

С оглед осигуряване на допълнителни показатели по бюджета на НАП за 2021 г., в т.ч. и във връзка с реализиране на дейността на агенцията по системна интеграция, са изготвени 5 броя писма до Министъра на финансите за идентифицирани допълнителни потребности на НАП от разходи, в т.ч. и в областта на електронното управление и за използваните информационни и комуникационни технологии.

В резултат на изпратените предложения, бюджета на НАП за 2021 г. е актуализиран от МФ чрез извършване на промени по реда на *Закона за публичните финанси*, в т.ч. допълнително предоставен финансов ресурс с източник от бюджета на МФ и извършени

вътрешно компенсирани промени с източник икономии от утвърдения бюджет на НАП за 2021 г.

През 2021 г. са извършени 13 промени по бюджета на НАП по следните причини:

- Четири промени по бюджета в увеличение на трансферите и разходите по бюджета във връзка с поетите от агенцията ангажименти по изпълнението на договори по програми и мерки от Националния план за действие по заетостта в съответствие с отчетените разходи през 2021 г.;
- Една промяна по бюджета и предоставени допълнителни средства, във връзка с регламентирана промяна в реда за изплащане на разходите за обслужване от банките на операциите на бюджетните организации по събирането на приходи и други постъпления чрез картови плащания по чл. 4, ал. 1 от **Закона за ограничаване на плащанията в брой**, които считано от 01 януари 2021 г. се изплащат от бюджета на съответната бюджетна организация за сметка на централния бюджет;
- Две промени в намаление на разходите в изпълнение на *Постановление №113 на Министерския съвет от 29 март 2021 г.* и *Постановление №177 на Министерския съвет от 29 април 2021 г.* за одобряване на допълнителни разходи по бюджета на Министерство на здравеопазването (МЗ) за 2021 г. във връзка с предоставяне на средства по бюджета на МЗ за закупуване на лекарствен продукт „Ремдисивир“ за лечение на COVID-19 и увеличение на трансферите по бюджета на Национална здравноосигурителна каса за 2021 г. за осигуряване на средства за заплащане на изпълнителите на медицинска помощ за работа при неблагоприятни условия по време на обявена извънредна епидемична обстановка поради епидемично разпространение на COVID-19;
- Една промяна по бюджета в намаление на разходите във връзка с изпълнение на *Постановление №192 на Министерския съвет от 27 май 2021 г.* за одобряване на допълнителен трансфер по бюджета на Държавното обществено осигуряване за 2021 г. за еднократно изплащане на допълнителна сума към пенсиите за юни 2021 г. над ограничението по §7, ал. 2 от Преходните и заключителни разпоредби на **Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за 2021 г.**;
- Пет промени по бюджета на НАП във връзка с направени предложения до МФ, относно текущото изпълнение на бюджета и необходимост от предоставяне на допълнителни разходи свързани с осигуряване на основната дейност на НАП, като специализиран държавен орган към Министъра на финансите за установяване, обезпечаване и събиране на публични вземания, и определени със закон частни държавни вземания и необходимост от вътрешно компенсирани промени по бюджета на Агенцията.

Изготвена и е представена в МФ средносрочна бюджетна прогноза за периода 2022-2024 г. на НАП, както и проект на бюджет за 2022 г. и актуализирани бюджетни прогнози за 2023 г. и 2024 г. на НАП.

4.3.2. Финансови отчети и инвентаризация

През 2021 г. ежесечно е изготвян и предоставен в МФ консолидиран отчет за касово изпълнение на бюджета, сметките за средства от ЕС и за операциите и наличностите по сметките за чуждите средства на НАП.

Изготвени и са предоставени в МФ консолидирани тримесечни финансови отчети към края на всяко тримесечие през годината по форма и съдържание съгласно указания на МФ.

Във връзка с обявената извънредна епидемична обстановка и допълнителни указания на МФ за прилагане на мерки за превенция и защита здравето на служителите и клиентите на НАП от разпространението на вируса COVID-19, и през 2021 г. ежесечно са предоставяни отчети за извършените разходи във връзка с мерките за

предотвратяване на разпространението на вируса и лечението му, защита на служителите и клиентите на НАП, мерки за подкрепа на бизнеса и социални мерки.

Изготвен е отчет за изпълнението на програмния бюджет на НАП за 2020 г. и към полугодieto на 2021 г.

Изготвени са четири отчета по политики и програми на НАП за 2020 г. и за първо, второ и трето тримесечие на 2021 г.

Във връзка с одит от Сметната палата на годишния финансов отчет на МФ за 2020 г. и текущ одит към 30.09.2021 г., от НАП е предоставена изискваната информация на екипа на Сметна палата, а именно аналитични справки от система SAP, попълнени са макети, въпросници и др. информация. Годишният финансов отчет на МФ за 2020 г. и отчета към 30.09.2021 г. е заверен без забележки.

През 2021 г. е създадена необходимата организация и са извършени годишни инвентаризации и преоценка на материалните запаси, съгласно утвърден график на Министъра на финансите, както и инвентаризации на вземанията, задълженията и паричните средства.

4.3.3. Други дейности по прилагане на законодателството

Съгласно разпоредбите на РМС №592/21.08.2018 г. са изготвяни и изпращани в регламентирания срок запитвания и уведомления до Агенция „Митници“ и НАП, относно наличие на публични задължения с контрагенти по сключени договори/др. документи за поемане на задължения.

Във връзка с указания на МФ и с оглед подобряване на финансовата дисциплина, управлението на бюджетните средства и ефективността на функция „Бюджет и финанси“ през 2021 г. са утвърдени нови версии на 10 бр. фишове към „Наръчник на счетоводните записвания в НАП“.

На база писмо от НАП до МФ е разрешено удължаване срока на открита банкова сметка тип „акредитив“ на НАП във връзка с обслужване на дейностите по системна интеграция, както и е закрыта друга сметка тип „акредитив“, по която е приключило изпълнението на дейностите съгласно договора.

4.4. Обществени поръчки, правно обслужване, достъп до обществена информация

4.4.1. Правно съдействие във връзка с възлагането на обществени поръчки

Обезпечен е процесът по планиране на обществените поръчки в НАП. Утвърдена е нова версия на "Вътрешни правила за управление на процеса по възлагане на обществени поръчки в НАП" - Версия 5 (Утвърдени със Заповед № ЗЦУ-3196/28.10.2021 г. на изпълнителния директор на НАП). Правилата са въведени на основание чл. 244 от ЗОП и определят реда за управление на процесите заложен в чл.140 от ППЗОП. Със Заповед №ЗЦУ – 3554/17.12.2021г. на изпълнителния директор на НАП са утвърдени Правила за превенция на корупционни практики и нарушения при възлагането на обществени поръчки в системата на НАП – Версия 2, както и Анкета за активна обратна връзка с лицата, проявили интерес към организирани от НАП обществени поръчки, участници в процедури/поръчки или изпълнители по договори за обществени поръчки. Утвърдени са списъци за възлагането на обществени поръчки за доставка на стоки и предоставяне на услуги за 2022 г. – централизиран, децентрализиран и за строителство.

Реализираният обем на проведените процедури, възложените поръчки и сключените договори през 2021 г. от всички структури на НАП е, както следва:

Таблица № 48: Обществени поръчки, 2021 г.

Проведени процедури за възлагане на ОП и сключени договори			
Видове процедури	Статут	Брой	Общ брой

ПРОЦЕДУРИ НА СТОЙНОСТ ПО ЧЛ. 20, АЛ. 1 И АЛ. 2 ОТ ЗОП, ВКЛЮЧИТЕЛНО ПРОЦЕДУРИ ПО ЧЛ.82 ОТ ЗОП (вътрешен конкурентен избор)	Открити	62	82
	прекратени	12	
	приключени с договор	34	
	неприключени процедури	14	
ДОГОВАРЯНИЯ	Открити	20	
	прекратени	2	
	приключени с договор	16	
	неприключени процедури	3	
Поръчки без процедура по реда на ЗОП			
Ред за възлагане	Брой	Общ брой	
Събиране на оферти с обява по чл. 20, ал. 3 от ЗОП	20	230	
Директно възлагане по чл. 20, ал. 4 от ЗОП	210		
Сключени договори			
Основание за сключване	Брой	Общ брой	
По реда на ЗОП	254	382	
По ЗДС и ЗЗД	60		
Други/за които правната инициатива не е на дирекция „Правна“/отдел „Правен“	68		
Запазени и зелени обществени поръчки			
	Брой	Общ брой	
„Зелени“ поръчки	5	10	
„Запазени“ поръчки чл.12 от ЗОП	5		

4.4.2. Правно съдействие, свързано с управляването от НАП имущество

Обезпечен е процесът по управление на собствеността на НАП чрез сключване на договори за предоставяне за управление на недвижими имоти, договори за наем, споразумения за разпределение на разходи, изготвяне на становища, доклади, искиви молби, жалби, заповеди и други.

Количествени показатели:

- Предоставени имоти	11
- Действия по повод обезпечаване дейността на ГДФК	12
- Отнети имоти	7
- Действия по управление на договори за наем	7
- Управление на имоти	60
- Предоставяне на вещи (заповеди)	/14
- Сключени договори и споразумения по управление на собствеността	11
- Вписвания в имотен регистър	96
- Становища, жалби, искиви молби, доклади	16

4.4.3. Общо правно обслужване, извън нормативната уредба на обществените поръчки и държавната собственост

През 2021 г. в НАП са разгледани 111 заявления/искания по *Закона за достъп до обществена информация*, като са издадени надлежни актове по тях. Създадена е рубрика „Прозрачно управление“ на интернет страницата на НАП, където се публикуват издадените актове по ЗДОИ, с които се предоставя информация.

С цел подобряване на взаимодействието с външни партньори (органи и институции) и с оглед създаване на условия за по-ефективно и ефикасно изпълнение на функциите на агенцията, през 2021 г. са подписани общо 10 акта, както следва:

Подписани са анекси към договори за банково обслужване в офисите на НАП - 5 бр.; анекс към договор за възлагане на функции на „Български пощи“ ЕАД; Споразумение за сътрудничество с НСИ и Споразумение за сътрудничество с МВР - 2 бр.; Инструкция за взаимодействие с МИ, АМ, БИМ и др. институции за сътрудничество при приложението на *Закона за административното регулиране на икономическите дейности, свързани с нефт и продукти от нефтен произход* (ЗАРИДСНПНП) и Инструкция за взаимодействие с дирекция „Финансово разузнаване“ на Държавна агенция „Национална сигурност“ - 2 бр.; подписан е нов усъвършенстван договор с Пенсионноосигурително дружество (ПОД), регламентиращ обмена на информация и превеждане на получените от НАП осигурителни вноски и лихви върху тях, за ДЗПО в ППФ и УПФ.

4.5. Стратегическо планиране и управление на промяната

Разработен е нов Стратегически план на НАП за периода 2021-2025 г. с широко участие на всички основни структури на НАП, като планът е утвърден от Управителния съвет на НАП с РМФ № 4/09.02.2021 г. Паралелно са предприети действия за идентифициране и оценка на рисковете спрямо новия стратегически план, в т.ч. определяне на контролни мерки.

Съставен е годишният отчет за дейността на НАП за 2020 г., който е одобрен от Управителния съвет на НАП. Регулярно през годината е предоставяна планова и отчетна информация от компетентността на НАП относно ангажименти на НАП във връзка с национални програми, стратегии и планове, в т.ч. Програмата за управление на правителството на Република България 2017-2021 г., програма „Администриране на приходи“ от програмния бюджет на МФ, Национална програма за реформи, Конвергентна програма, инициатива „Партньорство за открито управление“ и др. Организирано е попълването на Интегрираната информационна система на държавната администрация във връзка с годишния доклад за състоянието на администрацията за 2020 година.

През септември 2020 г., НАП, със собствени усилия организира и извърши функционален анализ. Анализът обхващаше периода от 1 юли 2020 до 30 юни 2021 г. и бе изготвен по искане на Министерство на финансите. Основната цел бе да се направи оценка на функциите, организацията на работа, натовареността на служителите, нормативните изисквания към НАП, към изпълнителния директор на НАП и обезпечеността на възложените правомощия и дейности с функции на административните звена, които се определят в над 500 национални нормативни акта, първични и вторични актове на Европейския съюз, както и международни и двустранни актове. Доклад за резултатите от извършения функционален анализ беше предоставен от изпълнителния директор на НАП на министъра на финансите.

Текущо тримесечно ЦУ на НАП и ТД на НАП извършват наблюдение и анализ за изпълнението на оперативния годишен план за 2021 г. по структури. Продължава

прилагането на въведения през годините процес по управление на корпоративните рискове в НАП, в т.ч. документиране чрез риск-регистри на всяка дирекция (ТД и ЦУ) като част от процеса по оперативно планиране.

Съставени и утвърдени са годишни приоритети на НАП за 2022 г. и оперативните годишни планове на ЦУ на НАП, дирекции ОДОП и ТД на НАП за 2022 г.

4.6. Анализи и прогнози

Дирекция „Анализи и прогнози“ организира и координира процеса по съставяне, обобщаване, контрол на качеството и предоставяне на управленска и статистическа информация, свързана с дейността на НАП.

Пандемията, причинена от Ковид-19, постави редица предизвикателства, основно свързани с необходимостта от нова и навременна информация за състоянието и процесите в икономиката. Въпреки несигурната обстановка, качествените данни и експертната гарантираха висока точност на прогнозите за изпълнението на приходната част на бюджета.

4.6.1. Изготвени анализи:

- Анализи за изпълнението на приходите през 2020 г. и по тримесечия на 2021 година.;
- Оценка и анализ на очаквания фискален ефект от промяна на данъчно-осигурителното законодателство за 2021/2020 г. и 2022/2021 година и оценка на административната тежест;
- Изчисляване на националната ДДС база на България за 2020 г. за целите на собствените ресурси на ЕС (вноските на страната в бюджета на ЕС).

4.6.2. Изготвяне и представяне на външни институции отчети, прогнози и др.:

- Отчети за събраните приходи от НАП на МФ, НОИ и НЗОК;
- Ежедневно е представяна на МФ оперативна информация за приходите и очаквано изпълнение за годината;
- Съгласно бюджетната процедура са изготвени очаквано изпълнение за 2021 г. и прогнози за приходите от данъци и задължителни осигурителни вноски за периода 2022-2024 година - изпратени съответно на МФ, НОИ и НЗОК;
- Предоставяне на НСИ на месечни и тримесечни данни за нотификационните таблици за приходите през 2020 и по тримесечия на 2021 година;
- Ежеседмично предоставяне на информация за цените на горивата на Министерство на енергетиката;
- Предоставяне на данни във връзка със споразуменията за обмен на данни между НАП и Сметна палата, Инспектора към Висшия съдебен съвет, БНБ и ДФЗ;
- Участие в международното проучване на приходните администрации ISORA, организирано от Международния валутен фонд и Организацията за икономическо сътрудничество и развитие;
- Попълване на информация към Доклада за състоянието на администрацията за 2020 г. в Интегрираната информационна система на държавната администрация (ИИСДА);
- Изготвяне и предоставяне на информация по служебен път за юридически лица с подадени проектни предложения по процедура за предоставяне на ДБФП № BG16RFOP002-2.089 Подкрепа за малки предприятия с оборот над 500 000 лв за предоставяне на икономическите последици от пандемията COVID 19 по ОПИК 2014 – 2020 на Министерство на икономиката;
- Изготвяне и предоставяне на информация по служебен път за юридическите лица с подадени проектни предложения по 12-та конкурсна сесия на Националния иновационен фонд по схема Подпомагане на научноизследователската и развойна дейност на предприятията и организациите за научни изследвания и

разпространение на знания на Изпълнителна агенция за насърчаване на малките и средните предприятия;

- Изготвяне и предоставяне на информация за наличие/липса на задължения към държавата и общините на кандидати по схема BG-176789478-2021-05 – Подкрепа на предприятия, упражняващи дейност в един от следните кодове по Класификацията на икономическите дейности (КИД 2008) на Националния статистически институт 55, 56, 79, 82.3, 86, 90, 93, 96.04 на Министерство на труда и социалната политика;
- Изготвяне и подготовка на информация, във връзка с изпращане на искане за междинно плащане по проект „Подкрепа чрез оборотен капитал за МСП, засегнати от временните противоепидемични мерки чрез прилагане на схема за подпомагане от Национална агенция за приходите (НАП)“ по Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“;
- Попълване на данни към доклад за 2020 г. за участие на НАП в програмата за помощи ОПИК по Препоръка ЕССР/2020/8 за министерство на Икономиката.

4.6.3. Управленска информационна система:

- Ежедневно наблюдение на процесите по зареждане на информацията от 17 различни източника, действия по отстраняване на проблеми и грешки от зареждания;
- Отстраняване на бъгове в справки, данни и достъпи и сървъри;
- Поддържане на обекти в 6 схеми с данни от сървърите на DWH;
- Анализ, засичане и докладване за проблеми в данните на източниците на информация в УИС - оперативните системи в НАП;
- Включване на нови източници на информация в УИС - анализ, достъп, създаване на нови обекти, план за зареждане) по искане от работна група по хазарта, дирекция „Контрол“, Дирекция „Обслужване“, дирекция „Събиране“; дирекция ИЦ и ГДФК;
- Развитие на УИС с 16 внедрени нови справки за крайните потребители по искане от дирекция АП, дирекция „Контрол“, дирекция „Обслужване“;
- Развитие на УИС с 5 нови справки за крайните потребители на тестова фаза от различни дирекции в ЦУ на НАП;
- Подпомагане на дейностите на функции „Събиране“, „Контрол“, „Обслужване“, ГДФК и ИЦ на НАП чрез предоставяне на допълнителна информация от УИС.

4.6.4. Други дейности:

- Актуализиран е списъкът и макетите от справки за представяне от ТД и е осигурена статистическа информация, в т.ч. отчети за касовото изпълнение и различни годишни и текущи регулярни справки за 2020 г. и през 2021 г.;
- Поддържа се ежемесечна статистика на количествата и цените на реализирани горива през бензиностанциите с ЕСФП;
- Актуализиран е моделът за натовареност по функции, офиси и ТД;
- Извършени са селекция и отчитане на резултатите на национални кампании на функции „Събиране“, „Контрол“, „Обслужване“, ГДФК и ИЦ на НАП;
- Участие в проект по процедура № BG16RFOP002-2.094 „Подкрепа чрез оборотен капитал за МСП, засегнати от временните противоепидемични мерки чрез прилагане на схема за подпомагане от Национална агенция за приходите (НАП)“ на Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ по три фази чрез:
 - Участие в разработване на условия за кандидатстване по трите фази на програмата поотделно;

- Разработване на методологии за автоматизирани проверки за допустимост на кандидатите като приложение към документацията по трите фази на програмата поотделно;
- Разработване на над 40 автоматични проверки, ползващи данни от над 10 различни информационни източника по трите фази поотделно;
- Организация и изготвяне на заповеди за изплащане на помощи;
- Разработване на автоматизирано разпределение на заявленията за оценка при оценител;
- Разпределение и контрол на оценяването от оценители;
- Организация, контрол и отчет върху плащането на заповедите;
- Статистика на дейността за вътрешни нужди и при поискване от външни институции;
- Подготовка и разработване на автоматизирана селекция и разпределение на заявления за последваща оценка по определени критерии;
- Изготвяне на техническа спецификация към системния интегратор като подготовка за внедряване на система за управление на данните в НАП.

4.7. Координация на проекти и международни дейности

4.7.1. Изпълнение на проектите в НАП през 2021 г.

4.7.1.1. Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“:

Проект “Подкрепа чрез оборотен капитал за МСП, засегнати от временните противоепидемични мерки чрез прилагане на схема за подпомагане от Национална агенция за приходите (НАП)”

- Сключен е административен договор за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG16RFOP002-2.094-0006-C01/19.01.2021 г. между НАП и Управляващия орган на Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ (УО на ОПИК). Стойност на договора – 156 млн. лв., срок за изпълнение -12 месеца;
- Към административния договор са сключени Допълнително споразумение № 1/14.06.2021 г. за увеличаване на общата стойност на проекта на 176 млн. лв. и Допълнително споразумение № 2/22.11.2021 г. за намаляване на общата стойност на проекта на 141 млн. лв.;
- Изготвени са пакети документи за кандидатстване за предоставяне на подкрепа МСП (малки и средни предприятия), засегнати от временните противоепидемични мерки, за процедури № BG16RFOP002-2.095, № BG16RFOP002-2.097 и № BG16RFOP002-2.101;
- Общо подадени от МСП основни заявления за подкрепа по трите процедури – 15 919 бр. от които одобрени от НАП са 14 128 бр. (предоставени от НАП на МСП са общо 131 643 428 лв. по трите процедури);
- Изготвени и утвърдени от НАП са критерии и методология за подбор на МСП за извършване на последващи проверки по две от процедурите. Стартирано е извършването на последващите проверки;
- На 29.11.2021 г. е изпратено до УО на ОПИК искане за междинно плащане по проекта на стойност 78 484 413,87 лв., което е в процес на верификация.

4.7.1.2. Оперативна програма „Добро управление“:

Проект „Надграждане на основните системи на НАП за предоставяне на данни и услуги към вътрешни и външни системи“

- Разработеният по проекта нов портал за електронни услуги на НАП е внедрен в експлоатация със Заповед № 3-ЦУ-2566/23.07.2021 г. на изпълнителния директор на НАП.;

- Изпратеното от НАП на 04.08.2021 г. искане за окончателно плащане по проекта е верифицирано от Управляващия орган на Оперативна програма „Добро управление“ на 16.08.2021 г., с което проектът е успешно приключен.

Проект „Повишаване на професионалната компетентност на служителите от териториалните структури на НАП, чрез провеждане на специализирано обучение за прилагане на национални счетоводни стандарти“: Изпълнението на проекта приключи. Постигнати са следните основни резултати:

- Успешно е проведено специализирано дистанционно обучение в електронна среда;
- Обучени са 190 бр. служители на НАП с получаване на сертификати за преминало обучение.

Проект „Електронният документ в административните производства по ДОПК/АПК. Теоретически и практически аспекти“:

Изпълнението на дейността на проекта приключи в срок и са постигнати са следните резултати:

- Успешно е проведено специализирано дистанционно обучение в електронна среда на тема: „Електронният документ в административните производства по ДОПК/АПК. Теоретически и практически аспекти“;
- Обучени са 180 бр. служители на НАП, с получаване на сертификати за преминало обучение.

Проект „Изграждане на национално решение за електронен обмен на социалноосигурителна информация EESSI“:

- Сключено е Споразумение за партньорство за изпълнение на проект „Изграждане на национално решение за електронен обмен на социалноосигурителна информация EESSI“ между Националния осигурителен институт и Национална агенция за приходите.
- Сключен е административен договор между НОИ, в качеството му на водеща институция по проекта и управляващия орган на Оперативна програма „Добро управление“ за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ.

4.7.1.3. Програма „Еркул“ III на Европейска служба за борба с измамите (OLAF), ЕК

Проект „Подпомагане на борбата с данъчни измами и сивата икономика в Република България чрез подобряване на техническата обезпеченост на НАП за извършване на компютърни разследвания“: Проектът приключи успешно, в установения срок - 01.02.2021 г. Одобрен е предоставеният на ЕК Окончателен технически доклад по проекта (ведно с Финансов отчет). Заявените средства са верифицирани в пълен размер.

Проект „Усъвършенстване на механизма за прилагане на фискален контрол, с цел постигане на висока степен на защитата на финансовите интереси на Р България и ЕС“: Проектът е в процес на изпълнение.

- Във връзка с изпълнението на дейност 1 „Надграждане на информационна система „Фискален контрол“ с нови ИТ инструменти и модули в подкрепа на оперативните проверки и анализа на риска“ на 21.07.2021 г. между НАП и „Информационно обслужване“ АД е подписан договор № 89, въз основа на който ИО АД следва да възложи изпълнението на дейността на трето лице. В тази връзка на 15.09.2021 г. от страна на ИО АД е публикувано обявление за възлагане на обществена поръчка. Поради липсата на подадени оферти процедурата е прекратена. Обсъдени и предприети са последващи действия за изпълнението на дейност 1.

- Във връзка с изпълнението на дейност 2, поддейност 2.1 „Закупуване на 250 бр. GPS пломби за многократна употреба“, на 19.08.2021 г. е обявена процедура за възлагане на обществена поръчка. Получени са 2 бр. оферти. На 23.11.2021 г. е публикувано решение № Р-ЦУ-130 за избор на изпълнител. Предстои подписване на договор.
- На 07.06.2021 г. е подписано Изменение № 1 към грантовото споразумение с OLAF за удължаване на срока за изпълнение на проекта с 10 месеца, до 30.04.2023 г.

4.7.1.4. Инструмент за техническа подкрепа към ЕК: От подадените през 2020 г. 5 искания за подкрепа /проектни предложения/ по програмата, са одобрени 4, както следва:

- **„Повишаване на мрежовата и информационна сигурност в НАП“:**
 - Изготвена е Концепция за изпълнение на проекта (План за изпълнение);
 - В периода 3-4 юни 2021 г. е проведен тристранен онлайн семинар с експерти от данъчните администрации на Финландия и Швеция, с цел споделяне на опит и добри практики в областта на мрежовата и информационна сигурност;
 - Сключен е договор № REFORM/SC2021/029 между ГД „Подкрепа на структурни реформи“ (ЕК) и „Прайсуотърхаус Купърс Одит“ ООД, за предоставяне на консултантски услуги за изпълнението на проекта.
- **„Разработване и внедряване на методология за оценка на корупционния риск в Националната агенция за приходите на Република България“ :**
 - Изготвена е Концепция за изпълнение на проекта (План за изпълнение);
 - Изготвено е задание за избор на изпълнител;
 - Сключен е договор № REFORM/SC2021/112 за изпълнение на проекта между ГД „Подкрепа на структурни реформи“ (ЕК) и ICF S.A за предоставяне на консултантски услуги за изпълнението на проекта.
- **„Подобряване на управлението на спазването чрез внедряване в Национална агенция за приходите на България на модели за опознаване на външния контекст и повлияване на поведението на данъкоплатците“:**
 - Изготвена е Концепция за изпълнение на проекта (План за действие);
 - Сключен е договор No. REFORM/SC2021/045031 между ГД „Подкрепа на структурни реформи“ (ЕК) и „Ърнст и Янг Консултинг“ ООД, за предоставяне на консултантски услуги за изпълнението на проекта.
- **„Разработване и внедряване на модел за „Хоризонтален мониторинг“ в Българската приходна администрация“:**
 - Изготвена е Концепция за изпълнение на проекта (План за действие);
 - В периода 30.06.21 г. - 02.07.2021 г. е проведен тристранен семинар за проучване на чужд опит и добри практики в сферата на прилагане на хоризонталния мониторинг;
 - Сключен е договор No REFORM/SC2021/031 между ГД „Подкрепа на структурни реформи“ (ЕК) и КПМГ Адвайзъри ЕООД, за предоставяне на консултантски услуги за изпълнението на проекта.
- **Подадено и одобрено е искане за подкрепа /проектно предложение/ по открита процедура за 2021 г. с наименование „Подобряване на спазването на данъчното законодателство чрез внедряване на стандартен одитен файл в България“ (Enhance tax compliance by implementation of Standard Audit File in Bulgaria). Изпълнението на проекта се очаква да стартира в началото на 2022 г.**

4.7.1.5. Програма за подкрепа на структурните реформи

Успешно изпълнен е проект „Укрепване на административния капацитет на НАП при мониторинга и контрола на електронната търговия (етап 2)“.

4.7.1.6. Оперативна програма „Региони в растеж“ (ОПРР)

Проект „Обновяване и внедряване на мерки за енергийна ефективност в сградата на ТД на НАП-Бургас“: На 02.10.2020 г. между Община Бургас и Управляващ орган на ОПРР е сключен Административен договор № BG16RFOP001-1.004-0013-CO1 за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ. Проектът цели повишаване на енергийната ефективност в сградата на ТД на НАП в гр. Бургас. Планираните дейности включват въвеждане на енергоспестяващи мерки по сградни ограждащи елементи и инсталации и осигуряване на достъпна среда за хора в неравностойно положение. През 2021г. по проекта са извършени строително монтажни дейности, които продължават към момента. Сроктът за изпълнение на проекта е до 02.10.2022 г.

4.7.1.7. Техническа помощ на Вътрешноевропейската организация на данъчните администрации /ЮТА/, Пилотен проект за програма за управление на данни (data governance): В рамките на годината е приключила първа фаза от изпълнението на проекта (Проучване на чужд опит и добри практики), с подаване на доклад, в установения от страна на ЮТА срок – 31.03.2021 г.

4.7.1.8. Двустранна програма за сътрудничество между МФ на България и МФ на Нидерландия

През 2021 г. беше осигурена техническа подкрепа, под формата на проведени работни срещи, уебинари, обмяна на опит и добри практики, по следните 4 компонента:

- Предложение за предоставяне на техническа помощ по Меморандум за разбирателство за техническо сътрудничество между МФ на България и МФ на Нидерландия при извършване на компютърни разследвания /IT-Forensic/, на дирекция „Контрол“ (компонент 5 от програмата за 2021 г.);
- Предложение за предоставяне на техническа помощ по Меморандум за разбирателство за техническо сътрудничество между МФ на България и МФ на Нидерландия, във връзка с иницирирането и организирането на контролни производства в сферата на международния обмен на информация, свързан с използването на нови методи и инструменти, на дирекция „Контрол“ (компонент 6 от програмата за 2021 г.);
- Предложение за предоставяне на техническа помощ по Меморандум за разбирателство за техническо сътрудничество между МФ на България и МФ на Нидерландия, във връзка с иницирирането и организирането на контролни производства в сферата на трансферното ценообразуване, на дирекции СИДДО и „Контрол“ (компонент 7 от програмата за 2021 г.);
- Предложение за предоставяне на техническа помощ по Меморандум за разбирателство за техническо сътрудничество между МФ на България и МФ на Нидерландия при разработване и внедряване на модел на работа от разстояние и организация на офис пространство в структурите на НАП, на дирекция УЧР съвместно с КПМД (компонент 8 от програмата за 2021 г.).

4.7.2. Международни дейности в НАП

Участие и представяне опита на НАП в международни форуми

Независимо от ограниченията, представители на НАП участваха активно в редица международни мероприятия – общо 210 международни мероприятия (3 присъствени и 207 онлайн), вкл. по линия на ЕК, Съвет на ЕС, ЮТА, ОИСР, Центъра за финансово развитие и програма „Фискалис“.

Съгласуване на законопроекти, изготвяне на отговори на запитвания и въпросници от чуждестранни лица и институции

НАП взе участие в изготвянето на общо 35 документа в рамките на координационния механизъм по въпросите на ЕС в РГ № 10 „Данъчна политика“. Наши представители участваха в 14 заседания на работни органи към Съвета на ЕС и 39 работни формата към ЕК.

През 2021 г. в НАП бяха обработени 76 запитвания, с цел проучване на добри практики и законодателна база в областта на данъчното облагане, получени и изпратени по линия на ЙОТА, програма „Фискалис“ на ЕК, Постоянно представителство на България в ЕС и мрежата „СОЛВИТ“. Входящите запитвания са 71, а изходящите 5.

Актуализирана е информацията относно данъчните системи на държавите-членки на ЕС (съдържа основни данни за държавата, данъците, осигурителните вноски и др.), която е публикувана на вътрешната и външната страница на Агенцията. Добавена е информация за срока на валидност на ЕЗОК (Европейска здравноосигурителна карта) и сроковете за извършване на ревизия по ДДС.

Участие в програма „Фискалис“ на ЕС

На 17 декември 2021 г. НАП се присъедини към подписаното първо споразумение за отпускане на безвъзмездни средства (грант) по програма „Фискалис“ за общи дейности по сътрудничество за периода 01 декември 2021 г. – 31 декември 2023 г. На 20 май 2021 г. Европейският парламент и Съвета на ЕС приеха регламент (ЕС) 2021/847 за създаване на програма „Фискалис“. Общите цели на програмата са да предоставя подкрепа за данъчните органи и данъчното облагане с цел подобряване на функционирането на вътрешния пазар, повишаване на конкурентоспособността, лоялна конкуренция, защита на финансовите и икономическите интереси на Съюза и неговите държави членки. Основните видове действия по програмата са: срещи и подобни ad hoc мероприятия, проекти, действия за изграждане на ИТ капацитет и капацитет на човешките ресурси. Беше приета и първата многогодишна работна програма за периода 2021-2023 г. Приоритетните области включват борбата с данъчните измами, управлението на риска, анализа на данни, административно сътрудничество между държавите членки, добре функциониращи данъчни системи и администрации, последователно прилагане на правото на ЕС и др.

Принос на НАП в работата на Вътрешно-европейската организация на данъчните администрации (ЮТА)

Във връзка с изготвянето на новата стратегия на ЮТА за периода 2023-2027, представители на НАП, бяха избрани за членове на двете основни работни групи: 1) Стратегическата работна група и 2) Работна група за техническите дейности.

В брой бр. 41 на списание „Данъчна трибуна“ беше публикувана статия на НАП на тема „Софтуерната фискализация в България“ .

4.8. Вътрешни и външни комуникации

Приоритет за НАП е предоставянето на навременна информация и подкрепа на клиентите при изпълнение на задълженията им, както и при ползване на електронните услуги. Ключов фактор е и поддържането на активен диалог с бизнеса, включително обсъждане на предложения за законодателни промени и съществуващи казуси в данъчната и осигурителната практика, търсенето на възможности за подобряване на услугите, които НАП предоставя на гражданите и фирмите. През 2021 г. значителна част от усилията бяха насочени към популяризиране на обновените сайт на НАП и Портал за е-услуги.

НАП активно използва медиите като един от най-важните медиатори в отношенията с бизнеса и гражданите. През 2021 г. са изпратени 106 прессъобщения, с които се напомня за важни срокове, съобщава се за въвеждането на нови е-услуги, за промени в законодателството, за различни контролни действия от страна на НАП, както и за надграждане на новата интернет страница. Проведени са 6 онлайн пресконференции през платформата Zoom.

От ноември 2021 г. НАП има Фейсбук страница, като до януари 2022 г. тя е с над 3200 последователи. Ежедневно в страницата се публикуват важни за потребителите теми и постове.

НАП участва активно в различни инициативи – с Европейския орган по труда, свързани с разясняване на правата и задълженията сезонните работници и техните работодатели; в инициативата "Световна седмица на парите"; по програма "Фискалис" за популяризиране на портала за цифрови обучения на ЕС TAXEDU; в събитието „Дни на кариерата в икономическите сектори (УНСС)“; по проект на Национална стратегия за финансова грамотност.

В края на 2021 г. бе осъществена активната комуникация с бизнеса и счетоводителите по повод еднократните по-големи данъчни облекчения за деца и за деца с увреждания. Проведена е информационна кампания във връзка със старта на трета фаза по програма „Подкрепа чрез оборотен капитал за МСП, засегнати от временните противоепидемични мерки“. Реализирани са и две комуникационни кампании – „Вземи си касовата бележка“ и „Облагане на продажбите от онлайн търговия“.

През 2021 г. са отпечатани 7 брошури – „Здравни вноски от самоосигуряващите се“, „Вземи си касовата бележка“, „Заплата в плик“, „Сигурност при отсядане в хотел или друго място за настаняване“, „Предварително деклариране на данни за превоз на стоки с висок фискален риск“ и др. Изработени са видеоинструкции на теми: подаване на предварително попълнената годишна данъчна декларация за доходите от 2020 г., попълване и подаване на проектно предложение за фаза 3 по програмата за подкрепа с оборотен капитал. Изработени са 4 видеоклипа, свързани с дейността на НАП: Имиджов видеоклип, Най-често използвани е-услуги, Данъчни облекчения за деца, Здравно осигуряване. Изготвена е и видео презентация на новия сайт на НАП и Портала за електронни услуги.

През годината бяха проведени мониторингово проучването за спазване на данъчно-осигурителното законодателство и мотивационно проучване на нагласите на служителите в НАП.

НАП своевременно актуализира документи, данъчни и осигурителни закони, публикува актуални новини и конкурси във вътрешен и външни сайтове на Агенцията. Създадени са редица нови рубрики като „Новите правила за ДДС при електронната търговия в ЕС и промените в ЗДДС“, „Прозрачно управление“, „Краткосрочно отдаване под наем в онлайн платформи“, „Предварително деклариране на данни“. Във всички сайтове на НАП са публикувани общо над 8 хиляди документа. Поддържа се и „Профил на купувача“, като през 2021 г. в него са извършени общо 153 актуализации.

През 2021 г. продължи издаването на вътрешен електронен бюлетин „Посоки“ за служителите на НАП, като през 2020 г. са публикувани 4 броя. Организиран са 12 директорски съвета, а информация за тях е своевременно представена на служителите на Агенцията. Във връзка с продължаващата извънредна епидемична обстановка, свързана с пандемията COVID-19, дирекцията продължава да разпространява важна за служителите информация, посредством информационните си канали.

Проведени са редица вътрешно-комуникационни кампании, изработени са десетки банери, информационни материали, обръщения и поздравителни адреси, и са обезпечени вътрешно-институционални и външни срещи. Проведено обучение с PR експертите в страната на тема „Комуникационни умения. Работа с медии“.

4.9. Инспекторат на НАП

4.9.1. Извършени проверки от Инспектората на НАП

През 2021 г. са извършвани процесуални действия в рамките на 263 проверки по важни за Агенцията теми, в т.ч. 35 тематични проверки и една комплексна проверка. Всички постъпили сигнали са разгледани детайлно и във всички аспекти, които засягат.

Таблица № 49: Извършени проверки от Инспекторат на НАП, 2021 г.

Видове проверки	Продължили от 2020 г.	Планирани през 2021 г.	Извънпланови	Приключени през 2021 г.	Продължаващи през 2022 г.
Проверки по сигнали, жалби и самосезиране	14	-	213	189	38
Комплексни проверки	0	0	1	0	1
Тематични проверки и анализи	4	23	8	30	5
Общо:	18	23	222	219	44

Предприети действия по сигнали за действия и бездействия на служители на Агенцията и за превенция и противодействие на корупцията:

През 2021 г. са постъпили 195 броя жалби и сигнали, съдържащи твърдения за неправомерни или забавени действия и бездействия на служители на НАП, за корупционни прояви и други. Наблюдава се значителен ръст на броя на подадените сигнали спрямо предходната година (116 бр. през 2020 г.). В 18 случая проверки за различни нарушения са инициирани с доклад на Инспекторат, други структури в НАП или други държавни институции. Продължени са 14 проверки, започнали през 2020 г.

Приключени са общо 189 проверки по сигнали, жалби и след самосезиране, с предмет неправомерни или забавени действия и бездействия на служители на Агенцията - 175 бр., за корупционни практики - 21 проверки и за неефективна работа на администрацията - 45 проверки, като в по-голямата част от производствата са разглеждани повече от една теми. В цитираните приключени проверки са разгледани общо 241 теми. По всички производства, по които проверките са приключили, компетентните дирекции са получили одобрени от изпълнителния директор на НАП доклади за запознаване и предприемане на последващи действия. За констатациите и предприетите действия са уведомени подателите на сигнали и жалби.

Предприети са действия по оценка на качеството на работата на служители от различни звена на НАП. Приключени са 30 тематични проверки. При всяка проверка е извършвано наблюдение за ефективността на разглежданите процеси, действията по управление, чрез които се гарантира законосъобразност и целесъобразност на предприетите от служителите на НАП действия.

Особено внимание през 2021 г. е обърнато на случаите със съмнения за нерегламентиран достъп до защитена информация от служители на НАП. Важността на темата за правилното използване на лични данни и всякакъв вид защитена информация рефлектира върху повишения брой проверки относно достъпванията до такъв вид информация. Извършени са задълбочени и мащабни проверки във връзка със съмнения за неправомерни действия. За констатирано при проверките неправомерно достъпване и разпространение на данъчно-осигурителна информация са образувани 18 производства по реда АПК и три тематични проверки, както и 2 административно-наказателни преписки по реда на ДОПК.

Органите на прокуратурата са сезирани в два случая – един за корупционни практики на ФКП на ГКПП Дунав мост Русе и един случай за неправомерно достъпване на ДООИ, със съмнение за нерегламентирано предоставяне на същата, което е в правомощията на прокуратурата.

През отчетната година са извършени и 25 проверки, в т.ч. 4 тематични, с цел констатиране на допуснатите нарушения и възможности за подобряване на ефективността на контролната дейност в търговските обекти и по отношение на наблюдаваните стоки.

По инициатива на органите на прокуратурата са извършени проверки на 7 производства относно своевременното изпълнение на нормата на чл. 205, ал. 2 от НПК, задължаваща длъжностните лица да уведомяват незабавно органа на досъдебното производство при узнаване за извършено престъпление от общ характер. Формулирани са предложения за подобряване на взаимодействието между органите на прокуратурата и НАП, чието изпълнение ще продължи през 2022 г.

Предвид стремежа на НАП да предоставя качествени услуги е извършена проверка за изпълнение разпоредбите на Наредбата за административното обслужване. Констатираните пропуски са отстранени.

Констатираното забавяне в движението на информацията относно издадени съдебни решения от административните съдилища, при обжалване на ревизионни актове, провокира извършване на проверка за установяване на проблемите и възможностите за оптимизиране на процеса. В резултат, са взети мерки в дирекции „Обжалване и данъчно осигурителна практика“ в страната за регламентиране на процеса.

Извършена е проверка, относно наличието на непогасени публични задължения, с изтекъл срок на доброволно плащане от служители на Агенцията. Изпратени са уведомителни писма до директорите на териториалните структури на НАП, както и директорите на дирекции в ЦУ на НАП. Предоставен е срок за предприемане на действия по уточняване на задълженията и тяхното погасяване. През 2022 г. предстои повторен преглед на предприетите действия, анализ на резултатите и изготвяне на доклад до изпълнителния директор за резултатите и предприемане на последващи действия.

Във връзка с прилагането на **Закона за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество** и **Наредбата за организацията и реда за извършване на проверка на декларациите и за установяване конфликт на интереси**, през 2021 г. са извършени общо 39 проверки на тема корупция, от които 16 бр. тематични проверки, от които 1 продължава от 2020 г., а една ще приключи през 2022 г. и 23 проверки по сигнали, съдържащи твърдения или съмнения за корупция. За установените нарушения на служебни задължения са образувани дисциплинарни производства.

Образувано и приключено е 1 административно-наказателно производство за нарушение на чл. 174, ал. 2 от ЗПКОНПИ.

Извършена е тематична проверка на всички служители на НАП по отношение на факти и обстоятелства, свързани с несъвместимост със заеманата длъжност по смисъла на чл. 9, ал. 5 от ЗНАП. Изготвен е и ежегоден анализ на приложението на антикорупционните мерки.

В изпълнение на функциите за превенция и противодействие на корупцията и във връзка с Националната стратегия за превенция и противодействие на корупцията в Република България 2015-2021 г., приоритет 5 „Борба с дребната корупция“, в НАП се изпълнява Антикорупционен план, утвърден от изпълнителния директор на НАП и съгласуван с Министъра на финансите. Набелязаните мерки за противодействие на корупционни практики в Антикорупционния план се проследяват периодично и в съответствие с Насоките за съставянето на антикорупционните планове, се отчита изпълнението им. Отчетите – тримесечни, шестмесечен и годишен, са публикувани на

интернет страницата на Агенцията, в която е обособена рубрика „Антикорупция“. В рубриката се съдържа подробна информация за начините за подаване на сигнали.

През 2021 г. е извършен преглед на изпълнението на мерките по идентифицирани корупционни рискове в основните оперативни функции на НАП: „Контрол“, „Обслужване“ и „Събиране“. Въз основа на извършения преглед е направена актуализация на мерките и е утвърден План за ограничаване на корупционните рискове във функции „Обслужване“ и „Контрол“.

От страна на НАП е изразено становище по повод изготвяне на Национална стратегия за превенция и противодействие на корупцията (2021 – 2027 г.), както и Пътна карта за изпълнението на стратегията.

През отчетния период е приключило изпълнението на съвместния проект на Агенцията и Центъра за изследване на демокрацията за извършване на оценка на вътрешните политики и мерки за противодействие на корупцията в НАП. Изготвен е окончателен доклад, показващ ефективност на заложените антикорупционни политики и мерки в Агенцията.

През 2021 г. е стартиран проект за предоставяне на техническа помощ по линия на Програмата за подкрепа на структурни реформи към Главна дирекция „Реформи“ на ЕК на тема „Разработване и внедряване на методология за оценка на корупционния риск в Националната агенция за приходите на Република България“. Проведени са работни срещи с избрания изпълнител по проекта и са уточнени етапите на стартиране и изпълнение на проекта.

4.9.2. Резултати от извършените от Инспекторат на НАП проверки

Като част от политиката на НАП за качествено изпълнение на възложените й функции, през 2021 година се извърши преглед на изпълнението на приетите предложения, така че да се осигури увереност в постигането на краен положителен резултат, а от там и повишаване ефективността на дейностите на Агенцията. В отчетния период са направени 515 предложения до дирекции в ЦУ на НАП и ТД на НАП, от които 436 (79%) са приети за изпълнение, а 375 (86%) от приетите предложения са вече изпълнени. Реализацията на останалите приети предложения продължава в следващи периоди, като изпълнението им периодично е обект на контрол от Инспектората. От анализа на общоприетите и изпълнени предложения в настоящия и предходни отчетни периоди е установено, че през 2021 г. са реализирани 497 предложения, а са приети 515 предложения на Инспектората (част от които от предходни години), целящи повишаване нивото на изпълнение на дейностите в НАП. Изпълнението на 114 предложения продължава:

Таблица № 50: Резултати от извършените от Инспекторат на НАП проверки, 2021 г.

№	Дирекции в ЦУ на НАП	ТД на НАП	Общо НАП
---	----------------------	-----------	----------

	Вид на предложени ята	Брой предложения, чиито изпълнение продължава от минал и години	Брой предложения, приети за изпълнение през 2021 г.	Изпълнени предложения през 2021 г.	С оггледала необходимост	Брой предложения, чиито изпълнение продължава от минал и години	Брой предложения, приети за изпълнение през 2021 г.	Изпълнени предложения през 2021 г.	С оггледала необходимост	Брой предложения, чиито изпълнение продължава през следващата година
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Промяна на процедури и издаване на указания	50	53	50	7	0	3	3	0	46
2	Промяна и/или създаване на организация в ТД на НАП и ЦУ	9	23	20	0	0	22	20	0	14
3	Обръщане на внимание на служители	4	48	51	0	3	122	122	3	1
4	Предприемане на конкретни оперативни действия	23	95	95	4	1	93	90	0	23
5	Създаване/у съвършенстване на програмни приложения	17	14	12	3	0	0	0	0	16
6	Обучения на служители	2	6	2	0	0	7	3	0	10
7	Запознаване на служители с процедури, указания	0	2	2	0	0	5	5	0	0
8	Брошури за клиенти	0	3	3	0	0	2	2	0	0
9	Законодателни промени	4	1	1	1	0	0	0	0	3
10	Други	1	10	10	0	0	3	3	0	1
11	Уведомление до прокуратура	0	1	1	0	0	2	2	0	0
12	Общо:	110	256	247	15	4	259	250	3	114

В резултат от извършените проверки от Инспектората са констатирани 149 случая на незаконосъобразни и неправилни действия, извършени от 112 служители. Взети са мерки за ограничаване на възможността за допускане на подобни нарушения в бъдеще – обърнато е внимание на служителите и техните ръководители, планирани са обучения,

изготвени/допълнени са вътрешни процедури и указания за работа. В периода са проведени дисциплинарни производства срещу 21 служители, като на 17 служители е наложено наказание по чл. 90, ал.1 от *Закона за държавния служител* и на един – по Кодекса на труда, в това число двама са уволнени. За констатираните извършени нарушения на останалите служители е обърнато писмено внимание с предупреждение за недопускане в бъдеще на повторни такива. Четири дисциплинарни производства продължават в 2022 г.

Постигнат е и непряк, възпитателен ефект – затвърждава се убеждението на служителите и клиентите на НАП, че действията на всички структури са във фокуса на обективен вътрешен административен контрол.

4.10. Предварителен финансов контрол

Финансовите контролори в ЦУ на НАП извършват предварителен контрол за законосъобразност, съгласно *Закона за финансово управление и контрол в публичния сектор*, върху цялостната финансова дейност на организацията за ЦУ на НАП, УЦ Боровец и УЦ Баня. През 2021 г. извършените от финансовите контролори проверки по предварителен контрол за законосъобразност документирани с издаден контролен лист за 2021 г. са 20 670 броя. От тях преди поемане на задължения са 16 203 броя при 9 954 броя за 2020 г. или ръст спрямо 2020 г. от 162,77 %. Проверките преди извършване на разход за годината са 3 572 броя, от тях 1 541 контролни листа са с описи на 15 091 броя документа на които е осъществен предварителен контрол. Осъществени е предварителен контрол преди извършване на разход през годината на 17 122 документа при 10 546 броя за 2020 г. или ръст от 162,35 %. Предварителният контрол на освободени гаранции, депозити и плащания към държави членки на ЕК е на 885 броя при 714 броя за 2020 г. или ръст от 124%.

Финансовите контролори в ЦУ на НАП през годината са оказали методическа помощ на щатни и нещатни финансови контролори в структурите на НАП в процеса на работата им при осъществяване на предварителен контрол за законосъобразност. През 2021 г. екипът на финансовите контролори е участвал в проведени работни срещи и обсъждане на възникнали казуси и въпроси, свързани с финансовото управление и контрол в ЦУ на НАП.

През годината финансовите контролори са изпълнили и следните задачи:

1. Организиране попълване на въпросник за състоянието на системите за финансово управление и контрол (СФУК) за 2020 г. от третостепенни разпоредители с бюджет (ТРБ) в системата на НАП. Въз основа на попълнените въпросници и доклади от ТРБ е изготвен обобщен доклад и въпросник за състоянието на СФУК в НАП за 2020 г. и същите са изпратени до Министъра на финансите.

2. Изготвени са нови „Вътрешни правила за предварителен контрол за законосъобразност и двоен подпис в НАП“ в съответствие с чл.3 от Указанията за осъществяване на предварителен контрол за законосъобразност в организациите от публичния сектор.

3. Изготвени са нови „Вътрешни правила за последващи оценки на изпълнението в НАП“ като нова контролна процедура в НАП, съгласно т. 2 от Указанията за осъществяване на последващи оценки на изпълнението в организациите от публичния сектор.

4.11. Вътрешен одит

Дейността по вътрешен одит през 2021 г. се осъществи в съответствие със *Закона за вътрешния одит в публичния сектор*, Международните стандарти за

професионалната практика по вътрешен одит (издадени от Института на вътрешните одитори, САЩ, и техният превод на български език, публикувани от Института на вътрешните одитори в България), Етичния кодекс на вътрешните одитори, Статута на звеното за вътрешен одит в НАП (приет от Управителния съвет на НАП) и утвърдената от министъра на финансите методология за вътрешен одит в публичния сектор.

Всички одитни ангажименти имат за предмет оценка за съответствие с действащото законодателство и вътрешни правила, ефективност на процеса и проследяване изпълнението на препоръките, дадени при предишни одити.

Съгласно Годишния план за одитни ангажименти на дирекция „Вътрешен одит“ в НАП за 2021 г. (съгласуван от Управителния съвет на НАП с РМФ-1/06.01.2021 г.) са планирани 11 одитни ангажимента за даване на увереност. От тях до края на годината са приключени пет одитни ангажимента, четири са в процес на приключване през 2022 г. През м. януари 2021 г. са приключени 6 преходни ангажимента от 2020 г. При одитите са направени общо 100 констатации. За отстраняване на установените пропуски са дадени общо 96 бр. препоръки, като 41 от тях са съществени.

На база извършените одити и предприетите мерки по изпълнение на дадените препоръки, може да се направи извод, че в НАП съществуват и се прилагат на практика правила, процедури и контролни дейности, осигуряващи в по-голямата си част наличието на основните елементи на финансовото управление и контрол, посочени в закона, а именно: съответствието със законодателството, вътрешните актове и договори; надеждност и всеобхватност на финансовата и оперативна информация; икономичност, ефективност и ефикасност на дейностите; опазване на активите и информацията; предотвратяване и разкриване на измами и нередности, както и предприемане на последващи действия. В одитираните структури са определени отговорни лица за тяхното осъществяване, като същите са запознати с изискванията и ги прилагат на практика.

4.12. Сигурност

4.12.1. Вътрешен ред, охрана и сигурност

В сградите на НАП контролно-пропускателният режим се осъществява денонощно чрез служители на НАП или на наети охранителни фирми, чрез постоянно видеонаблюдение, системи за контрол на достъпа и/или СОТ.

За повишаване нивото на сигурност през 2021 г. са предприети действия за извършването на доставка и монтаж на системи за контрол на достъпа и на системи за видеонаблюдение в сгради на НАП, в които няма изградени такива системи.

Извършени са три планови проверки в 2 офиса на ТД на НАП София и в ТД на НАП ГДО относно състоянието на физическата сигурност и съхранение и ползване на служебните печати и щемпели.

4.12.2. Вътрешни разследвания

През 2021 г. са извършени проверки по 18 сигнала във връзка с функцията „Вътрешни разследвания“. Изпратени са уведомления до структури на МВР по 3 сигнала и до прокуратурата - по 2 сигнала. През периода са приключени проверките по 17 сигнала, не е приключила проверката по един сигнал.

Таблица № 51: Обработени сигнали „Вътрешни разследвания“, 2021 г.

Обработени сигнали	2020 г.	2021 г.
1. Сигнали за извършени престъпни деяния срещу служители на НАП	3	5

2. Сигнали за извършени престъпни деяния срещу имущество на НАП	3	3
3. Сигнали за извършени нарушения от служители на НАП	0	3
4. Други	4	7
Общо:	10	18

4.12.3. Специален регистър

„Специален регистър“ на НАП събира, обработва, съхранява и предоставя информация за социалното и здравно осигуряване и трудовите договори на осигуряваните от специалните осигурители лица.

Таблица № 52: Обработена кореспонденция в „Специален регистър“

Обработена кореспонденция за 2021 година	
Регистрирани и обработени входящи писма или описи с протоколи, придружителни писма и технически носители	9148 бр.
Изготвени и изпратени изходящи писма или описи	8732 бр.
Предоставяне на данъчно-осигурителна информация съгл. чл. 74 и 75 от ДОПК при постъпили искания от специални осигурители, органи на съдебната власт и др.	400 бр.

4.12.4. Класифицирана информация

В регистратурата за класифицирана информация на НАП се получават, създават, регистрират, разпределят, изпращат и съхраняват документите и материалите, съдържащи класифицирана информация.

Във връзка с дейността по проучването за надеждност на физически и юридически лица за достъп до класифицирана информация ”държавна тайна” ежедневно се предоставя на проучващите органи данъчна и осигурителна информация предвид изискванията на **Закона за защита на класифицираната информация** и Правилника за прилагането му.

Извършени са процедури по проучване за надеждност и са издадени разрешения за достъп до класифицирана информация на служители на НАП.

Според законовите изисквания са преразгледани създадените в организационната единица документи с цел промяна или премахване на нивата за класификация.

Извършени са дейности, свързани с процедурата по унищожаване на документи, съдържащи класифицирана информация с изтекъл срок на защита.

От служителя по сигурността на информацията е проведено първоначално обучение за работа с класифицирана информация на служители от ЦУ на НАП и текущо обучение по защита на класифицираната информация на служителите, включени в списъка по чл.37 от **Закона за защита на класифицираната информация** и длъжностите или задачите, за които се изисква достъп до съответното ниво на класифицирана информация, представляваща „държавна тайна“.

Осъществява се постоянно взаимодействие с ДАНС във връзка с дейностите по защита на класифицираната информация.

4.12.5. Отбранително-мобилизационна подготовка, защита при бедствия и при терористична заплаха

Извършени са дейностите по Наредбата за отсрочване на запасни и техника - запас от повикване във въоръжените сили при мобилизация, приета с ПМС № 114 от 2013 г., като са изготвени и представени обобщени заявки за длъжностите, изпълнявани от назначени на работа в НАП запасни, предложени за безусловно отсрочване от повикване във въоръжените сили при мобилизация в периода 2022 г. - 2023 г.

Взето е участие в организирани от МВР планови тренировки за оповестяване на изпълнителната власт при бедствие и при въздушна опасност.

Актуализирани са приложения към Плана за защита при бедствия и действия при извънредна ситуация /пандемия/.

Актуализирани са приложения към Плана за привеждане в готовност от мирно във военно време, както и индивидуалните планове към него.

Актуализирани са всички заповеди и планове по пожарна безопасност на пребиваващите в сградите на ЦУ на НАП.

4.13. Логистика

През 2021 г. са изготвени и утвърдени 30 бр. докладни записки за възлагане и провеждане на процедури по **Закона за обществените поръчки**.

Във връзка с предприемане на действия по осигуряване на превенция и защита здравето на служителите и клиентите на НАП от разпространението на корона-вирус Ковид-19, както и на основание заповеди на министъра на здравеопазването за временни протиепидемични мерки на територията на Република България е създадена организация и са осигурени:

- Доставка на дезинфектант за обработване на работни помещения разположени в административните сгради на ЦУ на НАП, дейността е осигурена за цялата календарна 2021 г.;;
- Индивидуални средства за защита /маски за лице/ за многократна употреба;
- Дезинфектант за ръце;
- Ръкавици за еднократна употреба;
- На служебния вход в сградата на ЦУ на НАП е монтирана термална рамка и термален дисплей за измерване на температурата.

Всички материали са доставени и предоставени на структурите на НАП, съгласно утвърдени разпределения от изпълнителния директор на НАП. Създадена е необходимата организация за дезинфекция на работните помещения, коридорите и салоните за обслужване.

В изпълнение на предвидената инвестиционна политика на НАП са усвоени предвидените средства от капиталови разходи и е обезпечена дейността на Агенцията в следните направления:

- Реализиран е обект: „Строително-монтажни работи в части от административна сграда с адрес: гр. Хасково, пл. „Атлантически“ №2, изразяващи се в основен ремонт на самостоятелен обект с идентификатор 77195.723.135.1 по кадастрална карта на гр. Хасково, и основно обновяване в самостоятелен обект с идентификатор 77195.723.135.1.3”;
- Доставени, монтирани и въведени в експлоатация са 2 броя асансьорни уредби в сграда на ТД на НАП София. Също за сграда на ТД на НАП София, ул. „Аксаков“ №31 е извършен основен ремонт на асансьорна уредба;
- Извършен е демонтаж на съществуваща и изграждане на нова пожароизвестителна система в административна сграда на офис Център към ТД на НАП София, с адрес: гр. София, ул. „Шести септември“ № 10“;
- За нуждите на служителите от ГДФК, извършващи проверки на касови наличности на обекти, са осигурени 7 броя банкнотоброаячни машини;
- На основание предписание на контролните органи е създадена организация за доставка и монтаж на пожароустойчива врата към склада на ЦУ на НАП;

По отношение обезпечаване дейностите на всички структури на НАП и осигуряване на подходящи условия на труд на служителите са извършени следните действия:

- За нуждите на служителите на ГДФК са сключени 2 броя централизирани договори за изработка и доставка на униформено облекло – зимно и лятно. За

всички служители на звеното са осигурени зимни униформи, преди настъпване на зимния сезон;

- За всички структури на НАП е сключен централизиран договор за доставка на гориво за служебните автомобили;
- За всички структури на НАП е сключен централизиран договор за предоставяне на пощенски услуги на основание Рамково споразумение СПОР-11/30.06.2020 г.;
- За обезпечаване необходимостта от служебни автомобили за нуждите на НАП са сключени 7 броя централизирани договори за предоставяне на нови, неупотребявани МПС при условията на оперативен лизинг/дългосрочен наем. Чрез реализиране на процедурата се постига положителен ефект по отношение поддържането на автомобилния парк на Агенцията в отлично състояние;
- За обезпечаване дейностите по почистване в структури на НАП са предприети действия и са проведени обществени поръчки/сключени са договори по 4 обособени позиции на основание Рамково споразумение СПОР-4 от 12.03.2021 г.: „Услуги по почистване за нуждите на ТД на НАП Бургас“; „Услуги по почистване за нуждите на ТД на НАП Варна“; „Услуги по почистване за нуждите на ТД на НАП Пловдив“; „Услуги по почистване за нуждите на ТД на НАП София

След първоначално утвърдения план за капиталови разходи на НАП за 2021 г. са извършени 3 броя актуализации във връзка с приоритизиране на обектите.

Проведени са три инвентаризации и един брой преценка на материални запаси в ЦУ на НАП.

През 2021 г. продължават дейностите по реализация на проект ОП „Региони в растеж 2014-2020 г.“ за дейности, свързани с повишаване на енергийната ефективност на сградата на ТД на НАП Бургас. Извършен е ремонт на работни помещения в административната сграда. Проектът продължава и през 2022 г.

В изпълнение на приетата концепция за въвеждане на корпоративна идентичност и осигуряване на съвременни, и модерни условия за провеждане на обучения в НАП, са извършени ремонти на зали за обучения, находящи се на адрес: гр. София, бул. „Цариградско шосе“ № 111, ет. 1 и бул. „Княз Ал. Дондуков“ №52. В залите е монтирано подходящо обзавеждане, телевизори, конферентна система и други.

Със заповед №ЗЦУ-3576/20.12.2021 г. на изпълнителния директор на НАП са утвърдени актуализирани „Вътрешни правила за оборот на електронни документи и документи на хартиен носител в Националната агенция за приходите“ - Версия 8, като се застъпва в по-голяма степен работата с електронни документи.

4.14. Мрежова и информационна сигурност на системите

През 2021 г. в дирекция „Мрежова и информационна сигурност на системите“ са утвърдени нови версии на процедури и образци на приложенията на дирекцията, в съответствие с измененията на нормативната уредба.

През 2021 г. са направени следните проверки:

- за уязвимости на информационни активи, при които са тествани 1804 информационни актива и са открити общо 6252 потенциални заплахи с висок риск;
- по 87 сигнала във връзка с мрежовата и информационна сигурност, като са регистрирани 10 инцидента;
- извършени са 2 същински проверки за спазване изискванията на Системата за управление на информационната сигурност;
- извършени са действия по контрол на ново въведени функционалности в програмните приложения, за прилагане на мерки за защита на мрежовата и
- информационна сигурност – 25 теста.

извършени са проверки на документи за обществени поръчки, включително и процедури от ТД на НАП;

- Започната е оценка на риска и класификация на информационните активи в НАП, която ще завърши с обобщен доклад през 2022 г.;

В следствие на извършените проверки са формулирани констатации и предложения, за реализирането на които са компетентни различни дирекции в ЦУ на НАП и ТД на НАП.

Разработени са учебни програми и са извършени онлайн обучения, свързани с мрежовата и информационната сигурност на всички служители на НАП, проведени са и специализирани обучения за по-тесен кръг служители. Въведено е задължително обучение по мрежова и информационна сигурност на всички новоназначени през 2021 г. служители на НАП, като част от въвеждащото им обучение.

В процес е внедряване, тестване и обучение на служителите от дирекцията със софтуерните продукти за повишаване на информационната сигурност на агенцията:

- Система за управление на сигурността на информацията и управление на събития в мрежата на НАП, която позволява следене на събития в реално време;
- Управление на рисковете от загуба на данни или нарушение на бизнес процеси и създаването на сигурна инфраструктура базирана на данни и риск;
- Система за сигурна връзка на устройствата към агенцията с добавяне на допълнителен слой на сигурност без значение от локацията.

Внедрена е в експлоатация и се използва нова система за сканиране на уязвимостите за всички информационни активи на НАП.

През 2021 г. започна изпълнение на одобрен проект чрез Програмата за подкрепа на структурните реформи към Европейската комисия – „Подобряване на мрежовата и информационна сигурност на Национална агенция за приходите“:

Проектът включва следните цели за подобряване на мрежовата и информационната сигурност (МИС) в НАП:

- Анализирани и изграждане/актуализирани на пътната карта/рамка за управление на киберсигурност в НАП;
- Анализирани и редизайн на правилата, политиките и процедурите, касаещи МИС, съгласно националното и европейското законодателство;
- Повишаване на капацитета, знанията и уменията на експертите по МИС в НАП, чрез провеждане на специализирани обучения;
- Провеждане на учебно посещение в администрация на държава членка на ЕС, с цел придобиване на добри практики.

Преглед, анализ и насоки за актуализация на цялата документация изисквана по стандарт ISO 27001.

4.15. Длъжностно лице по защита на данните

През 2021 г. беше разработен и утвърден електронен курс за обучение на служители на НАП относно задълженията и отговорностите им при обработване на лични данни на клиенти на Агенцията. Същият е с подчертана практическа насоченост, като има за цел повишаване на общите познания на служителите в посочената област, унифициране на дейностите по обработване на лични данни във всички структури на Агенцията, а така също и минимизиране на допускани грешки. През отчетния период бяха извършени 4 броя обучения с 3-дневна продължителност на всяко едно от тях с общ брой на участниците – 104 служителя, предимно ръководители от средно управленско ниво, упражняващи пряк и непосредствен контрол върху обработването на данни от подчинените им служители.

През 2021 г. бяха извършени дейности по преглед и актуализация на регистъра на дейностите по обработване под отговорността на администратора НАП, като същият

беше допълнен с нови дейности по обработване, а такива, при които е отчетено отпаднало законово задължение за обработване на данните в тях, бяха заличени по надлежния ред, както и бяха приети други действия в изпълнение на законовите разпоредби. Правилното определяне на регистрите с дейностите по обработване на лични данни в НАП е от съществено значение за планирането и въвеждането на пропорционални организационни и технически мерки за защита на данните. В тази връзка, през визирания период, със съдействието на компетентните технически дирекции в ЦУ на НАП, бяха планирани, реализирани или в процес на реализация редица допълнителни технически и организационни мерки за защита на данните, включително такива, насочени към предотвратяване на неправомерно достъпване на лични данни и друга защитена от закона информация в информационните системи на НАП от страна на служители на Агенцията.

През 2021 г. бяха изготвени множество становища, указателни писма и предоставени разяснения на различни структури на НАП относно задълженията и отговорностите им по силата на *Регламент (ЕС) 2016/679* и *Закона за защита на личните данни*. Особено внимание беше обърнато на законосъобразното обработване на лични данни за здравословния и ваксинационния статус срещу COVID - 19 на служители на НАП, лица, участващи в конкурси и конкурентни подбори и други физически лица, както и бяха изпълнени задачи, свързани с повишаване на вниманието на служителите относно правилното идентифициране на задължени субекти. Чрез включването на длъжностното лице по защита на данните в процеса по изготвяне и утвърждаване на вътрешни административни документи в НАП, в това число и изготвяне на изисквания за разработване на нови и надграждане на съществуващи информационни системи и електронни услуги, на практика се положиха основите за постигане на нормативно съответствие на процесите с изискванията на действащото европейско и национално законодателство в областта на защитата на личните данни.

С реализирани промени във вътрешни правила и процедури на НАП беше въведен стандартен за всички структури на НАП ефективен механизъм за недопускане на неправомерно разкриване на лични данни и друга, защитена от закона информация в интернет пространството при публикуване на документи по *Закона за обществените поръчки* и *Закона за достъп до обществена информация*.

5. ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА ДЕЙНОСТТА НА НАП ЗА 2021 ГОДИНА

Със *Закона за държавния бюджет на Република България* (ЗДБРБ) за 2021 г. бяха утвърдени бюджетни показатели, както следва:

Таблица № 53: Утвърден бюджет със ЗДБРБ за 2021 г.

Утвърден бюджет със ЗДБРБ за 2021 г.	
Трансфери от първостепенния разпоредител с бюджет	225 543 400 лв.
Бюджетни взаимоотношения с други бюджетни организации – за предоставяне трансфер на Министерство на младежта и спорта съгласно чл. 10а от ЗХ	-5 405 000 лв.
Трансфери м/у бюджети и сметки за средствата от ЕС	-141 400 лв.
Собствени приходи	79 999 700 лв.
Разходи	299 996 700 лв.
Максимален размер на ангажиментите за разходи, които могат да бъдат поети през 2021 г.	29 293 000 лв.
Максимален размер на новите задължения за разходи, които могат да бъдат натрупани през 2021 г.	35 053 300 лв.
Разходи в областта на електронното управление и за използваните информационни и комуникационни технологии	8 276 800 лв.

Спрямо одобрените със ЗДБРБ за 2021 г. на НАП, разходите в уточнения план на НАП към 31.12.2021 г. са в размер на 310 918,2 хил. лв., увеличение – 10 921,5 хил. лв.

През 2021 г. разходите за персонал са намалени с 5 870 хил. лв., в т.ч. 1 500 хил. лв. във връзка с предоставяне на допълнителен трансфер по бюджета на Държавното обществено осигуряване за 2021 г. за еднократно изплащане на допълнителна сума към пенсиите за юни 2021 г. в изпълнение на чл. 2, т. 2 от Постановление №192 на Министерския съвет от 27 май 2021 г. за еднократно изплащане на допълнителна сума към пенсиите за юни 2021 г. над ограничението по §7, ал. 2 от Преходните и заключителни разпоредби на *Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за 2021 г.*, 4 300 хил. лв. чрез реструктуриране на бюджета на НАП и извършени вътрешно-компенсирани промени с оглед осигуряване на приоритетни потребности за издръжка и капиталови разходи през 2021 г., които текущо през годината са предоставени по бюджета на Министерство на здравеопазването и Национална здравно-осигурителна каса (НЗОК) за превенция и справяне с последиците от вируса COVID-19.

Във връзка с поети ангажименти от НАП по договори свързани с програми и мерки от Националния план за действие по заетостта за 2021 г., по бюджета на Агенцията са предоставени средства чрез трансфер от Министерството на труда и социалната политика в размер на 169,3 хил. лв.

През 2021 г. са предоставени допълнителни целеви средства за текуща издръжка в размер на 16 053,5 хил. лв.

Чрез реструктуриране на разходите по бюджета на НАП, са осигурени средства за издръжка в размер на 2 647,5 хил. лв. с източник от утвърдените разходи на НАП и трансфер в размер на 348,1 хил. лв. във връзка с изпълнение на проект по оперативна програма „Региони в растеж 2014-2020“.

През 2021 г. чрез трансфер от бюджета на НАП са предоставени средства от утвърдените разходи за издръжка в размер на 27,2 хил. лв. на Министерство на вътрешните работи (МВР) във връзка с подписан тристранен Споразумителен протокол между МФ, МВР и НАП в изпълнение на Споразумение между МВР и НАП, за предоставяне и ползване на функционалността за достъп до регистри данни на

превозни средства по Регламент (ЕС) 2018/1541 на Съвета за изменение на Регламенти (ЕС) 904/2010 и (ЕС) 2017/2454 относно мерките за засилване на административното сътрудничество в областта на ДДС - измамите.

В изпълнение на Постановление №113 на Министерския съвет от 29 март 2021 г. и Постановление №177 на Министерския съвет от 29 април 2021 г. от бюджета на НАП са предоставени допълнителни разходи по бюджета на МЗ в размер на 5 426 хил. лв. във връзка с предоставяне на средства по бюджета на МЗ за закупуване на лекарствен продукт „Ремдисивир“ за лечение на COVID-19 и по бюджета на Национална здравноосигурителна каса за осигуряване на средства за заплащане на изпълнителите на медицинска помощ за работа при неблагоприятни условия по време на обявена извънредна епидемична обстановка поради епидемично разпространение на COVID-19.

Капиталовите разходи по бюджета на Агенцията през 2021 г. са увеличени с 3 374,4 хил. лв., в това число 2 000 хил. лв. за капиталови разходи в областта на електронното управление и за използваните информационни и комуникационни технологии предоставени допълнително от МФ и 1 374,4 хил. лв. чрез реструктуриране на разходите с източник от утвърдения бюджет на НАП.

На основание чл. 10а, ал. 2 от *Закона за хазарта*, приходи в размер на 5 405 хил. лв. от годишни вноски за социално отговорно поведение, които постъпват по бюджета на НАП, са предоставени чрез трансфер по бюджета на Министерство на младежта и спорта.

Изпълнение на бюджета на НАП за 2021 г.

5.1. Приходи:

Постъпленията от собствени други неданъчни приходи по бюджета на НАП към 31.12.2021 г. са в размер на 197 538 183 лв.

Преизпълнението, в размер на 117 538 483 лв. се дължи най-вече на постъпили приходи от държавни такси за поддържане на лиценз за организиране на хазартни игри съгласно чл. 30, ал. 3 от ЗХ; двукомпонентна държавна такса за издаване и поддържане на лиценз за онлайн залагания съгласно чл. 30, ал. 4 от ЗХ; такси за разглеждане на документи по подадени искания за извършване на промени по издадени лицензи съгласно чл. 5 от Тарифа за таксите, които се събират по ЗХ; такси по чл. 4 от Тарифата, за продължаване действието на издаден лиценз по чл. 36, ал. 1 от ЗХ; такси по чл. 3 от ТТЗХ, за издаване на лицензи за организиране на хазартни игри и дейности по ЗХ; такси за издаване на удостоверение с вписана промяна по издаден лиценз съгласно чл. 6 от ТТЗХ.

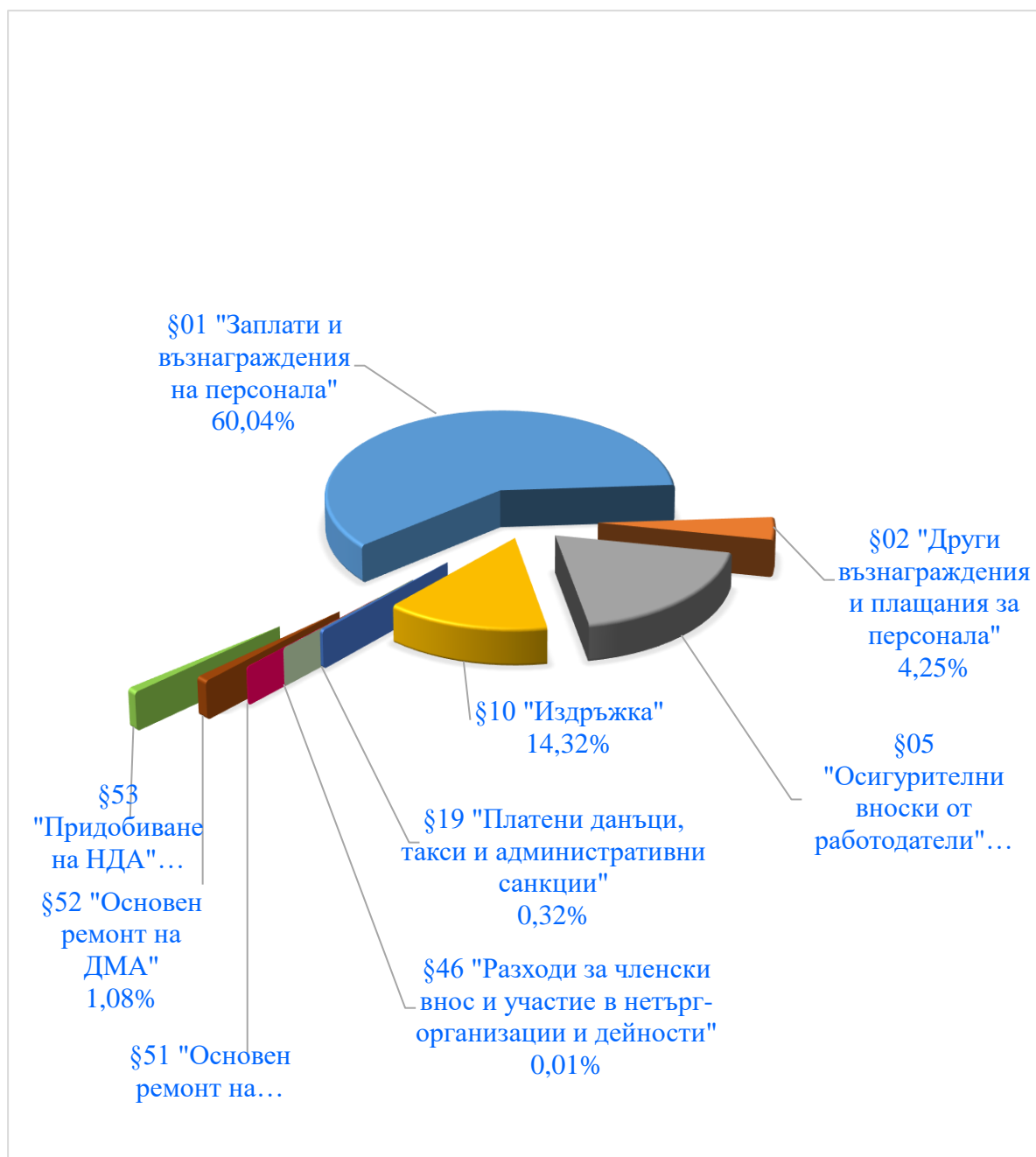
Графика № 16: Касово изпълнение на собствените приходи по бюджета на НАП

5.2. Разходи:

Разходите, извършени от бюджета на НАП към 31.12.2021 г., са в размер на 309 671 911 лв., в т.ч. разпределени по видове в общия дял на разходите, както следва:

Графика № 17: Бюджетни разходи на НАП към 31.12.2021 г.

Изпълнението на бюджетните разходи към 31.12.2021 г. в размер на 309 671 911 лв. е с източник на финансиране от Държавен бюджет.

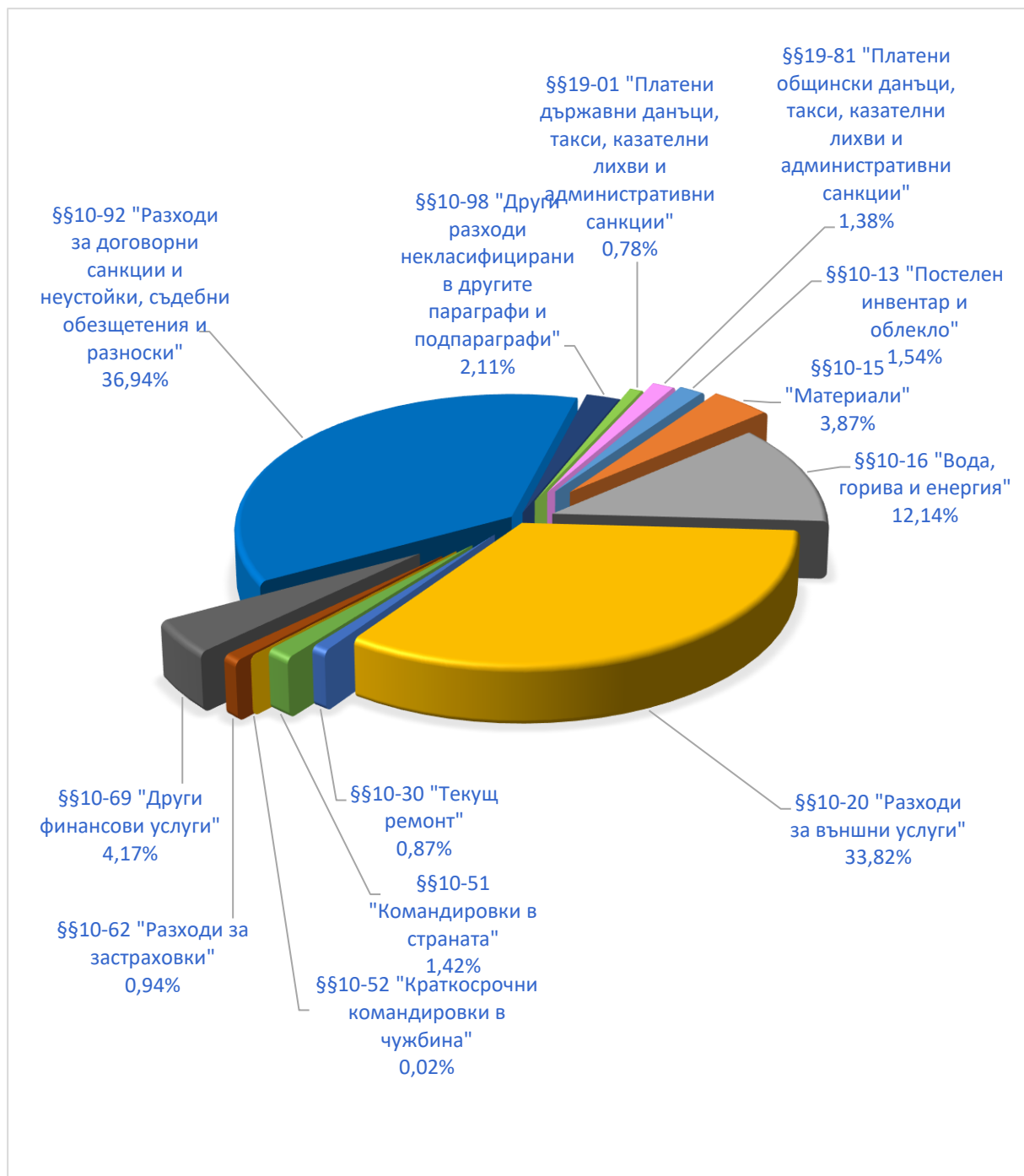
Разходите за персонал на НАП за 2021 г. са в размер на 257 918 229 лв.

Средногодишният щатен брой на персонала към 31.12.2021 г. е 7 539 бр. служители, в т.ч. 1 010 бр. по трудови правоотношения и 6 529 бр. по служебни правоотношения.

Разходите за текуща издръжка, платени данъци, такси и административни санкции към 31.12.2021 г. са в размер на 45 374 247 лв., в т.ч.: 37 356 лв. членски внос на НАП като администрация-пълноправен член на ЮТА, на основание чл. 7.7 от Хартата на Организацията, и 4 176 632 лв. разходи за електронно управление и за използваните информационни и комуникационни технологии.

Разходите са разпределени, както следва:

Графика № 18: Разпределение на разходите за текуща издръжка, платени данъци, такси и административни санкции към 31.12.2021 г.

С най-голям относителен дял са разходите по §§10-92 „Разходи за договорни санкции и неустойки, съдебни обезщетения и разноси” - в размер на 16 747 195 лв., по §§10-20 „Разходи за външни услуги“ - в размер на 15 334 390 лв., и разходите по §§10-16 „Вода, горива и енергия” - в размер на 5 501 492 лв.

Освен горепосочените разходи за издръжка, през 2021 г. са извършени разходи и за:

- доставка на униформено облекло за служителите от главна дирекция „Фискален контрол“;
- материали;
- текущи ремонти на сгради и други;
- командировки в страната;
- краткосрочни командировки в чужбина;
- застраховки на имущество и служители;
- банкови комисионни за обслужване на сметки и обменни такси за обслужване на картови плащания за обслужване на публични задължения;
- данък върху недвижимите имоти и такса битови отпадъци, държавни такси по изпълнителни дела на дирекция „Държавни вземания“ и други.

Към 31.12.2021 г. са извършени капиталови разходи за нуждите на НАП в размер на 6 379 435 лв., в т.ч. 5 716 926 лв. капиталови разходи в областта на електронно управление и за използваните информационни и комуникационни технологии.

През 2021 г. са извършени административни разходи от НАП в размер на 39 408 лв., във връзка с реализиране на Национална кампания „Облагане на продажбите от онлайн търговия“ и Национална кампания „Вземи си касовата бележка“.